



AARHUS - 2017 -



AARHUS
UNIVERSITET

AARHUS 2017 SOM POLITISK PROJEKT

Evaluering af Europæisk Kulturhovedstads Aarhus 2017
Temarapport nr. 3

Hans-Peter Degn, Louise Ejgod Hansen,
Nanna Thomsen, Johannes Rolighed Xie

KOLOFON



Serietitel og nummer	Evaluering af Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017: Temarapport nr. 3
Titel	Aarhus 2017 som politisk projekt
Forfattere	Hans-Peter Degn, Louise Ejgod Hansen, Lene Bak, Nanna Thomsen, Johannes Rolighed Xie
Herudover har følgende bidraget til design, dataindsamling og databearbejdning	Hanne Lynghøj, Anne Mette Kjeldsen, Martin Bækgaard
Korrektur	Christian Michael Villadsen
Omslagsfoto	Ulla Rose Andersen
Udgivelsesår	2018
Udgiver	rethinkIMPACTS 2017 ved Aarhus Universitet
Organisation	rethinkIMPACTS 2017 er en projektorganisation baseret på et strategisk partnerskab mellem Aarhus Universitet og Fonden Aarhus 2017. rethinkIMPACTS 2017 er ansvarlig for den forskningsbaserede evaluering af Aarhus som europæisk kulturhovedstad i 2017. Som en del af evalueringen udgives en række forsknings- og evalueringsrapporter, der tilsammen har til hensigt at belyse de sociale, kulturelle, politiske og organisatoriske, image- og identitetsmæssige samt økonomiske effekter af Aarhus 2017. Denne rapport, de seks andre temarapporter, hovedrapporten samt øvrige udgivelser kan findes på projektets netside.
Netside	http://www.projects.au.dk/2017

INDHOLD

Resumé.....	1
1 Indledning.....	3
1.1 Analytisk fokus.....	3
1.2 Rapportens opbygning.....	3
1.3 Metode.....	4
2 Deltagelse i Aarhus 2017.....	9
2.1 Aarhus Kommunes rolle.....	9
2.2 Region Midtjyllands rolle.....	12
2.3 De øvrige 18 kommuners rolle.....	14
2.4 Kommunernes og regionens bidrag til Fonden Aarhus 2017.....	15
3 Den politiske motivation.....	20
3.1 Politikerne i Aarhus.....	20
3.2 Politikerne i regionen.....	21
3.3 Politikerne i regionens øvrige 18 kommuner.....	23
4 Samarbejdet med Fonden Aarhus 2017.....	25
4.1 Programudvikling.....	25
4.2 Kommunikation og markedsføring.....	26
4.3 Den regionale styregruppe.....	26
4.4 Udlånsmodellen.....	27
5 Den politiske holdning, interesse og opbakning i forbindelse med Aarhus 2017...29	
5.1 Den politiske holdning til kulturhovedstadsprojektet.....	29
5.2 Den politiske interesse for og kendskab til kulturhovedstadsprojektet.....	32
5.3 Stabil politisk opbakning.....	33
6 Organistoriske effekter.....	35
6.1 Styrket tværfagligt samarbejde – internt i kommunerne.....	35
6.2 Styrket tværkommunalt samarbejde på flere niveauer.....	37
6.3 Andre organisatoriske effekter.....	42

7	Kulturpolitiske effekter.....	47
7.1	Kulturpolitikens samspil med andre politikområder.....	47
7.2	Kulturens status på den politiske dagsorden	49
7.3	Den økonomiske prioritering af kultur	51
8	Konklusion.....	56
	Appendiks 1: Metode.....	58
	Overordnet forskningsdesign	58
	Embedsmænd	60
	Politikere	63
	Geografisk opdeling.....	64
	Appendiks 2 – Spørgeskemaer	66
	Spørgeskema før kulturhovedstadsåret – embedsmænd	66
	Spørgeskema efter kulturhovedstadsåret – embedsmænd.....	78
	Spørgeskema før kulturhovedstadsåret – politikere	91
	Spørgeskema efter kulturhovedstadsåret – politikere	98
	Appendiks 3 – Interviewguides	106
	Interviewguide – embedsmænd i 2016.....	106
	Interviewguide – embedsmænd i 2018.....	109
	Interviewguide – kulturudvalgsformænd i 2016.....	112
	Interviewguide – kulturudvalgsformænd i 2018.....	115

RESUMÉ

Denne temaanalyse omhandler de politiske perspektiver i forbindelse med Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017. Hvordan agerede de Region Midtjylland og regionens 19 kommuner i forbindelse med kulturhovedstadsprojektet, og hvad betød det for gennemførelsen af projektet? Data blev indsamlet gennem hhv. spørgeskemaundersøgelser og interviews blandt politikere og embedsmænd i kommunerne og regionen.

Temaanalysen er struktureret med udgangspunkt i fire analysespørgsmål:

1. Hvilken rolle spillede de kommunale og regionale myndigheder i kulturhovedstadsprojektet – og hvordan udviklede dette sig over tid?

- De kommunale og regionale politikere og embedsmænd spillede en meget væsentlig rolle i forbindelse med realiseringen af kulturhovedstadsprojektet og det store tværgående samarbejde om værtsskabet bag Aarhus 2017.
- Aarhus Kommune gik forrest og ydede en stor indsats i både ansøgningsfasen, etablerings- og udviklingsfasen og gennemførelsesfasen. Kommunens politikere og embedsmænd bevarede imidlertid en stor åbenhed og lydhørhed over for regionen og de øvrige kommuner.
- Regionen deltog ligeledes meget aktivt i projektet, ikke mindst ved at brede kulturindsatsen ud til også at dække de kreative erhverv og ved at anskue kultur som grundlag for erhvervsudvikling og bosætning.

- Alle de øvrige 18 kommuner deltog og fik i forskelligt omfang udbytte af kulturhovedstadsprojektet. De kommuner, der arbejdede strategisk med projektet og kobledes indsatsen til øvrige lokale strategier på både kulturområdet og øvrige udviklingsområder, fik mest ud af det relativt set.

2. Hvordan oplevede hhv. de ansvarlige politikere og de involverede embedsmænd i kommunerne og regionen processen og samarbejdet i forbindelse med kulturhovedstadsprojektet?

- Det tværgående samarbejde i og ikke mindst mellem kommunerne blev fremhævet af både politikere og embedsmænd som en meget positiv effekt af Aarhus 2017. Mange så det samtidig som en blivende effekt.
- Etableringen af det efterfølgende forum, Europæisk Kulturregion, kan ses som et konkret udtryk for et ønske om og en vilje til fortsat samarbejde. Dette fordrer dog, at indsatsen prioriteres – også ud over de to år, 2018-2019, der aktuelt er afsat midler til.
- Kulturhovedstadsprojektet har generelt set skabt en ny form for samarbejdsdynamik på tværs af geografi, sektorer og øvrige traditionelle grænser.
- Samarbejdet med fonden blev oplevet forskelligt blandt de adspurgte politikere og embedsmænd. Nogle af dem beskrev samarbejdet som meget

positivt og professionelt. Andre beskrev det som problematisk og ugenenskueligt.

3. Hvilke organisatoriske effekter skabte Aarhus 2017?

- Blandt politikerne var der generelt stor tilfredshed med at deltage i kulturhovedstadsprojektet, ligesom der fra politisk hold var solid opbakning til projektet gennem hele forløbet.
- Det tværfaglige samarbejde på tværs af politikområder/forvaltningsområder blev styrket, vurderede hovedparten af embedsmændene i kommunerne. Særligt i Aarhus Kommune arbejdede man meget bevidst med dette, og man opnåede som følge heraf bl.a. en stor organisatorisk effekt.
- Den regionale styregruppe konsoliderede det tværkommunale samarbejde og var en væsentlig faktor for den organisatoriske sammenhængskraft.

4. Hvilke politiske effekter havde Aarhus 2017?

- Sikkerhed for at få lokale (kultur-)aktiviteter i mindst samme omfang som det økonomiske bidrag til kulturhovedstadsprojektet var en betingelse for at deltage i kulturhovedstadsprojektet for hovedparten af politikerne i regionens øvrige 18 kommuner (ud over Aarhus Kommune).
- Dette fokus ændrede sig i løbet af perioden, og politikerne blev generelt mere bevidste om, hvad kultur kan bruges til strategisk og på tværs af politikområder.
- Flere af kommunernes nye kulturpolitikker er blevet bredere og inddrager flere perspektiver til andre politikområder end tidligere. Det gælder ikke mindst for Aarhus Kommune.
- Kulturen vurderes som et vigtigt politikområde af politikerne. Når det kommer til økonomisk prioritering, er kommunernes kulturudgifter godt nok steget, men ikke i samme takt som kommunernes øvrige udgifter. Dermed er kultur reelt nedprioriteret økonomisk set relativt til andre politikområder.

1 INDLEDNING

Dette er temarapport nr. 3 i forbindelse med den forskningsbaserede evaluering af Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017 foretaget af rethinkIMPACTS 2017 ved Aarhus Universitet. Rapporten er én af i alt syv temarapporter, der danner grundlag for den afsluttende evaluering af Aarhus 2017. Evalueringens overordnede konklusioner er sammenfattet i hovedrapporten *Aarhus 2017. Før – Under – Efter. Forskningsbaseret evaluering af effekterne ved kulturhovedstadsprojektet*. De syv forskellige temarapporter giver en uddybende præsentation af evalueringens datagrundlag og bidrager med supplerende, udfoldede beskrivelser og analyser inden for forskellige delområder af evalueringen.

1.1 Analytisk fokus

Denne temarapport fokuserer på den politiske dimension af Aarhus 2017. Vi belyser de kommunale og regionale myndigheders involvering i kulturhovedstadsprojektet Aarhus 2017. Både Aarhus Kommune, Region Midtjylland og de øvrige 18 kommuner i regionen var involverede og bidrog alle til finansieringen af Aarhus 2017. Samtidig undersøger vi de organisatoriske og politiske effekter af Aarhus 2017 i kommunerne og regionen.

Formålet med rapporten er således at undersøge de kommunale og regionale politikeres og embedsmænds *rolle, deltagelse og engagement* i kulturhovedstadsprojektet og deres *oplevelser* af samarbejdet med hhv.

hinanden og Fonden Aarhus 2017. Herudover undersøger rapporten de organisatoriske, politiske effekter, som kulturhovedstadsprojektet Aarhus 2017 havde, særligt i forhold til de kommunale og regionale myndigheder. De statslige myndigheders rolle og involvering i Aarhus 2017 var mere perifer og belyses derfor i mindre omfang.

Temarapporten er centreret omkring følgende analysespørgsmål:

1. Hvilken rolle spillede de kommunale og regionale myndigheder i kulturhovedstadsprojektet – og hvordan udviklede dette sig over tid?
2. Hvordan oplevede hhv. de ansvarlige politikere og de involverede embedsmænd i kommunerne og regionen processen og samarbejdet i forbindelse med kulturhovedstadsprojektet?
3. Hvilke organisatoriske effekter skabte Aarhus 2017?
4. Hvilke politiske effekter havde Aarhus 2017?

1.2 Rapportens opbygning

I **kapitel 2** beskriver vi kommunernes og regionens overordnede rolle i kulturhovedstadsprojektet. Fokus er på de politiske beslutninger, de administrative aktiviteter og de væsentligste begivenheder i perioden 2007-2018. Kapitlet bygger primært på offentligt tilgængelige dokumenter i form af byrådsindstillinger, sagsfremstillinger, administrative notater, EU-ansøgninger mv.

I **kapitel 3** belyser vi den politiske motivation for at deltage i kulturhovedstadsprojektet. Vi stiller spørgsmålene: Hvad var de politiske bevæggrunde for at igangsætte kulturhovedstadsprojektet i Aarhus, og hvorfor valgte politikerne i de øvrige 18 kommuner at tilslutte sig og investere økonomisk i det store kulturprojekt? Vi afdækker endvidere de politiske bevæggrunde blandt regionsrådets politikere for at investere i kulturhovedstadsprojektet.

I **kapitel 4** undersøger vi samarbejdet mellem Fonden Aarhus 2017 på den ene side og kommunerne og regionen på den anden side. Vi belyser fire områder: samarbejdet om programudviklingen, samarbejdet om den eksterne kommunikation, det strategiske og administrative samarbejde i den regionale styregruppe og samarbejdet med fonden via udlånsmodellen.

I **kapitel 5** analyserer vi den politiske opbakning til og politikernes tilfredshed med Aarhus 2017, og vi diskuterer og underbygger de kortlagte tendenser.

Kapitel 6 fokuserer på de organisatoriske effekter af Aarhus 2017. Vi undersøger, hvilke institutionelle og organisatoriske forandringer Aarhus 2017 medførte, og i hvilken grad effekterne er blivende.

I **kapitel 7** undersøger vi de politiske effekter af Aarhus 2017. Vi afdækker, hvilken betydning Aarhus 2017 har haft for de kommunale, regionale, nationale og internationale kulturpolitikker og -strategier, og om politikudviklingen på andre fagområder blevet som

følge af Aarhus 2017. Vi undersøger, i hvilket omfang Aarhus 2017 i højere grad end tidligere formåede at løfte kulturen ind i de overordnede politiske diskussioner, og hvorvidt kultur er blevet opprioriteret politisk i kølvandet på kulturhovedstadsprojektet.

Kapitel 8 indeholder en samlet konklusion på temarapportens resultater.

1.3 Metode

I dette afsnit beskrives kort datagrundlaget og metoden, der er anvendt til dataindsamling og databearbejdning. For en mere detaljeret beskrivelse henvises til appendiks 1.

Rapporten bygger på både kvalitative og kvantitative data blandt regionsrådspolitikere, kommunalpolitikere og embedsmænd i kulturforvaltningerne i de 19 kommuner i Region Midtjylland.

Vi gennemførte interview- og spørgeskemaundersøgelser både før og efter kulturhovedstadsåret. Begge spørgeskemaundersøgelser var populationsundersøgelser, hvor vi adspurgte alle politikere og kulturembdsmænd i regionen. Især for politikerundersøgelserne var svarprocenterne dog lave. Forbehold forbundet med dette uddybes i appendiks 1.

Nedenfor ses et overblik over de data, vi har indsamlet som grundlag for denne rapport om det politiske system.

Tabel 1.1 Overblik over data fra embedsmænds- og politikerundersøgelserne

	Type af undersøgelse	Indsamlings-tidspunkt	Respondenter/informanter	Gennemførelses-procent
Embedsmænd	Spørgeskema før	December 2016 – januar 2017	57 embedsmænd	69%
	Spørgeskema efter	April-maj 2018	46 embedsmænd	62%
	Interviews før	Januar-februar 2016	5 embedsmænd samt Ib Christensen (kulturchef i Aarhus Kommune)	
	Interviews efter	April-maj 2018	10 embedsmænd	
Politikere	Spørgeskema før	Januar 2017 (inden den officielle åbning af kulturhovedstadsåret)	125 kommunalpolitikere 22 regionsrådspolitikere	Byråd: 25% Regionsråd: 54%
	Spørgeskema efter	December 2017 (efter den afsluttende event)	95 kommunalpolitikere 16 regionsrådspolitikere	Byråd: 19% Regionsråd: 39%
	Interviews før	Oktober-november 2016	5 kommunalpolitikere samt Jacob Bundsgaard (borgmester i Aarhus Kommune) og Bent Hansen (regionsrådsformand i Region Midtjylland)	
	Interviews efter	April 2018	5 kommunalpolitikere	

Embedsmænd

De kvalitative data blandt embedsmænd består af to omgange af interviews gennemført hhv. før og efter kulturhovedstadsåret. Ved udvælgelsen af interviewpersoner tog vi udgangspunkt i den samme opdeling af kommuner (efter hhv. størrelse og placering), som også bruges i vores øvrige undersøgelser blandt politikere og kulturinstitutioner.¹ Således blev der gennemført interviews med embedsmænd fra Aarhus Kommune samt fire forskellige kommuner (én fra hver kvadrant, jf.

Tabel 1.2). Alle interviewede embedsmænd var ansat i de respektive kommuners kulturforvaltning, og i de fleste

¹ Se temarapport nr. 2 "Kulturinstitutionernes involvering i Aarhus 2017", rethinkIMPACTS 2017 (2018).

tilfælde var interviewpersonerne kulturkonsulenter og/eller chefer for kulturforvaltningen (de interviewedes titel og arbejdsopgaver varierede dog fra kommune til kommune, ligesom der var forskel på, hvor længe de interviewede havde været involveret i kulturhovedstadsprojektet). I nærværende rapport har vi så vidt muligt anonymiseret de interviewede, hvorfor vi har valgt ikke at angive, i hvilke specifikke kommuner vi har gennemført interviews. Hvis en interviewperson ikke kan anonymiseres grundet citatets kontekst, er vedkommende blevet orienteret om brugen af citatet i denne rapport.

Tabel 1.2 Kategorisering af alle kommuner i Region Midtjylland (ekskl. Aarhus Kommune)

	Vest	Øst
Stor	Herning	Horsens
	Holstebro	Randers
	Viborg	Silkeborg
		Skanderborg
Lille	Ikast-Brande	Favrskov
	Lemvig	Hedensted
	Ringkøbing-Skjern	Norddjurs
	Skive	Odder
	Struer	Samsø
		Syddjurs

De kvantitative data blev indsamlet gennem to spørgeskemaundersøgelser. Spørgeskemaerne blev udsendt i hhv. december 2016 og april 2018 til alle embedsmænd (kulturchefer, kulturkonsulenter etc.) i de 19 kommuners kulturforvaltninger. Der er derfor tale om en populationsundersøgelse og ikke en stikprøveundersøgelse, selvom det ikke var alle, der svarede. Der er forskel på, hvor mange ansatte de respektive kommuner har i deres respektive kulturforvaltninger, så kommunerne er ikke nødvendigvis ligeligt repræsenteret i spørgeskemaundersøgelserne, men alle embedsmænd i kulturforvaltninger har haft lige muligheder for at deltage.

Ved undersøgelsen i 2016 udsendte vi spørgeskemaet til 83 embedsmænd, hvoraf 57 udfyldte det (en svarprocent på 69%). Ved undersøgelsen i 2018 udsendte vi spørgeskemaet til 74 embedsmænd, hvoraf 46 udfyldte det (en svarprocent på 62%).

Tabel 1.3 Antal respondenter i spørgeskemaundersøgelserne blandt embedsmænd

	2016	2018
Gennemført	57	46
Nogle svar	7	4
Ingen svar	19	24
I alt	83	74

I begge undersøgelser var der derudover enkelte respondenter, som kun besvarede spørgeskemaet delvist. Disse besvarelser har vi valgt at tage med i analysen, hvilket betyder, at antallet af respondenter varierer fra spørgsmål til spørgsmål. Ved hver figur i nærværende rapport opgiver vi i figurnoten antallet af besvarelser på det konkrete spørgsmål.

Politikere

Undersøgelsens kvalitative data blandt politikere består ligesom blandt embedsmændene af to runder af interviews gennemført hhv. lige før og lige efter kulturhovedstadsårets start og afslutning, og der blev ligeledes gennemført interviews med kommunalpolitikere fra fire forskellige kommuner (én fra hver kvadrant, jf.

Tabel 1.2) – dog fra fire andre kommuner end i embedsmandsundersøgelsen, så flest mulige kommuner blev repræsenteret. Den valgte politiker var i alle tilfælde formanden for den respektive kommunes kulturudvalg. Politikernes partifarve varierede, om end partiforhold i sig selv ikke var et udvælgelseskriterium. Endelig var der grundet kommunalvalget i november 2017 kommet ny kulturudvalgsformand i to af de fire kommuner i tiden mellem vores to interviewrunder.

Foruden interviews med politikere fra fire kommuner blev der gennemført to interviews med rådmænd for Kultur og Borgerservice i Aarhus Kommune (og medlem af Fonden Aarhus 2017s bestyrelse) Rabih Azad-Ahmad, ét interview med borgmester i Aarhus Kommune (og formand for Fonden Aarhus 2017s bestyrelse) Jacob Bundsgaard samt ét interview med daværende regionsrådsformand i Region Midtjylland (og medlem af Fonden Aarhus 2017s bestyrelse), Bent Hansen.

De kvantitative data består – ligesom i embedsmandsundersøgelsen – af to spørgeskemaundersøgelser, der blev udsendt i hhv. januar 2017 (kort før den officielle åbning af kulturhovedstadsåret) og december 2017 (kort efter den officielle afslutning). Efter spørgeskemaet blev udsendt før kulturhovedstadsårets udløb, da der ellers ville have været store udskiftninger i byrådene hen over nytår pga. kommunalvalget i november.

I begge runder blev spørgeskemaet udsendt til samtlige 497 medlemmer byråd/kommunalbestyrelser i samtlige 19 kommuner samt til de 41 regionsrådsmedlemmer i Region Midtjylland. Der blev udarbejdet særskilte spørgeskemaer til hhv. byrådsmedlemmer og regionsrådsmedlemmer, som indeholdt de samme spørgsmål, men med enkelte sproglige justeringer (f.eks. "Har Aarhus 2017 ændret hvordan kultur prioriteres politisk i din kommune" over for "Har Aarhus 2017 ændret hvordan kultur prioriteres politisk i Region Midtjylland"). Enkelte spørgsmål havde kun relevans for kommunalpolitikere, og de blev derfor udeladt fra spørgeskemaet til regionsrådspolitikere.

Svarprocenten for kommunalpolitikere var relativt lav og faldt desuden fra 25% i 2016 til 19% i 2018 (Tabel 1.4), mens den for regionsrådspolitikere faldt fra 54% til 39%. Igen – som i embedsmandsundersøgelsen – var der enkelte respondenter, som kun besvarede spørgeskemaet delvist. Disse svar har vi valgt at tage med i analysen. Det betyder, at antallet af respondenter varierer fra spørgsmål til spørgsmål. Ved hver figur i nærværende

rapport angiver vi i figurnoten antallet af besvarelser på det konkrete spørgsmål.

Tabel 1.4 Antal respondenter i spørgeskemaundersøgelserne blandt politikere

	Byråd		Regionsråd	
	2016	2018	2016	2018
Gennemført	125	96	22	16
Nogle svar	27	6	2	0
Ingen svar	345	395	17	25
I alt	497	497	41	41

I de fleste figurer i rapporten har vi valgt at slå kommunal- og regionsrådspolitikerne sammen til én gruppe. Men hvis de to grupper har markant forskellige holdninger, eller hvis det af andre grunde er væsentligt at skille de to grupper ad, har vi naturligvis delt figurene op.

2 DELTAGELSE I AARHUS 2017

I 2005 besluttede EU, hvilke lande der skulle have værtskabet for en europæisk kulturhovedstad i årene 2013-2019.² Danmark blev sammen med Cypern udpeget som værtsland i 2017. Udpegningen af en europæisk kulturhovedstad sker på baggrund af en national ansøgningsproces for interesserede byer i det enkelte værtsland,³ og beslutningen træffes af en EU udvælgelsesjury.

Aarhus Byråd besluttede i 2007, at byen skulle kandidere til titlen som Europæisk Kulturhovedstad i 2017. I årene frem mod indsendelsen af den første ansøgning og den endelige ansøgning i hhv. 2011 og 2012 blev Region Midtjylland og de øvrige 18 kommuner i regionen involveret i og forpligtede sig til at tage del i projektet. De kommunale og regionale myndigheder bidrog med i alt 218,8 mio. kr. – svarende til omkring halvdelen (47%) af Fonden Aarhus 2017s samlede budget på 461,3 mio. kr. Det er derfor væsentligt at belyse de kommunale myndigheders rolle og involvering i projektet såvel som de effekter, kulturhovedstadsprojektet Aarhus 2017 havde for kommunerne og regionen.

I dette kapitel beskrives de politiske og administrative beslutninger hos de kommunale myndigheder samt de væsentligste aktiviteter og begivenheder, der havde betydning for myndighedernes rolle i projektet.

2.1 Aarhus Kommunes rolle

Aarhus Kommune havde det formelle og overordnede ansvar for kulturhovedstadsprojektet over for EU. Herudover havde Aarhus Kommune i årene 2007-2012 den primært udførende rolle, og konkret lå ansvaret hos kommunens kulturforvaltning. Efter 2012 blev den udførende rolle og projektansvaret flyttet til Fonden Aarhus 2017.⁴

Ansøgningsfasen (2007-2012)

I efteråret 2007 besluttede Aarhus Kommune, at Aarhus skulle kandidere til titlen som Europæisk Kulturhovedstad i 2017. Det skete efter forslag fra to kommunalpolitikere og i forbindelse med budgetforliget om budget 2008. Her blev der samtidig afsat midler til at ansætte en projektleder med ansvar for at udvikle projektet og forberede ansøgningerne til EU.

Der blev etableret et projektsekretariat under kulturforvaltningen, og den erfarne kulturpersonlighed Trevor Davis blev i 2008 ansat som projektleder. Samtidig blev der afsat 6 mio. kr. til forberedelsesprocessen frem mod den endelige ansøgning i 2012. Davis planlagde og

² EU-retsakt 649/2005/EF.

³ Udvalgsproceduren følger af EU-retsakten 1622/2006/EF.

⁴ Læs mere om organisering og roller i temarapport nr. 7 "Organiseringen af kulturhovedstadsprojektet Aarhus 2017", rethinkIMPACTS 2017 (2018).

gennemførte et omfattende inddragelsesforløb, hvor borgere, kunstnere, kulturinstitutioner, erhvervsliv, uddannelsessektor mv. blev hørt med henblik på indspil til og kvalificering af ansøgningen. Processen involverede undervejs mere end 10.000 borgere og aktører i årene frem mod udpegningen.

Projektsekretariatet voksede løbende i årene 2009-2012. Det bestod af projektansatte, medarbejdere i løntilskud og en udlånt medarbejder fra Region Midtjylland. Herudover bistod kommunens faste medarbejderstab både fra Kultur og Borgerservice og fra Borgmesterens Afdeling.

Byrådet besluttede i 2008, at Aarhus Kommune skulle undersøge mulighederne for et formaliseret samarbejde om kulturhovedstadsprojektet med Region Midtjylland og andre kommuner i regionen. Der blev indledt en dialog med Region Midtjylland og dernæst de seks største bykommuner i regionen (Randers, Viborg, Silkeborg, Horsens, Holstebro og Herning Kommuner). Dialogprocesserne endte ud i et formaliseret regionalt samarbejde mellem Aarhus Kommune, Region Midtjylland og til sidst også alle kommunerne i regionen.

I 2010 traf Aarhus Byråd en række centrale beslutninger vedrørende kulturhovedstadsprojektet:

- Seks strategiske mål for kulturhovedstadsprojektet. De fik stor betydning for den efterfølgende ansøgning og programlægning.⁵
- Projektet skulle organiseres i en selvejende fond.⁶ Fondens bestyrelse skulle sammensættes af seks politiske repræsentanter fra Aarhus Kommune, Region Midtjylland og de øvrige kommuner, et medlem udpeget af regionens Vækstforum samt seks eksterne medlemmer udpeget af Aarhus Kommune på baggrund af personlige kompetencer og netværk.⁷

- En principiel beslutning om udlån af kommunale og regionale medarbejdere til Fonden Aarhus 2017's sekretariat.⁸

De seks strategiske mål – Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017

- Aarhus 2017 skal styrke den langsigtede udvikling og betydning af kunst- og kulturlivet, og programmet skal bidrage til at styrke den europæiske kulturs mangfoldighed.
- Aarhus 2017 skal øge synlighed og tiltrækningskraft nationalt og internationalt samt udvikle europæisk kultursamarbejde og dialog.
- Aarhus 2017 skal anvende kreativitet, innovation, viden og eksperimenter som brændstof for menneskelig udvikling og økonomisk vækst.
- Aarhus 2017 skal fremme et mere aktivt medborgerskab gennem en bred og aktiv deltagelse samt fremme et samfundsgavnligt engagement fra erhvervslivet, kultursektoren og forsknings- og uddannelsessektoren.
- Aarhus 2017 skal underbygge udviklingen af åbne og medlevende bymiljøer, der fremmer fællesskab med plads til forskellighed.
- Aarhus 2017 skal fungere som platform for tværfagligt samarbejde om bysamfundets udfordringer og fremme visionen om en bæredygtig fremtid – lokalt såvel som globalt.

Kilde: Byrådsindstilling: "Fastlæggelse af strategiske mål for Aarhus Europæisk Kulturhovedstad i 2017 samt valg af fremtidig selskabsform (organisering)", Aarhus Kommune (2010).

⁵ Byrådsindstillingen "Fastlæggelse af strategiske mål for Aarhus Europæisk Kulturhovedstad i 2017 samt valg af fremtidig selskabsform (organisering)", Aarhus Kommune (2010).

⁶ Byrådsindstillingen "Fastlæggelse af strategiske mål for Aarhus Europæisk Kulturhovedstad i 2017 samt valg af fremtidig selskabsform (organisering)", Aarhus Kommune (2010).

⁷ Jf. fondens vedtægter, <http://www.aarhus2017.dk/da/om-os/bestyrelsen-for-aarhus-2017/vedtaegter-for-fonden/index.html>. Læs mere i temarapport nr. 7 "Organiseringen af kulturhovedstadsprojektet Aarhus 2017", rethinkIMFACTS 2017 (2018).

⁸ Læs mere i temarapport nr. 7 "Organiseringen af kulturhovedstadsprojektet Aarhus 2017", rethinkIMFACTS 2017 (2018).

Allerede i 2009 etablerede Aarhus Kommune en kommunal følgegruppe med repræsentanter fra alle magistratsafdelinger. Ligeledes i 2009 blev der etableret en regional styregruppe med ledende embedsmænd fra kommunerne og regionen.

I 2010 etablerede projektsekretariatet en ekstern følgegruppe, et Videns- og Kontaktforum, som skulle involvere relevante miljøer, institutioner og sektorer, herunder kunst- og kulturmiljøet, IT- og innovationsmiljøet, by- og miljøsektoren, uddannelsessektoren, turisme, erhvervsudvikling og medier.

Desuden udarbejdede Aarhus Kommune i 2010 og 2011 to omfattende analyser af de økonomiske forudsætninger for et eventuelt kulturhovedstadsprojekt.⁹ På det grundlag godkendte Aarhus Byråd de overordnede finansieringsprincipper og traf beslutning om Aarhus Kommunes samlede økonomiske tilskud til Aarhus 2017 (i august 2011). Se endvidere afsnit 2.4.

Etablerings- og udviklingsfasen, gennemførelsesfasen samt afviklingsfasen (2013-2018)

Efter at EU udpegede Aarhus som kommende europæisk kulturhovedstad, blev ansvaret for kulturhovedstadsprojektet flyttet fra projektsekretariatet under Aarhus Kommunes kulturforvaltning til Fonden Aarhus 2017, som Aarhus Kommune stiftede i efteråret 2012. Fondens aktiviteter blev varetaget af et sekretariat med Rebecca Matthews som administrerende direktør. Fra 2013 fik Aarhus Kommune således en ny rolle i kulturhovedstadsprojektet.

Aarhus Kommune var politisk repræsenteret i fondens bestyrelse af den siddende borgmester, der var født

formand for bestyrelsen. Herudover var den siddende kulturrådmand også medlem af fondsbestyrelsen. Borgmester Jacob Bundsgaard indtrådte som formand for fondsbestyrelsen i 2012 og fungerede som formand i hele perioden. Daværende rådmand for Kultur og Borgerservice, Marc Perera Christensen, sad i bestyrelsen frem til kommunalvalget i 2016, og herefter overtog den nye rådmand, Rabih Azad-Ahmad, posten.

Den administrative relation mellem Aarhus Kommune og fonden blev udmøntet på flere niveauer. Der blev indgået en kontrakt mellem kommunen og fonden, hvor fonden bl.a. var forpligtet til årligt at afrapportere konkrete produktions- og udviklingsmål opstillet med afsæt i EU-ansøgningen og de seks strategiske mål, mens kommunen bl.a. var forpligtet til at udlåne medarbejdere (fra alle kommunens magistratsafdelinger) til fondens sekretariat, som svarede til 31 årsværk i perioden 2013-2018. Herudover blev fondens bogholderi og økonomistyring udliciteret til kulturforvaltningens Center for Økonomi og Personale.

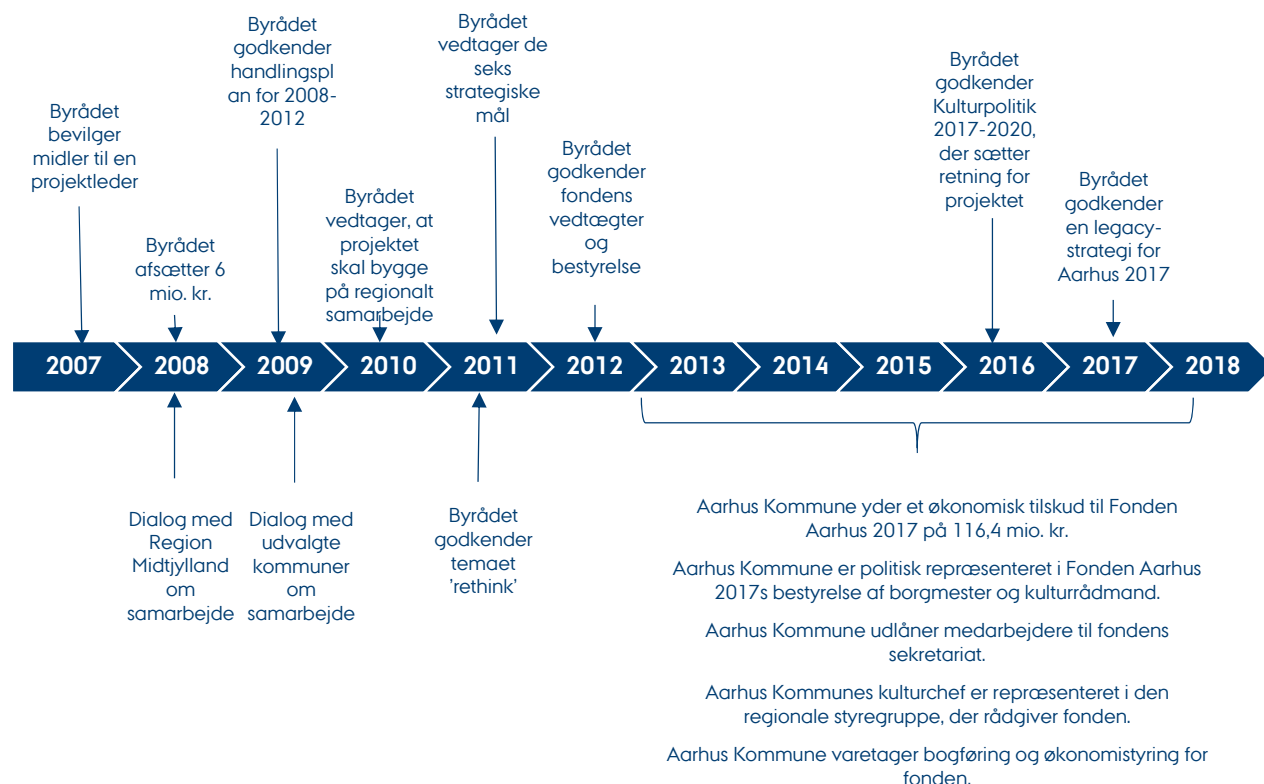
Kontakten mellem Aarhus Kommune og fonden blev bl.a. sikret gennem regelmæssige møder mellem kommunens kulturdirektør og kulturchef og fondens administrerende direktør. Derudover deltog kulturchefen og direktøren for Kultur og Borgerservice i fondens bestyrelsesmøder som observatører.

Endelig var Aarhus Kommune involveret i en lang række projekter i kulturhovedstadsprogrammet – både via de forskellige magistratsafdelinger og decentralt gennem kommunens kulturinstitutioner.

Selvom kulturhovedstadsprojektet formelt blev flyttet fra Aarhus Kommune til en selvejende fond i årene 2013-2018, spillede Aarhus Kommune således stadig en stor rolle i afviklingen af kulturhovedstadsprojektet – både politisk og administrativt.

⁹"Europæisk Kulturhovedstad 2017. Økonomi og økonomiske effekter – erfaringer fra tidligere kulturhovedstæder", Aarhus Kommune (2010), og "Europæisk Kulturhovedstad 2017. Forslag til budget og finansiering for Aarhus 2017", Aarhus Kommune (2011).

Figur 2.1 Tidslinje over Aarhus Kommunes rolle i kulturhovedstadsprojektet Aarhus 2017 – udvalgte beslutninger og begivenheder.



2.2 Region Midtjyllands rolle

Ansøgningsfasen (2007-2012)

Allerede i 2008 var der dialog på embedsmandsniveau mellem Aarhus Kommune og Region Midtjylland om et eventuelt samarbejde. Det er afdelingen Regional Udvikling, der i hele perioden 2008-2018 varetager regionens interesser i kulturhovedstadsprojektet, og afdelingschef i Regional Udvikling, Erik Seiersen, spiller en nøglerolle. Han bliver således også udpeget som formand for den regionale styregruppe, ligesom han var observatør i fondens bestyrelse.

I januar 2009 traf regionsrådet i Region Midtjylland den første beslutning om, at regionen ville deltage i projektet. Efter en indstilling fra regionens Vækstforum besluttede regionsrådet at afsætte 1 mio. kr. til at afdække mulighederne for en regional vækstindsats på erhvervsområdet i forbindelse med kulturhovedstadsprojektet. Regionen

havde således især i forberedelsesårene, 2008-2012, fokus på, hvorledes Aarhus 2017 kunne medvirke til at fremme de mål, der var beskrevet i regionens kulturpolitik og i Vækstforums strategi og handlingsplan for regionens kreative erhverv, og til at fremme de regionale kulturinstitutioners kompetenceudvikling og de tværfaglige netværk i regionen. Regionsrådet bevilgede yderligere 500.000 kr. til et internationalt seminar og til regionale kulturkortlægninger. Endvidere bidrog Regional Udvikling administrativt til kulturhovedstadsprojektet ved fra januar 2009 at udlåne en medarbejder på fuld tid til projektsekretariatet i Aarhus Kommune.

Regionen påtog sig fra dette tidspunkt en central rolle i det at udvikle projektets regionale dimension. Samarbejdet mellem Aarhus Kommune og Region Midtjylland – på politisk og administrativt niveau – førte således også til, at de øvrige kommuner i regionen blev involveret i projektet fra 2009. Region Midtjyllands centrale rolle i projektet blev også synliggjort, da Aarhus – som kandiderende værtsby – sendte ansøgningen til EU

i 2011. Her var det ikke alene samtlige rådmænd og Aarhus Kommunes borgmester, men også regionsrådsformanden, som stod som medunderskrivere.

Regionsrådet traf i 2011 en principbeslutning om at yde et tilskud på 55 mio. kr. (såfremt Aarhus vandt titlen). Heraf skulle 20 mio. kr. bevilges fra regionens kulturmidler og 35 mio. kr. fra de regionale erhvervsfremmemidler. Se nærmere i afsnit 2.4.

Den regionale styregruppe (2009-2012)

Den regionale styregruppe var et tværkommunalt organ, som blev oprettet i 2009. Region Midtjylland havde formandsposten, og alle 19 kommuner i regionen var repræsenteret i styregruppen.

Styregruppens opdrag var at sikre en regional dimension i kulturhovedstadsprojektets overordnede udviklingsplan, at inddrage relevante regionale kultur-, videns- og erhvervsorganisationer i processen, at iværksætte fælles tiltag, som ville gavne de deltagende kommuner, Region Midtjylland og Aarhus 2017-projektet (herunder kortlægninger, seminarer og konferencer), samt at udarbejde grundlaget for en indstilling til kommunerne om at deltage i den endelige ansøgning til EU i 2011.

Den regionale styregruppe (2013-2018)

Efter tildelingen af kulturhovedstadstitlen og etableringen af Fonden Aarhus 2017 blev den regionale styregruppe til et rådgivende organ i fondens formelle organisation.

Den regionale styregruppe havde til opgave at udvikle den regionale dimension af Aarhus 2017 og at sikre fortsat regional forankring af projektet.

Region Midtjylland og alle 19 kommuner i regionen var repræsenteret på kulturchefniveau i styregruppen.

Styregruppen mødtes hver eller hver anden måned. Styregruppen havde desuden en arbejdsgruppe med repræsentanter fra hver kulturregion for at effektivisere styregruppearbejdet.

Etablerings- og udviklingsfasen, gennemførelsesfasen samt afviklingsfasen (2013-2018)

Ligesom Aarhus Kommune fik Region Midtjylland også en ny rolle i projektet, da Fonden Aarhus 2017 blev etableret.

Region Midtjylland var repræsenteret i fondens bestyrelse af den siddende regionsrådsformand. Herudover havde regionens Vækstforum, jf. fondens vedtægter, ret til at udpege et medlem til bestyrelsen. Således indtrådte daværende regionsrådsformand, Bent Hansen, i bestyrelsen sammen med den administrative direktør for tekstilvirksomheden Kvadrat, Anders Byriel. Begge sad i bestyrelsen gennem hele fondens levetid.

På det administrative niveau udmøntede kontakten og relationen mellem Region Midtjylland og Fonden Aarhus 2017 sig således:

Den regionale styregruppe blev videreført som en formel del af Fonden Aarhus 2017s organisation. Endvidere var afdelingschef Erik Seiersen observatør i fondens bestyrelse og deltog i bestyrelsesmøderne.

Ligesom Aarhus Kommune udlånte Region Midtjylland medarbejdere til fondens sekretariat. I perioden 2013-2018 udlånte regionen, hvad der svarer til 13,5 årsværk. Med henblik på at sikre kontinuitet fra forberedelsesfasen til gennemførelsesfasen udlånte regionen også den medarbejder, der var udlånt til Aarhus Kommunes projektsekretariat i forberedelsesårene 2008-2012. Herudover udlånte regionen medarbejdere med bl.a. særlig indsigt i regionens erhvervsstrategi.

Region Midtjylland indgik også en resultatkontrakt med fonden. Hovedpunkterne i resultatkontrakten var, at de regionale kulturmidler, som blev bevilget til fonden, skulle udmøntes i overensstemmelse med Region Midtjyllands kulturpolitik og de regionale retningslinjer for tilskud til kulturformål.

2.3 De øvrige 18 kommuners rolle

De 18 øvrige kommuner i regionen (Favrskov, Hedensted, Herning, Holstebro, Horsens, Ikast-Brande, Lemvig, Norddjurs, Odder, Randers, Ringkøbing-Skjern, Samsø, Silkeborg, Skanderborg, Skive, Struer, Syddjurs og Viborg Kommuner) valgte efter nogle forhandlinger alle at bidrage til kulturhovedstadsprojektet og at involvere sig i forskellige projekter i Aarhus 2017s program. De 18 kommuner bidrog med i alt 43,5 mio. kr. i årene 2013-2018.

De i forvejen eksisterende regionale kulturaftaler mellem kommunerne i regionen blev en væsentlig indgang til at etablere det tværkommunale samarbejde. Senere blev de også en vigtig nøgle i forhold til den enkelte kommunes tilskud til Fonden Aarhus 2017.

Regionale kulturaftaler og kulturregioner

En regional kulturaftale er en frivillig aftale, der indgås mellem Kulturministeriet og en gruppe af kommuner. Tilsammen udgør kommunerne i aftalen en kulturregion. Kulturaftalen er flerårig (typisk fireårig). Den regulerer det statslige tilskud og fungerer som en samlet platform for, hvordan samarbejdet mellem kommuner, stat og kulturinstitutioner kan udfolde sig.

I Region Midtjylland findes der pr. 1. januar 2018 fire kulturregioner:

- Kulturregion Midt- og Vestjylland (Holstebro, Herning, Ikast-Brande, Lemvig, Ringkøbing-Skjern, Skive og Struer Kommuner)
- Kulturregion Østjysk Vækstbånd (Horsens, Randers, Silkeborg og Viborg Kommuner)
- Kulturring Østjylland (Favrskov, Hedensted, Norddjurs, Odder, Samsø, Skanderborg og Syddjurs Kommuner)
- Aarhus Kommune, der udgør sin egen kulturregion.

I 2009, da det tværkommunale samarbejde om Aarhus 2017 blev igangsat, var Skive en del af en regional kulturaftale med kommuner i Region Nordjylland, mens Hedensted ikke var en del af nogen kulturaftaler.

Kilde: Slots- og Kulturstyrelsens hjemmeside.

Ansøgningsfasen (2007-2012)

Inddragelsen af de 18 øvrige kommuner i kulturhovedstadsprojektet skete successivt i årene 2009-2011.

Kommunerne Randers, Viborg, Silkeborg, Horsens, Holstebro og Herning var de første, der var dialog med om at være en del af kulturhovedstadsprojektet. Disse er kendetegnet ved at være 'bykommuner' med en større hovedby og et varieret kulturliv.

Sideløbende med at de seks bykommuner traf politisk beslutning om at involvere sig i forberedelserne af Aarhus 2017, kontaktede Aarhus Kommune – i samarbejde med regionen – den næste række af kommuner: de seks kommuner i umiddelbar nærhed af Aarhus (Norddjurs, Syddjurs, Favrskov, Skanderborg, Odder og Samsø Kommuner), der i forvejen udgjorde Kulturring Østjylland, og fire resterende midt- og vestjyske kommuner i Kulturregion Midt- og Vestjylland (Lemvig, Struer, Ringkøbing-Skjern og Ikast-Brande Kommuner). De sidste to kommuner, Hedensted og Skive Kommuner, blev kontaktet sidst. Hedensted Kommune var på dette tidspunkt uden for en statslig kulturaftale, og Skive Kommune var en del af en kulturaftale med andre limfjordskommuner i Region Nordjylland. Begge kommuner besluttede i 2011 at indgå i kulturhovedstadsprojektet.

I takt med kommunernes tilslutning til kulturhovedstadsprojektet blev den regionale styregruppe udvidet i overensstemmelse hermed. Det var i styregruppen, at kommunerne fik information om projektet og processen og kunne drøfte udviklingen af det tværkommunale samarbejde, den fremtidige organisering, den politiske sagsforberedelse, finansieringsprincipperne mv.

Den regionale styregruppe besluttede, at der skulle fremsendes enslydende sagsfremstillinger til samtlige byråd i 2011. Målet var et solidt, ensartet beslutningsgrundlag for kommunernes deltagelse i projektet. Dette førte til, at alle byråd i de øvrige 18 kommuner i 2011 traf en principiel politisk beslutning om at deltage i kulturhovedstadsprojektet, såfremt Aarhus vandt titlen. Samtlige byråd godkendte også finansieringsprincipperne for Aarhus 2017, ligesom de principgodkendte størrelsen af de enkelte kommuners tilskud til fonden. I ansøgningen til EU kunne man således dokumentere, at der forelå bindende økonomiske tilsagn fra samtlige kommuner og fra den regionale myndighed.

Etablerings- og udviklingsfasen, gennemførelsesfasen samt afviklingsfasen (2013-2018)

De 18 kommuner blev repræsenteret af tre medlemmer i Fonden Aarhus 2017s bestyrelse. Repræsentationen afspejlede de eksisterende kulturaftaler. Et bestyrelsesmedlem blev således udpeget i fællesskab af Viborg, Silkeborg, Randers og Horsens Kommuner (Kulturregion Østjysk Vækstbånd). Et medlem blev udpeget i fællesskab af Norddjurs, Syddjurs, Favrskov, Skanderborg, Odder, Samsø og Hedensted Kommuner (Kulturring Østjylland). Og et medlem blev udpeget i fællesskab af kommunerne i Kulturregion Midt- og Vestjylland, dvs. Lemvig, Struer, Skive, Ringkøbing-Skjern, Holstebro, Herning og Ikast-Brande Kommuner.

På det administrative plan var den regionale styregruppe det centrale forum. Her mødtes kulturchefer og kulturkonsulenter fra regionen og samtlige 19 kommuner jævnligt. Formålet var at sikre fortsat regional forankring af projektet og sikre et kontinuerligt flow af viden begge veje. I den regionale styregruppe drøftede man strategisk, hvordan kulturhovedstadsprojektet skulle håndteres politisk i de enkelte kommuner, og der blev nedsat en række arbejdsgrupper, der arbejdede med konkrete problemstillinger og indstillinger. Eksempelvis spillede den regionale styregruppe en central rolle, da Fonden Aarhus 2017 udviklede den såkaldte 'Return On Investment'-model, som skulle måle og dokumentere, at hver enkelt kommunes økonomiske tilskud kom retur i form af lokale projekter (se afsnit 2.4).

Alle kommuner var endvidere involveret i den konkrete programudvikling – dels på det overordnede niveau via den regionale styregruppe og dels i de konkrete projekter, som kommunerne og de lokale kulturinstitutioner deltog i.

2.4 Kommunernes og regionens bidrag til Fonden Aarhus 2017

Kommunernes og regionens økonomiske tilskud til Fonden Aarhus 2017

Tilsammen bidrog de lokale myndigheder med 218,8 mio. kr. – svarende til næsten halvdelen (47%) af Fonden Aarhus 2017s samlede budget på i alt 461,3 mio. kr.

Tabel 2.1 Fonden Aarhus 2017s samlede indtægter fordelt på bidragsydere

Indtægtskilde	mio. kr.
Aarhus Kommune	116,4
De øvrige 18 kommuner i regionen	43,5
Region Midtjylland	58,9
Den danske stat	129,0
EU (Melina Mercouri-prisen)	11,1
Fonde og sponsorer	82,3
Andet	14,3
In kind-sponsorer	5,8
Total	461,3

Kilde: Tallene er baseret på de årlige reviderede regnskaber for Fonden Aarhus 2017 for årene 2013-2018 samt regnskabstal for 2018 pr. 1. oktober 2018.

De økonomiske bidrag fra de 18 øvrige kommuner fordelte sig som vist i Tabel 2.2. Herning Kommune fremgår ikke, idet kommunen ikke bidrog med et direkte økonomisk tilskud til Fonden Aarhus 2017. Der blev indgået en særftale mellem Fonden Aarhus 2017 og Herning Kommune, som indebar, at Herning alene bidrog i form af projekter.

Tabel 2.2 Fonden Aarhus 2017's indtægter fra de øvrige 18 kommuner

	mio. kr.
Silkeborg	6,9
Viborg	6,7
Randers	6,6
Horsens	6,2
Holstebro	4,3
Skanderborg	2,1
Favrskov	1,8
Hedensted	1,6
Syddjurs	1,5
Norddjurs	1,4
Ringkøbing-Skjern	1,1
Skive	0,9
Odder	0,9
Ikast-Brande	0,7
Struer	0,4
Lemvig	0,4
Samsø	0,1
Herning	-
Total	43,5

Kilde: Tallene er baseret på de årlige reviderede regnskaber for Fonden Aarhus 2017 for årene 2013-2018 samt regnskabstal for 2018 pr. 1. oktober 2018.

Finansieringsprincipperne, der fastlagde kommunernes og regionens bidrag til Fonden Aarhus 2017

Størrelsen af de enkelte kommuners og regionens bidrag til Fonden Aarhus 2017 blev politisk godkendt i hvert enkelt byråd og regionsrådet i 2011, dvs. i forberedelsesfasen, forud for at den første ansøgning til EU blev fremsendt.

De kommunale og regionale myndigheders bidrag blev fastlagt med afsæt i en række finansieringsprincipper, hvor bl.a. EU's krav samt erfaringer og finansieringsmodeller fra tidligere europæiske kulturhovedstadsprojekter lå til grund. Se nedenstående faktaboks.

Finansieringsprincipper for Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017

Det lokale bidrag (Aarhus Kommune, Region Midtjylland og de øvrige kommuner):

1. Det lokale bidrag, som kommer fra Aarhus Kommune, Region Midtjylland og de øvrige kommuner i regionen, udgør grundstenen i finansieringen og er det første, der fastlægges.
2. Det lokale bidrag deles som udgangspunkt ligeligt mellem Aarhus Kommune på den ene side og Region Midtjylland og de øvrige kommuner på den anden side.
3. De øvrige kommuners bidrag til kulturhovedstadsprojektet fastlægges med afsæt i en særlig model. Modellen tager afsæt i, at kommunerne kan opdeles i tre naturlige klynger:
 - a) De seks store bykommuner
 - b) De kommuner, der samarbejder via kulturaftalen Kulturring Østjylland, samt Hedensted Kommune
 - c) De øvrige midt- og vestjyske kommuner.Den enkelte kommunes bidrag beregnes ud fra tre faktorer: kommunens indbyggertal, hvilken 'klynge' kommunen tilhører, samt et forholdstal i forhold til Aarhus Kommunes bidrag, der fastlægges for hver klynge. Modellen fastlægger den enkelte kommunes minimumsbidrag.

Det statslige bidrag:

4. Det samlede lokale bidrag til fonden forventes modsvaret af et tilsvarende statsligt bidrag til fonden.

Bidrag fra EU, private og offentlige fonde samt sponsorer:

5. Det samlede bidrag fra EU, private og offentlige fonde samt sponsorer påregnes at komme til at udgøre op imod en tredjedel af det samlede finansielle bidrag til fonden.

Øvrige forudsætninger:

6. Udgifterne til administration og løn skal primært finansieres af Aarhus Kommune, Region Midtjylland og staten.
7. Udgifterne til PR, marketing og kommunikation skal primært finansieres af Aarhus Kommune, Region Midtjylland og staten, men der kan også rejses en vis andel af sponsormidler hertil.
8. Udgifterne til program skal finansieres af alle projektets bidragsydere (Aarhus Kommune, Region Midtjylland, de øvrige kommuner, staten, offentlige og private fonde, EU samt sponsorer).

Kilde: Byrådsindstilling af 15. marts 2011: "Valg af tema samt godkendelse af programstruktur og finansieringsprincipper for Aarhus 2017", Aarhus Kommune (2011), og "Europæisk Kulturhovedstad 2017. Forslag til budget og finansiering for Aarhus 2017", Aarhus Kommune (2011).

Udmøntningen af finansieringsprincip nr. 3

Klynger:

1. De større bykommuner: Randers, Viborg, Silkeborg, Holstebro, Horsens og Herning Kommuner.
Hver kommune bidrager som minimum med et beløb pr. indbygger, der svarer til 20% af Aarhus Kommunes bidrag pr. indbygger.
2. Kulturring Østjylland: De seks østjyske kommuner omkring Aarhus: Norddjurs, Syddjurs, Favrskov, Skanderborg, Odder og Samsø Kommuner. I denne klynge medregnes også Hedensted Kommune, der dog ikke indgår i det eksisterende kultursamarbejde.
Hver kommune bidrager som minimum med et beløb pr. indbygger, der svarer til 10% af Aarhus Kommunes bidrag pr. indbygger.
3. De øvrige midt- og vestjyske kommuner: Lemvig, Struer, Ringkøbing-Skjern, Ikast-Brandø og Skive Kommuner.
Hver kommune bidrager som minimum med et beløb pr. indbygger, der svarer til 5% af Aarhus Kommunes bidrag pr. indbygger.

Kilde: "Europæisk Kulturhovedstad 2017. Forslag til budget og finansiering for Aarhus 2017", Aarhus Kommune (2011).

Kommunernes og regionens indirekte tilskud til Fonden Aarhus 2017 i form af udlånte medarbejdere

Kommunerne og regionen ydede – ud over det økonomiske tilskud – forskellige ressourcemæssige tilskud til Fonden Aarhus 2017, ikke mindst i form af udlånte medarbejdere.

Det fremgår af den endelige ansøgning fra 2012, at 75 årsværk ud af fondens i alt 164 årsværk til den forventede bemanning i perioden 2013-2018 var planlagt til at være udlånte medarbejdere.

Reelt blev udlånet mindre. I alt 48,5 årsværk blev udlånt fra regionen og kommunerne (Tabel 2.3). Dette skyldtes, at Fonden og kommunerne/regionen indgik en aftalte om, at visse årsværk i stedet kunne ydes som et kontant tilskud.¹⁰ Disse midler er medregnet under "Andet" i fondens indtægter, jf. Tabel 2.1 ovenfor.

Tabel 2.3 De lokale myndigheders indirekte tilskud til Fonden Aarhus 2017 i form af udlånte medarbejdere

	Årsværk
Aarhus Kommune	31
De øvrige 18 kommuner i regionen	4
Region Midtjylland	13,5
I alt	48,5

¹⁰ Baggrunden herfor har vi beskrevet yderligere i temarapport nr. 7 "Organiseringen af kulturhovedstadsprojektet Aarhus 2017", rethinkIMFACTS 2017 (2018).

ROI-modellen

I forberedelsesprocessen frem mod 2011 var kulturhovedstadsprojektets økonomi et centralt emne blandt kommunerne uden for Aarhus. Kommunerne var særligt optagede af to forhold: *størrelsen af de enkelte kommuners økonomiske tilskud* til Fonden Aarhus 2017 og det *afkast*, kommunerne fik retur.

Størrelsen af hver enkelt kommunes tilskud blev fastlagt via finansieringsprincipperne, som vi har redegjort for ovenfor. Afkastet omfattede dels de *langsigtede effekter* (eksempelvis de langsigtede effekter på kultur, image, turisme osv.) og dels det *kortsigtede afkast* i form af *konkrete programaktiviteter i kommunen op til og i løbet af kulturhovedstadsåret 2017*.

I dialogerne forud for kommunernes indtræden i Aarhus 2017 blev der lagt vægt på, at tilskuddene fra de enkelte kommuner bl.a. skulle være med til at sikre en geografisk spredning af programaktiviteterne. Det var hensigten, at Fonden Aarhus 2017 skulle gennemføre programaktiviteter i den enkelte kommune, der svarede til minimum det beløb, som den enkelte kommune havde bidraget med.¹¹ Kommunerne ydede deres tilskud til Fonden Aarhus 2017 under disse forudsætninger.

For at sikre – og dokumentere – den geografiske spredning af programaktiviteter og en tilfredsstillende tilbageførsel i forhold til lokale projekter besluttede man at arbejde med en såkaldt 'Return On Investment'-model (ROI-model). Den regionale styregruppe spillede en helt central rolle i udviklingen af modellen.

Aarhus 2017s Return On Investment-model (ROI-model)

'Return On Investment' (afkast af en investering) blev navnet på den beregningsmetode, som Aarhus 2017 udviklede til at dokumentere, hvorvidt den enkelte kommunes økonomiske tilskud til fonden kom retur til kommunen i form af lokale projekter i årene 2013-2018.

ROI-modellen var den konkrete udmøntning af den hensigtserklæring, som Aarhus Kommune gav de øvrige kommuner i forberedelsesfasen. Hensigtserklæringen fremgik af de sagsfremstillinger, som i 2011 var grundlaget for de enkelte byråds beslutninger om at deltage i kulturhovedstadsprojektet og yde et tilskud til Aarhus 2017.

ROI-modellen fungerede sådan, at den ansvarlige for ethvert projekt i programmet årligt indrapporterede en række oplysninger om projektet til Fonden Aarhus 2017s sekretariat. Bl.a. oplysninger om, hvor projektets aktiviteter blev gennemført.

Disse oplysninger blev sammenholdt med projektets budget og størrelsen af fondens tilskud til projektet. Dermed kunne fonden årligt dokumentere, hvor mange kr. der var blevet 'tilbageført' til hver enkelt kommune, og hvilke projekter der blev afviklet i hver enkelt kommune.

ROI-modellen viste *ikke* langsigtede effekter af de enkelte projekter eller økonomiske effekter i øvrigt.

¹¹ "Europæisk Kulturhovedstad 2017. Forslag til budget og finansiering for Aarhus 2017", Aarhus Kommune (2011), og byrådsindstillingen "Århus' kandidatur til Europæisk Kulturhovedstad 2017: Valg af visionstemaer til bearbejdning i projektets visionsfase samt konsolidering af det regionale samarbejde", Aarhus Kommune (2011).

3 DEN POLITISKE MOTIVATION

I dette kapitel analyserer vi den politiske motivation for at deltage i kulturhovedstadsprojektet i hhv. Aarhus Kommune, Region Midtjylland og regionens øvrige 18 kommuner.

3.1 Politikerne i Aarhus

I Aarhus var kulturhovedstadsprojektet fra begyndelsen i 2007 en bred satsning med mange forskellige mål. I det politiske beslutningsmateriale fra årene 2007-2011 tegner der sig et tydeligt billede heraf. Projektet blev tidligt opfattet som en strategisk satsning, der blev placeret centralt i kommunens fremtidsvisioner, og blev beskrevet som en investering, der greb ind i og skulle integreres i flest mulige andre fagområder – erhverv, branding, byudvikling, integration, beskæftigelse, turismeudvikling osv. Denne brede tilgang til projektet blev også afspejlet i de seks strategiske mål for kulturhovedstadsprojektet, som de aarhusianske kommunalpolitikere vedtog i 2010, og som blev gengivet i ansøgningerne til EU (jf. afsnit 2.1).

Den politiske vision om at placere projektet centralt i kommunens strategiske udvikling blev også afspejlet i beslutningen om, at Aarhus Kommunes borgmester skulle være formand for Fondens Aarhus 2017s bestyrelse.

I vores interview med borgmester Jacob Bundsgaard i starten af kulturhovedstadsåret betonedede han den brede motivation for projektet:

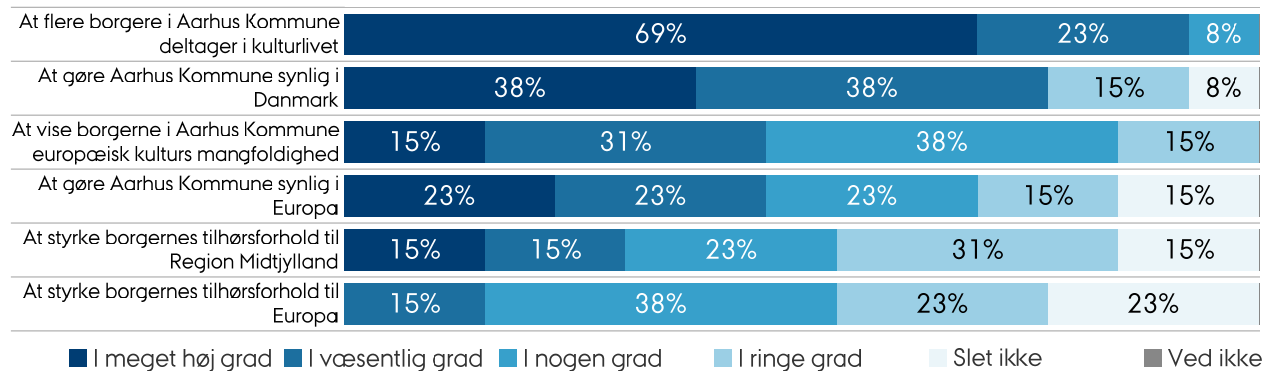
Der ligger jo rigtig mange spor i forhold til, hvad vi gerne vil have ud af det [Aarhus 2017]. Hvis vi starter med det konkrete, så er det et spørgsmål om at øge den almindelige aarhusianers interesse for kunst og kultur [...] [og at] pirre nysgerrigheden, åbenheden og tolerancen og prøve at skabe sammenhold og stolthed i en by. [...] En by er grundlæggende et stort fællesskab, og fundamentet for fællesskabet er, at man har nogle fælles referencerammer. Og Aarhus 2017 er en meget, meget stor én af slagsen [...] [Vi har også] ambitioner om, at gøre Aarhus til en mere international by, og gøre det til en by, som folk får øje på ude i verden, og dermed kunne tiltrække og være attraktiv samarbejdspartner i flere forskellige sammenhænge. [...] mere specifikt er det en mulighed for, at både etablerede kulturinstitutioner, uddannelsesinstitutioner, netværk og grupper kommer mere ud i verden. [...] Der ligger også nogle ambitioner om at opbygge kapacitet og kompetence til at kunne afvikle denne type af begivenheder, [og sådanne kompetencer] kan bruges i mange sammenhænge. Går man lidt længere ned, så er der jo også en stribe helt konkrete målsætninger i form af turister, øget omsætning, jobs osv. (Aarhus Kommunes borgmester, Jacob Bundsgaard, marts 2017).

Målet om at engagere borgerne i projektet fylder meget blandt de aarhusianske politikere.

Jeg ser Aarhus 2017 som et år, hvor der er stort fokus på Aarhus. [...] Men det, der er endnu vigtigere, er, hvordan de forskellige kulturinstitutioner arbejder med at inddrage, så

mange mennesker også bliver en del af projektet. Det er dét, der især optager mig (Aarhus Kommunes kulturrådmand, Rabih Azad-Ahmad, november 2015).

Figur 3.1 Aarhusianske kommunalpolitikeres vurdering af, hvilke effekter Aarhus 2017 bør generere



Spørgeskemaundersøgelse blandt kommunalpolitikere i Aarhus (januar 2017). "Hvor vigtigt er det, at Aarhus 2017 bidrager til nedenstående mål?". Antal besvarelser: 13.

Ikke kun for kulturrådmanden, men også for de aarhusianske politikere generelt var det en væsentlig motivationsfaktor ved at blive kulturhovedstad, at flere borgere ville deltage i kulturlivet. Herudover blev synligheden af Aarhus vægtet højt sammen med synligheden af den europæiske mangfoldighed. Borgernes oplevelse af sammenhængskraft i regionen og i forhold til Europa blev vægtet lavest, dog stadig relativt højt.

3.2 Politikerne i regionen

Regionens indsatsområder med relevans for kulturhovedstadsprojektet favnede især erhverv, turisme og beskæftigelse samt udvikling af regionernes udkantsområder og landdistrikter. I de regionspolitiske drøftelser forud for gennemførelsen af Aarhus 2017 blev

der således lagt vægt på, at baggrunden for Region Midtjyllands engagement i Aarhus 2017 byggede på en antagelse om, at projektet ville styrke den kulturelle og erhvervsmæssige udvikling i regionen, styrke regionens internationale position og styrke samarbejdet mellem kommuner, kulturaktører og erhvervsvirksomheder i regionen.¹² Det fremgik endvidere, at kulturhovedstadsprojektet kunne bidrage positivt til vækst og blev set som en udviklingsplatform og katalysator for det regionale kultursamarbejde og indsatsområderne turisme, bæredygtighed og internationalt samarbejde.

Region Midtjylland betonedes således, at dens bidrag til Aarhus 2017 skulle medvirke til at fremme de mål, der var beskrevet i regionens kulturpolitik og i Vækstforums strategi og handlingsplan.

Regionsrådsformand Bent Hansen bekræftede i et interview, at regionens motivation for at deltage var

¹² Sagsnr.: 1-30-76-42-08: "Indstilling fra Vækstforum om reservation af midler til forprojekt vedrørende Den Europæiske Kulturhovedstad 2017" (godkendt i Regionsrådet den 21. januar 2009), Region Midtjylland (2009).

Sagsnr.: 1-30-76-33-10: "Principbeslutning om Region Midtjyllands videre deltagelse i Aarhus' kandidatur til at blive Europæisk Kulturhovedstad i 2017" (godkendt i Regionsrådet den 24. august 2011), Region Midtjylland (2011).

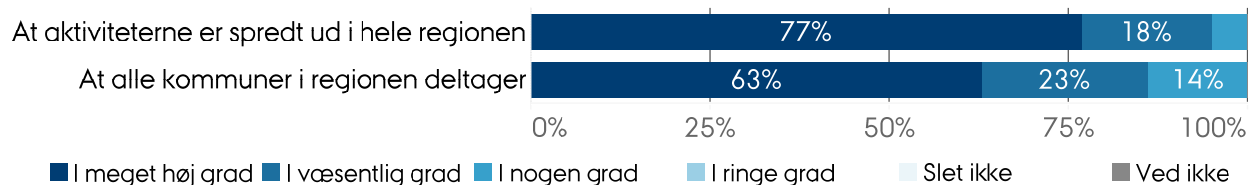
Sagsnr.: 1-26-17-12: "Aarhus som Europæisk Kulturhovedstad i 2017 – ansøgning om tilskud fra kulturmidlerne (Sag til forretningsudvalget)" (vedtaget af Regionsrådet den 30. maj 2012), Region Midtjylland (2012).

begrundet i et ønske om at understøtte bl.a. erhvervsfremme og kulturel udvikling i regionen. Regionsrådsformanden pegede herudover på en anden væsentlig motivationsfaktor – nemlig ønsket om, at kulturhovedstadsprojektet skulle fungere som det 'kit', der kunne binde den relativt nye region sammen.

Kultur er jo det, der binder regionen sammen fra kyst til kyst [...] Tankegangen i Østjylland og Vestjylland er jo forskellig på nogle måder. [...] Det, at vi [med kulturhovedstadsprojektet] får regionen til at hænge sammen, var en stor dagsorden for os. [...] [Regionen] er jo kun ti år gammel, og da dette projekt startede, var regionen kun et par år gammel. Derfor så syntes vi, det var oplagt at byde ind på [...] og være med til at skubbe til den proces at få flere kommuner til også at deltage i projektet (Regionsrådsformand, Bent Hansen, maj 2017).

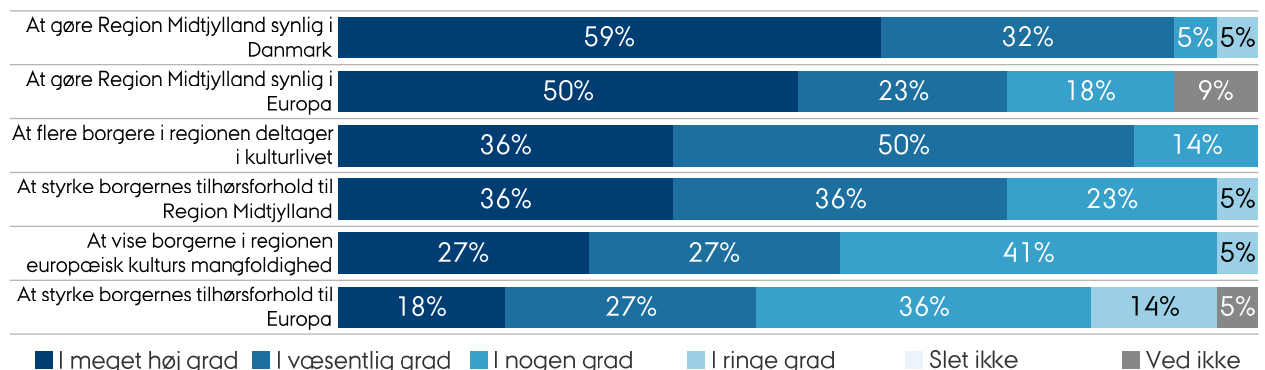
I vores spørgeskemaundersøgelse svarede regionsrådspolitikerne helt i overensstemmelse hermed, at det var en afgørende motivation for regionens deltagelse, at kulturhovedstadsprojektets aktiviteter foregik over hele regionen (Figur 3.2). Regionsrådspolitikerne tilkendegav samtidig, at det var vigtigt for regionens egen deltagelse i Aarhus 2017, at samtlige 19 kommuner i regionen deltog (Figur 3.2). Den politiske motivation i regionsrådet bundede således i et stærkt ønske om at samle regionens kommuner om et fælles projekt og sikre, at projektet fik en stærk regional dimension, så projektets aktiviteter kunne komme borgere over hele regionen til gode. Herudover var regionsrådspolitikerne især optagede af, at kulturhovedstadsprojektet gjorde Region Midtjylland mere synlig i Danmark og Europa, og at projektet formåede at engagere borgerne i kulturaktiviteter (Figur 3.3).

Figur 3.2 Regionsrådspolitikernes motivation for Region Midtjyllands deltagelse i Aarhus 2017



Spørgeskemaundersøgelse blandt regionsrådspolitikere (januar 2017). "I hvilken grad er nedenstående faktorer vigtige for Region Midtjyllands deltagelse i Aarhus 2017?". Antal besvarelser: 22.

Figur 3.3 Regionsrådspolitikernes vurdering af, hvilke effekter Aarhus 2017 bør generere



Spørgeskemaundersøgelse blandt regionsrådspolitikere (januar 2017). "Hvor vigtigt er det, at Aarhus 2017 bidrager til nedenstående mål?". Antal besvarelser: 22.

3.3 Politikerne i regionens øvrige 18 kommuner

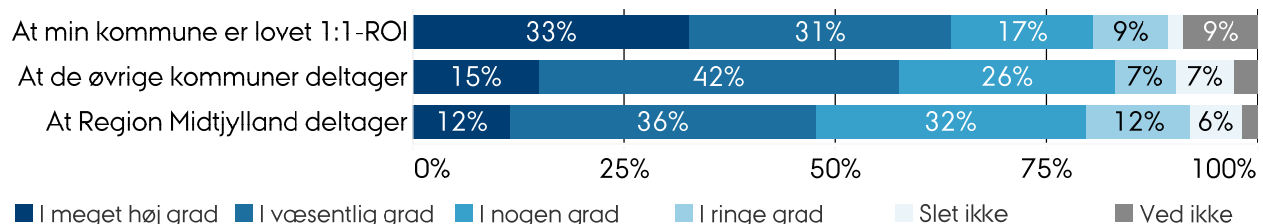
Regionens øvrige 18 kommuner varierer ikke kun betydeligt i størrelse, indbyggertal og demografisk sammensætning, men også hvad angår kulturpolitik, kulturmiljøer og antal af kulturinstitutioner. Vores undersøgelse viser, at særligt tre forhold har haft stor

betydning for de kommunale politikeres motivation for at deltage i kulturhovedstadsprojektet (Figur 3.4):

- Garantien for 'Return On Investment'
- De øvrige kommuners deltagelse
- Regionens opbakning til projektet.

I det følgende analyserer vi de forskellige politiske motivationsfaktorer. Vi analyserer også de forskelle, der, trods den brede opbakning, kan iagttages kommunerne imellem.

Figur 3.4 Kommunalpolitikernes motivation for kommunens deltagelse i Aarhus 2017



Spørgeskemaundersøgelse blandt kommunalpolitikere i de øvrige 18 kommuner (januar 2017). "I hvilken grad er nedenstående faktorer vigtige for din kommunes deltagelse i Aarhus 2017?". Antal besvarelser: 113.

Garantien for Return On Investment

Garantien for at få et konkret afkast i form af lokale programaktiviteter (ROI-garantien) var den faktor, som kommunalpolitikere – uanset i hvilken kommune de var valgt – lagde mest vægt på, da de angav, hvad der havde betydning for kommunens deltagelse i Aarhus 2017. 63% af de lokalvalgte politikere uden for Aarhus svarede, at dette i meget høj grad eller i væsentlig grad var en vigtig faktor i den politiske beslutningsproces (Figur 3.4). Kun hver tiende politiker mente, at dette slet ikke eller i ringe grad havde betydning for kommunens deltagelse i Aarhus 2017.

I de kommunale politikeres perspektiv var den største barriere for at deltage i kulturhovedstadsprojektet altså en skepsis over for, om kommunen brugte borgernes penge på at finansiere et projekt, som altovervejende kom Aarhus og aarhusianerne til gavn. Garantien for at få projektaktiviteter i egen kommune blev derfor en central og udslagsgivende motivationsfaktor for politikere.

De andre kommuners deltagelse

En anden motivationsfaktor for kommunalpolitikere var, at de øvrige kommuner i regionen havde valgt at deltage i Aarhus 2017.

57% af kommunalpolitikere betonedede, at de øvrige kommuners deltagelse (i meget høj grad eller i væsentlig grad) var vigtig for deres egen kommunes deltagelse i Aarhus 2017. Kun 14% vurderede, at det i ringe grad eller slet ikke havde betydning.

Af vores interviews med politikere fremgik det endvidere, at de andre kommuners beslutning var særligt udslagsgivende i de kommuner, hvor der i forberedelsesårene var størst politisk skepsis over for kulturhovedstadsprojektet. Politikere var især optaget af, hvad de øvrige kommuner inden for deres egen kulturregion havde gjort. Det gjaldt især kommunerne i Kulturregion Midt- og Vestjylland, hvor motivationen i højere grad handlede om at udbygge samarbejdet i kulturregionen. Dermed havde fælles enighed og engagement i Aarhus 2017 blandt kommunerne i Kulturregion Midt- og Vestjylland relativt *større* betydning.

for de vestjyske politikeres beslutning end de østjyske kommuners eller Region Midtjyllands deltagelse.

En kulturchef fra en af de vestjyske kommuner uddybede de politiske bevegelsegrunde således:

Der har været en politisk forståelse af, at hvis andre i vores kulturregion [...] bakkede op om Aarhus 2017, så havde vi også en forpligtelse til at være med. Den måde, vi mest har engageret os på, er, at vores kulturudvalgsformand sidder med i styregruppen for vores kulturregion. Vi ser meget [Aarhus 2017] med kulturregionsbriller. Og jeg tror ikke, det er forkert at sige, at der også politisk er den opfattelse, at vi er med i det her, fordi vi gerne vil kulturregionssamarbejdet (kommunal kulturchef, februar 2016).

Vi vender tilbage til, hvilken betydning Aarhus 2017 har haft for kulturregionerne efter kulturhovedstadsåret i kapitel 6 og 7.

Region Midtjyllands deltagelse

En tredje motivationsfaktor, der også blev fremhævet som afgørende for kommunernes beslutning om at deltage i Aarhus 2017, var, at Region Midtjylland deltog. Ca. halvdelen af kommunalpolitikere pegede på dette som en væsentlig faktor for kommunens beslutning om at deltage (Figur 3.4). Hver femte politiker vurderede, at dette "slet ikke" eller "i ringe grad" var vigtigt for deres egen kommunes deltagelse i kulturhovedstadsprojektet.

Betydningen af Region Midtjyllands deltagelse varierede afhængigt af kommunernes geografiske placering i regionen. Både i spørgeskemaundersøgelser og i interviews betonedes de vestlige kommuner i højere grad end de østlige vigtigheden af Region Midtjyllands deltagelse. Dette er bl.a. interessant, fordi Region Midtjylland er en ny spiller som medudvikler på kulturområdet og som sammenbindende kraft i tværkommunal sammenhæng. Kommunerne har – også før Aarhus 2017 – været vant til at samarbejde tværkommunalt i mindre skala i de regionale

kulturaftaler og i de gamle amter, men der har ikke tidligere været et kulturprojekt, som samlede alle 19 kommuner om fælles mål.

Det er omvendt også interessant, at forholdsvis mange kommunalpolitikere *ikke* vurderede, at regionens engagement var væsentligt, når regionens samlede økonomiske bidrag til projektet tages i betragtning. Region Midtjyllands tilskud oversteg de 18 kommunernes samlede økonomiske bidrag. Regionens økonomiske bidrag var således afgørende for, at Aarhus 2017 kunne levere en stor geografisk spredning af aktiviteter, og regionens medvirken og økonomiske tilskud var en væsentlig præmis, da Aarhus Kommune opstillede hensigtserklæringen om, at alle kommuner kunne forvente at få deres økonomiske tilskud retur minimum i forholdet 1:1. I 2011 – hvor kommunerne netop skulle træffe den politiske beslutning om at deltage i kulturhovedstadsprojektet – forelå der ikke noget tilsagn fra staten eller fra private bidragsydere. På det tidspunkt var det alene Aarhus Byråd og regionsrådet, der havde forpligtet sig økonomisk over for projektet.

Øvrige motivationsfaktorer

Flere kommuner fremhævede i interviews vigtigheden af, at kulturhovedstadsprojektet kunne understøtte kommunens eksisterende (kultur)strategier. Eksempelvis havde Struer Kommune længe arbejdet strategisk med at brande Struer som Lydens By. Samtidig kunne Struer netop i 2017 fejre 100-års købstadsjubilæum. Politisk var det derfor en motivationsfaktor at deltage i Aarhus 2017 og bruge kulturhovedstadsprojektet strategisk til at 'løfte købstadsjubilæet' og brande byen yderligere som Lydens By.

En anden motivationsfaktor, som blev nævnt af flere af de små østjyske kommuner, var deres nærhed til Aarhus. Her omtalte politikere deres kommune som Aarhus' "baghave". De pegede på, at mange af kommunens borgere arbejdede i Aarhus eller ofte benyttede kulturtilbud i Aarhus. Kommunerne havde ikke selv en stor palet af kulturtilbud, og de begrundede deres deltagelse i Aarhus 2017 som en naturlig følge af dette.

4 SAMARBEJDET MED FONDEN AARHUS 2017

I dette kapitel undersøger vi samarbejdet mellem fonden på den ene side og kommuner og region på den anden side i forhold til:

- Samarbejdet om programudviklingen.
- Samarbejdet om den eksterne kommunikation
- Det indirekte samarbejde via udlånsmodellen.

4.1 Programudvikling

Fonden Aarhus 2017 var hovedansvarlig for at kuratere og udvikle det kunstneriske program. Fonden producerede imidlertid kun en lille del af programmet selv (20% af projekterne) og overlod produktionen af størstedelen af projekterne (80%) til eksterne samarbejdspartnere. De fleste eksterne projekter stod kulturinstitutioner, foreninger og kunstnere mv. for, men kommunerne og regionen var også tovholdere i visse projekter.

I den forbindelse var posten som programdirektør central, og udskiftningen på den post – reelt ad to omgange, idet der midlertidigt blev konstitueret to kommunale embedsmænd fra hhv. Aarhus Kommune og Horsens Kommune for at sikre fortsat fremdrift på programområdet, mens man søgte ny programdirektør – havde stor betydning for kommunernes oplevelser af samarbejdet. Disse skift betød dels meget forskelligrettede udmeldinger til miljøerne, dels forvirring

og frustration blandt de lokale kulturforvaltninger og kulturinstitutioner.¹³

I foråret 2015 tiltrådte Juliana Engberg som den nye – og herefter blivende – programdirektør. Hun viste sig at være meget markant og klar i sine kunstneriske visioner og holdninger, hvilket blev oplevet som både tiltrængt og provokerende. Vores interviews peger på, at programdirektørens arbejdsmetoder og beslutninger i høj grad påvirkede oplevelsen af samarbejdet med fonden på godt og ondt.

Da Juliana [Engberg] blev tilknyttet som programdirektør, og vi havde haft hende på besøg, kom der fart på det [programudviklingen]. Lige pludselig var der hul igennem, og der kom en hel masse 'dryp', som betød, at vi kunne arbejde videre med at understøtte den vision, hun havde for det indholdsmæssige (kommunal kulturchef, april 2018).

Jeg oplevede stærk irritation over [Aarhus 2017s] forventninger og krav til os. Hende der Juliane Engberg. Det vi blev mødt med [fra hende] var, at det var noget værre lort, vi havde gang i [...] Det gjorde måske også, at så var der måske nogle af os, der blev endnu mere irriteret. (kulturinstitutionsleder, oktober 2017)

¹³ Se i øvrigt temarapport nr. 7 "Organiseringen af kulturhovedstadsprojektet Aarhus 2017", rethinkIMPACTS 2017 (2018).

4.2 Kommunikation og markedsføring

Samarbejdet mellem kommunerne og fonden om kommunikation og markedsføring gav en række udfordringer. Rolle- og ansvarsfordelingen var ikke klar. Fonden forsøgte på den ene side at skabe rammer og materiale, som kommunerne kunne anvende lokalt og med afsæt i kommunernes egne strategier og kommunikationskanaler. Men kommunerne forventede (ligesom kulturinstitutionerne) på den anden side en højere grad af support og servicering i forhold til markedsføringen, end fondens sekretariat ønskede eller kunne levere.

En kommunal kulturkonsulent beskrev samarbejdet med kommunikationsteamet i Aarhus 2017 som trægt og uddybede samarbejdet således:

Vores kommunikationsafdeling har været, synes jeg, på tæerne og har hele tiden efterspurgt [hos fonden]: "Hvornår får vi dit, hvornår får vi dat? Dét er I nødt til at orientere os om". Så vi har nogle gange været sådan lidt: "Kom, kom, kom" (kommunal kulturkonsulent, maj 2018).

Flere embedsmænd beskrev deres oplevelse sådan, at kommunerne var nødt til at "trække support ud af fonden". Fondens medarbejdere derimod beskrev, at sekretariatets tilgang var, at de stillede information og designmateriale til rådighed for kommunerne, og at det var op til den enkelte kommune eller kulturinstitution at anvende materialet og eventuelt efterspørge mere materiale og hjælp.¹⁴

Flere embedsmænd tilføjede her, at efter at den seneste kommunikationschef tiltrådte, ændrede samarbejdsrelationerne sig i positiv retning:

Det har været et behageligt samarbejde, og det har været rigtig godt, efter at Bent [Aarhus 2017's kommunikationschef] kom på. Han er en dygtig lytter og brobygger også, så det har været rigtig godt (kommunal kulturkonsulent, maj 2018).

Ud over at servicere de 19 kommuner enkeltvist var kommunikationsteamet i sekretariatet også løbende i dialog med projektejere og sponsorer. Teamet havde ansvaret for den overordnede strategiske kommunikationsindsats, markedsføringen af program og aktiviteter på egne kanaler, kontakten til lokale, nationale og internationale medier og de øvrige markedsførings- og kommunikationsopgaver.

4.3 Den regionale styregruppe

Den regionale styregruppe var et af de mest gennemgående og stabile fora i hele kulturhovedstadsprojektets levetid fra 2007 til 2018. Som beskrevet i afsnit 2.2 fungerede den regionale styregruppe først som et tværkommunalt forum i ansøgningsfasen og blev efterfølgende en formel del af Fonden Aarhus 2017's organisation – som et rådgivende organ.

Vi har allerede beskrevet, hvordan den regionale styregruppe på flere områder var et nøgleorgan, der bidrog positivt til etableringen og rammesætningen af det tværkommunale samarbejde, og et sted, hvor store og små udfordringer og ideer i projektet blev drøftet, politiske beslutninger blev koordineret, og forventninger til det kommende samarbejde blev afstemt.

Vores interviews viser, at de kommunale embedsmænd overordnet set satte stor pris på den regionale styregruppe. De kommunale embedsmænd betragtede den regionale styregruppe som et helt centralt bindeled mellem fonden og de lokale myndigheder. Det konkrete samarbejde mellem de kommunale embedsmænd og fondens ledelse i den regionale styregruppe i årene 2013-2018 var imidlertid også præget af udfordringer.

Orientering snarere end inddragelse og rådgivning

Efter fondens etablering skiftede den regionale styregruppe status til at være et rådgivende organ. Vores interviews giver indtryk af, at embedsmændene gerne havde set, at styregruppen var blevet inddraget mere

¹⁴ Se også temarapport nr. 7 "Organiseringen af kulturhovedstadsprojektet Aarhus 2017", rethinkIMPACTS 2017 (2018).

aktivt i fondens beslutninger. Embedsmændene kritiserer styregruppens manglende mulighed for reelt at kunne påvirke kulturhovedstadsprojektet. Flere embedsmænd gav udtryk for, at ledelsen i Aarhus 2017 i for ringe grad anvendte styregruppen som det rådgivende organ, det var tiltænkt at være.

Vi kunne godt opleve, at der var mange beslutninger, der sådan set var taget, når vi trådte sammen i den regionale styregruppe, sådan at møderne reelt havde orienterende karakter. Men hvis der var nogle problematikker, som vi syntes var vigtige at gå ind i, kunne vi jo så forsøge at få det på [dagsordenen] – men med varierende succes, kan man sige (kommunal kulturkonsulent, maj 2018).

En undersøgelse af den regionale styregruppe foretaget af en specialestuderende¹⁵, der gennemførte sit specialeprojekt i samarbejde med rethinkIMPACTS 2017, tegner også et billede af den regionale styregruppe som et forum, som Aarhus 2017-ledelsen primært anvendte til at informere og orientere om projektet. Diskussioner og drøftelser fyldte betydeligt mindre end orienteringspunkter, og centrale dagsordenspunkter blev ofte udskudt enten pga. manglende tid eller pga. uhensigtsmæssig prioritering under møderne.

Embedsmændene gav udtryk for, at de gerne ville have bedre muligheder for at blive inddraget i beslutningsprocesserne. Drøftelserne blev ofte oplevet som usammenhængende, fordi der under møderne ofte ikke blev spurgt tilstrækkeligt til deltagernes holdninger og ideer.

Undersøgelsen giver et billede af, at den viden, gruppen af embedsmænd i den regionale styregruppe tilsammen besad, ikke i tilstrækkelig grad blev bragt i spil og anvendt strategisk i ledelsens beslutningsprocesser. Fondens ledelse formåede ikke at anvende styregruppen strategisk til at få viden og indsigt i politiske og lokale forhold og dermed optimere samarbejdet med kommunerne.

En indbygget udfordring i den regionale styregruppe var gruppestørrelsen. De 19 kommuner og regionen var repræsenteret på kulturchefniveau, men ofte deltog der

også kulturkonsulenter fra kommunerne i møderne. I praksis betød det, at der ofte var mere end 30 personer til stede på møderne, og uden et bevidst fokus på at facilitere drøftelser i mindre grupper betød det, at der reelt var meget begrænset taletid til de enkelte mødedeltagere.

Samarbejdet i den regionale styregruppe bar også præg af en vis grad af mistillid mellem de kommunale embedsmænd og fondens ledelse. Flere af de interviewede embedsmænd beskrev, at der under møderne ofte blev skabt et "os-mod-dem"-forhold, hvor mødedeltagerne, i stedet for at samarbejde om de fælles interesser i projektet, havde for stort fokus på egne interesser. Dette reducerede mulighederne for at udnytte gruppens fulde potentiale.

Trods disse oplevelser af, at den regionale styregruppe kunne have fungeret bedre og have spillet en større rolle, havde styregruppen og dens arbejde dog også en række positive effekter. I afsnit 5.3 ser vi bl.a. på den regionale styregruppe som medvirkende til den stabile politiske opbakning, der var til Aarhus 2017, og i afsnit 6.2 vender vi bl.a. tilbage til den regionale styregruppe i en bredere diskussion af Aarhus 2017s organisatoriske effekter.

4.4 Udlånsmodellen

Kommunerne og Region Midtjylland forpligtede sig til at udlåne et antal medarbejdere til Fonden Aarhus 2017 via den såkaldte udlånsmodel/netværksmodel. Ideen var, at i stedet for udelukkende at ansætte nye medarbejdere i Fonden Aarhus 2017 skulle hver kommune og Region Midtjylland bemande en del af fondens sekretariat med udlånte medarbejdere. Fordelene var, dels at man kunne få gavn af kommunale/regionale medarbejders kompetencer i fondens arbejde, og dels at de udlånte medarbejdere efterfølgende kunne vende tilbage til deres jobs i kommunerne/regionen med ny viden, ny erfaring og nye kompetencer, som kunne komme kommunerne/regionen til gavn.

Der blev udarbejdet en fordelingsnøgle, hvor hver kommune forpligtede sig på at bidrage med et vist antal

¹⁵ "Værdifuld vidensdeling i tværkommunale projektsamarbejder", Buster Urban Kudsk Rasmussen (2016).

årsværk. I kommunerne uden for Aarhus gik flere kommuner sammen om at udlåne én medarbejder, idet deres udlån var af et omfang, hvor det ikke blev betragtet som hensigtsmæssigt at hver kommune skulle udlåne en medarbejder. I praksis endte det også med, at flere kommuner besluttede sig for ikke at udlåne en medarbejder, men i stedet betalte fonden for, at den selv ansatte en medarbejder.

Det var ikke kun medarbejdere fra kulturområdet, der blev udlånt. En del af de udlånte medarbejdere arbejdede med økonomistyring, og særligt fra Aarhus Kommunes side udlånte man sådanne medarbejdere, som gav kommunen sikkerhed for kvalificeret budgetstyring og økonomihåndtering.

Udlånsmodellen

Aarhus Kommune udlånte 31 årsværk mellem 2013 og 2018. Region Midtjylland udlånte 13,5 årsværk, mens der fra de øvrige 18 kommuner blev udlånt 4 årsværk fordelt på 4 medarbejdere.

Ved at udlåne medarbejdere til Aarhus 2017-sekretariatet i fondens opstartsår opnåede man, at vigtig viden fra kommunernes og regionens arbejde i forberedelsesårene (2007-2012) blev bragt ind i det nye sekretariat. Samtidig bidrog det til en hurtigere og sikrere opstart af projektets etablerings- og udviklingsfase.

Herudover var udlånsmodellen medvirkende til, at der opstod et tættere samarbejde og mere kontakt mellem fonden og den enkelte kommune eller regionen. Kommunikation og planlægning gled nemmere, fordi man havde medarbejdere i fonden med kendskab til kommunens/regionens arbejdsgange og relevante nøglepersoner.

Samtidig blev udlånsmodellen også set som en fordel for medarbejderne – og som et middel til at fastholde medarbejdere ved at lade dem arbejde på et spændende projekt og med kompetenceudviklende opgaver.

Nogle af de udlånte medarbejdere efterlyste dog en tydeligere strategi for, hvordan deres kompetencer kunne blive aktiveret både i fonden og ved returneringen til kommunen/regionen. Ifølge vores spørgeskemaundersøgelse blandt de udlånte medarbejdere oplevede hver fjerde af de udlånte medarbejdere i høj grad at have tilegnet sig kompetencer gennem arbejdet i fonden, der ikke bliver udnyttet i deres nuværende arbejde.

Samtidig gav udlånsmodellen nogle organisatoriske udfordringer, idet den medførte forskellige ansættelsesbetingelser for medarbejderne i fondens sekretariat.

Samlet set betragtes udlånsmodellen som en succes for Aarhus Kommune og Region Midtjylland, som begge har fået medarbejdere tilbage med nye kompetencer. Til gengæld udnyttede de fleste af de øvrige 18 kommuner ikke potentialet i udlånsmodellen.

Kulturchef Lars Davidsen fra Aarhus Kommune ser udlånsmodellen og den deraf følgende kompetenceudvikling af kommunens medarbejdere som en vigtig del af arven efter Aarhus 2017 i Aarhus Kommunes forvaltninger – ikke mindst i kulturforvaltningen og i Center for Økonomi og Personale, idet der især blev udlånt medarbejdere herfra. Men også andre forvaltningsområder har fået udlånte medarbejdere tilbage med nye kompetencer, ny viden og ny erfaring, som kan anvendes i nye projekter.

Samtidig påpeger Lars Davidsen vigtigheden af, at man efterfølgende aktivt udnytter medarbejdernes nye kompetencer og er åben over for, at de udlånte medarbejdere er vendt tilbage med et nyt perspektiv og ideer til nye arbejdsgange, for dermed at udnytte det fulde potentiale ved udlånsmodellen.¹⁶

¹⁶ Temarapport nr. 7 "Organiseringen af kulturhovedstadsprojektet Aarhus 2017", rethinkIMPACTS 2017 (2018), uddyber analysen af udlånsmodellen set fra både fondens og de udlånte medarbejders side.

5 DEN POLITISKE HOLDNING, INTERESSE OG OPBAKNING I FORBINDELSE MED AARHUS 2017

For kommunal- og regionspolitikere (særligt kommunalpolitikere i Aarhus) medførte etableringen af Fonden Aarhus 2017 en større armslængde og en væsentlig magtreduktion. Det er derfor nærliggende at undersøge, om den dalende indflydelse også medførte en dalende politisk opbakning til projektet. Dette aspekt understøttes af erfaringer fra andre kulturhovedstadsprojekter, hvor man oplevede konflikter mellem myndighederne og den udførende organisation og/eller faldende politisk opbakning til projekterne.

I dette kapitel undersøger vi den politiske opbakning til Aarhus 2017 i form af:

- Politikernes generelle holdning til Aarhus 2017
- Politikernes interesse for og kendskab til projektet, mens projektet var under ledelse af Fonden Aarhus 2017
- Den politiske stabilitet i forhold til opbakningen til Aarhus 2017 i årene frem mod og i løbet af selve kulturhovedstadsåret.

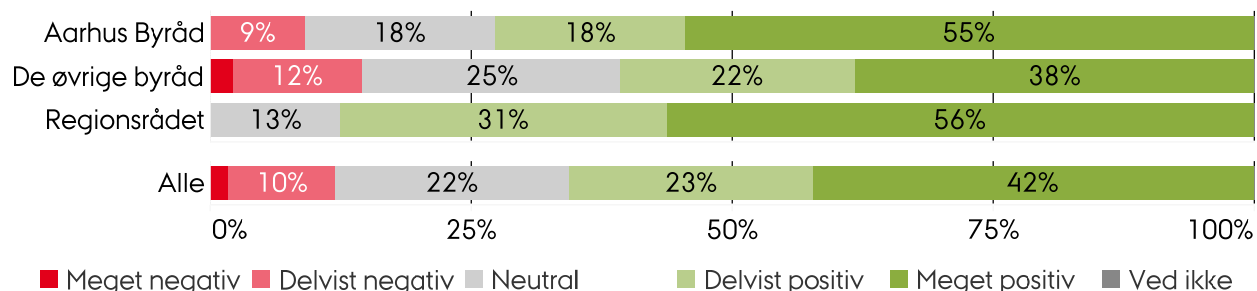
5.1 Den politiske holdning til kulturhovedstadsprojektet

Et flertal (to tredjedele) af de kommunale og regionale politikere var efter kulturhovedstadsårets afslutning positive over for Aarhus 2017 (Figur 5.1). Mest positive var regionsrådets politikere, hvor næsten ni ud af ti havde en positiv holdning til kulturhovedstadsprojektet umiddelbart efter kulturhovedstadsårets afslutning, mens de resterende var "neutrale". Ingen regionsrådspolitikere var negativt indstillede over for projektet.

Flertallet af kommunalpolitikere i de 19 kommuner var også overvejende positive. Dog var det her en mindre andel, nemlig knap to tredjedele af politikerne, der var meget positive/delvist positive over for Aarhus 2017. Samlet set var ca. hver ottende negativt indstillet over for kulturhovedstadsprojektet, mens knap en fjerdedel forholdt sig neutralt.

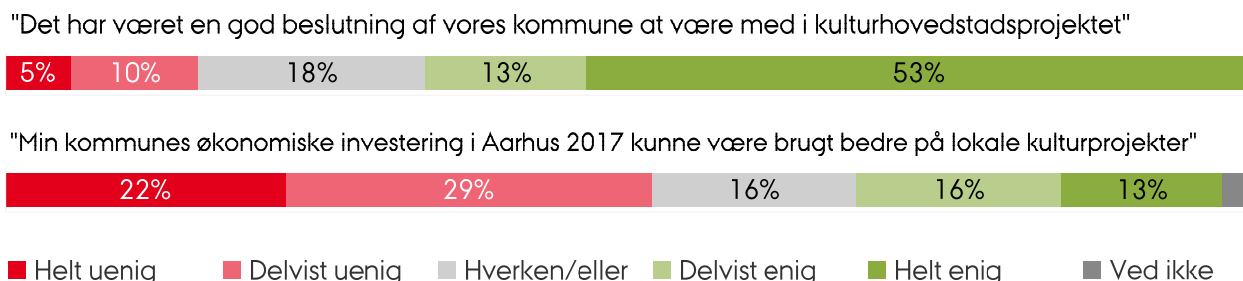
I slutningen af kulturhovedstadsåret vurderede to tredjedele af kommunal- og regionsrådspolitikere, at det var en god beslutning, at kommunen/regionen tog del i kulturhovedstadsprojektet (Figur 5.2). Kun knap hver sjette (15%) fandt, at det var en dårlig beslutning.

Figur 5.1 Politikernes generelle holdning til Aarhus 2017 efter kulturhovedstadsåret



Spørgeskemaundersøgelse blandt kommunalpolitikere (december 2017). "Hvordan er din generelle holdning til Aarhus 2017?". Antal besvarelser fra Aarhus Byråd: 11, antal besvarelser fra de øvrige byråd: 89, antal besvarelser fra regionsrådet: 16, antal besvarelser i alt: 116.

Figur 5.2 Politikernes vurdering af beslutningen om at deltage i Aarhus 2017



Spørgeskemaundersøgelse blandt kommunalpolitikere (december 2017). "Hvor enig er du i følgende udsagn?". I spørgeskemaet til regionsrådspolitikerne er hhv. "vores kommune" og "min kommunes" udskiftet med "regionen(s)". Antal besvarelser: 116 (heraf 100 kommunalpolitikere og 16 regionsrådspolitikerne).

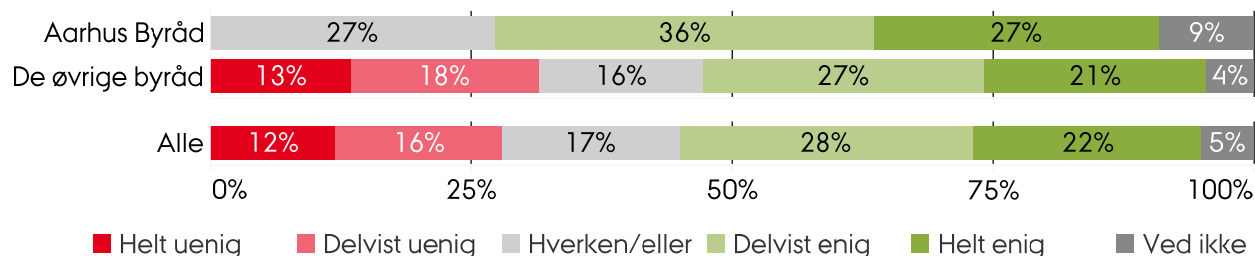
Politikerne var også positive i deres vurdering af, om kommunens økonomiske tilskud til Aarhus 2017 var blevet brugt rigtigt. Her vurderede mindre end hver tredje (29%), at kommunens økonomiske tilskud til fonden kunne være blevet brugt bedre på lokale kulturprojekter (Figur 5.2), mens halvdelen (51%) var uenige heri – og dermed antagelig mente, at pengene var blevet brugt hensigtsmæssigt på netop Aarhus 2017. Samtidig vurderede flertallet (50%) af kommunalpolitikere – umiddelbart efter kulturhovedstadsåret var

afsluttet – at deres kommune fik tilstrækkeligt udbytte ud af at deltage i kulturhovedstadsprojektet (Figur 5.3). Ud over den 'direkte' værdi i form af kulturprojekter (jf. Figur 5.2) kan der heri også ligge det, at kommunen fik værdi af Aarhus 2017 eksempelvis i form af turisme eller national og international synlighed og omtale.¹⁷

Vi ser desuden, at kommunalpolitikere i Aarhus var særligt tilfredse – blandt disse var der slet ingen, der vurderede, at kommunen fik for lidt ud af projektet.

¹⁷ Se også temarapport nr. 5 "Aarhus 2017 i medierne", rethinkIMPACTS 2017 (2018).

Figur 5.3 Politikernes vurdering af, om kommunens udbytte af Aarhus 2017 har været stort nok

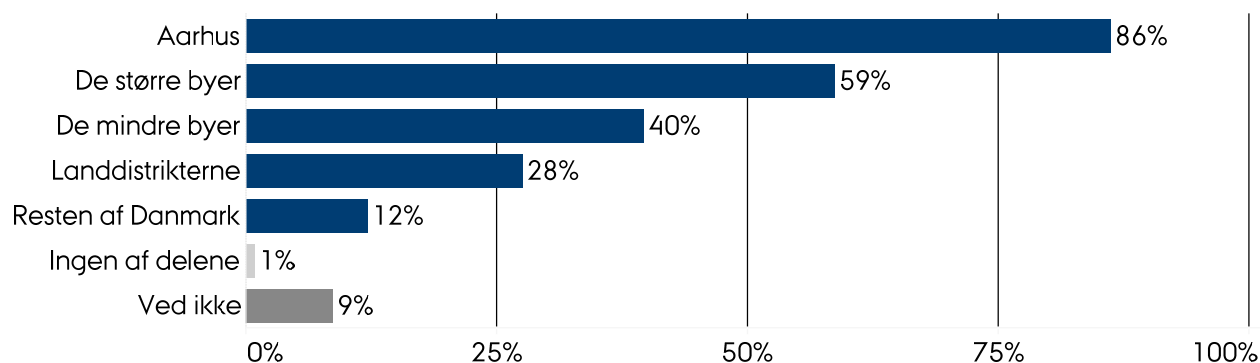


Spørgeskemaundersøgelse blandt kommunalpolitikere (december 2017). "Hvor enig er du i følgende udsagn: Min egen kommune har fået nok ud af vores deltagelse i Aarhus 2017?". Antal besvarelser fra Aarhus Byråd: 11, antal besvarelser fra de øvrige byråd: 89, antal besvarelser i alt: 100.

I deres vurdering af effekterne af Aarhus 2017 på tværs af kommuner fandt stort set alle politikerne desuden, at Aarhus 2017 gav et positivt afkast et eller flere steder i regionen (Figur 5.4). Vurderingen var, at Aarhus – som værtsby – fik det største udbytte, derefter de større byer i regionen, derefter de mindre byer i regionen og derefter landdistrikterne.

Her er det relevant at huske, at Aarhus og de større bykommuner finansierede en langt større andel af projektet, mens de små kommuners bidrag relativt set var begrænset (jf. afsnit 2.4 om udmøntningen af finansieringsprincip nr. 3). Politikernes vurdering af, hvordan effekterne var fordelt, var således i tråd med, hvad der oprindeligt var hensigten – og hvad der i store træk kunne forventes, når vi ser på, hvordan programaktiviteterne var spredt.

Figur 5.4 Politikernes vurdering af, hvilke områder der har opnået størst udbytte af Aarhus 2017



Spørgeskemaundersøgelse blandt kommunalpolitikere (december 2017). "Hvilke områder oplever du, har haft gavn af Aarhus 2017?". Flere svar kan vælges samtidig. Antal besvarelser: 116 (heraf 100 kommunalpolitikere og 16 regionsrådspolitikere).

Vi kan altså konkludere, at flertallet af kommunal- og regionspolitikere vurderede Aarhus 2017 positivt, efter at kulturhovedstadsåret var overstået. Flertallet så

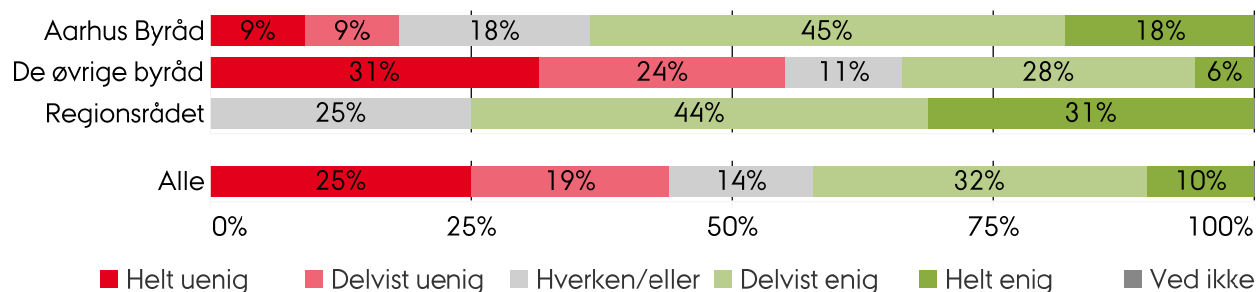
positivt på det generelle udbytte af Aarhus 2017 såvel som på deres egen kommunes udbytte.

5.2 Den politiske interesse for og kendskab til kulturhovedstadsprojektet

Når det gælder politikernes generelle opmærksomhed på Aarhus 2017, er mønstret, at regionsrådspolitikerne og kommunalpolitikere i Aarhus Kommune havde

større opmærksomhed på projektet end kommunalpolitikere i de øvrige 18 kommuner. 75% af regionsrådets politikere og 63% af de aarhusianske kommunalpolitikere svarede, at de ofte drøftede kulturhovedstadsprojektet. Blandt kommunalpolitikere i de 18 øvrige kommuner var det kun 34%, der ofte talte om Aarhus 2017 med deres politiske kollegaer, mens flertallet i disse kommuner oplevede, at de sjældent drøftede Aarhus 2017.

Figur 5.5 Hyppigheden af Aarhus 2017 som tema i drøftelser mellem politikere



Spørgeskemaundersøgelse blandt kommunalpolitikere (december 2017). "Angiv, hvor enig du er i følgende udsagn: Jeg taler ofte om Aarhus 2017 med mine byrådskollegaer (regionsrådskollegaer)". Antal besvarelser fra Aarhus Byråd: 11, antal besvarelser fra de øvrige byråd: 89, antal besvarelser fra regionsrådet: 16, antal besvarelser i alt: 116.

Det samme billede tegnede sig i vores interviews med embedsmænd og politikere. Her fik vi det klare indtryk, at kulturhovedstadsprojektet ikke var et tema, der fyldte så meget på den politiske dagsorden i årene 2013-2017 i kommunerne uden for Aarhus Kommune, hverken i form af konkrete politiske sagsindstillinger eller tema-drøftelser i udvalg eller som uformelt samtaleemne. De interviewede kulturudvalgsformænd (uden for Aarhus Kommune) var generelt velinformerede og interesserede i Aarhus 2017, men de udtrykte også, at det øvrige byråd ikke nødvendigvis havde den samme interesse for kulturhovedstadsprojektet – hverken i årene op til eller i løbet af kulturhovedstadsåret.

Dette mønster kom også til udtryk ved et relativt begrænset informationsniveau blandt politikerne generelt. Mange af kommunalpolitikere fra de 18 kommuner uden for Aarhus Kommune havde ikke et særligt indgående kendskab til Aarhus 2017. Det viser vores interviews med embedsmænd og politikere.

For at uddybe analysen af dette undersøgte vi politikernes kendskab til temaet 'rethink' og de tre

kerneverdier, som Aarhus 2017s program var opbygget omkring: demokrati, bæredygtighed og mangfoldighed. Mens kendskabet til temaet 'rethink' var relativt stort, var kendskabet til de tre kerneværdier lavt. I vores spørgeskemaundersøgelse (efter kulturhovedstadsåret) ser vi, at der blandt kommunalpolitikere kun var 10%, som på en liste med ni værdier kunne identificere de tre rigtige kerneværdier. Hver fjerde ramte to ud af tre rigtigt, mens 60% af politikerne kun ramte en enkelt rigtigt. 5% kunne ikke identificere en eneste af værdierne.

I interviewene med kulturudvalgsformændene angav flere endvidere, at deres byrådskollegaer ikke havde orienteret sig i Aarhus 2017-programmet, og at mange af dem ikke kendte til de events, som kulturhovedstadsprojektet havde bragt med sig til deres kommune. En kulturchef eksemplificerede dette med en situation ved et byrådsmøde:

Vi skulle tage stilling til, om vi ville byde ind på at få [et stort projekt fra kulturhovedstadsprogrammet] permanent til byen [efter kulturhovedstadsåret]. Det lavede vi en politisk sag

på. Men så kom de [politikerne] i tvivl om, hvad det var, vi snakkede om, fordi der ikke var nogen billeder med. [...] En fysisk genstand, som står i byen, som fylder meget [...], dér kan det undre, at man ikke vidste, hvad det var (kommunal kulturchef, april 2018).

Kommunalpolitikernes begrænsede kendskab til Aarhus 2017 var for så vidt ikke overraskende. Den samme tendens fandt vi også blandt befolkningen i øvrigt.¹⁸ Det kan samtidig hænge sammen med, at mange kommuner primært fokuserede på at informere og involvere kulturudvalget og borgmesteren i årene efter den væsentlige politiske beslutning om at deltage (dvs. efter 2011) og frem til kulturhovedstadsåret.

5.3 Stabil politisk opbakning

Når vi analyserer den politiske opbakning til kulturhovedstadsprojektet, er det værd at bemærke, at der var en række udskiftninger på flere centrale politiske poster i kommunerne i perioden 2007-2018 som følge af kommunalvalgene. I Aarhus var der flere udskiftninger på både kulturellederskabet og borgmesterposten i perioden 2007-2018, ligesom der også var store udskiftninger i kulturudvalget i perioden.¹⁹ I de øvrige 18 kommuner var der også i 2009, 2013 og 2017 en række udskiftninger på både borgmester- og kulturudvalgsformandsposterne i forbindelse med kommunalvalgene. I Region Midtjylland var Bent Hansen regionsrådsformand i hele perioden 2007-2017, men der var udskiftninger i regionsrådet som følge af regionsrådsvalgene i 2009, 2013 og 2017.

De politiske udskiftninger kan medvirke til at forklare det relativt lave informationsniveau om Aarhus 2017 blandt politikerne. Men på trods af de mange politiske udskiftninger kan vi konstatere, at dette ikke påvirkede politikernes tilfredshed med kulturhovedstadsprojektet (som vi påviste i afsnit 5.1). De følgende forhold ser vi som understøttende for den kontinuerlige politiske opbakning.

Stærk organisering

Projektets organisering, vurderer vi, havde en afgørende positiv betydning for den stabile politiske opbakning til projektet. Her var flere forhold væsentlige: den regionale styregruppe, de politiske topmøder om projektet, den politiske repræsentation i bestyrelsen og stabiliteten på centrale embedsmandsposter.

Den regionale styregruppe fungerede både som central informationskanal og som 'clearinghouse', særligt i ansøgningsfasen. De embedsmænd, der havde direkte kontakt til lokalpolitikere og rådgav dem om de politiske beslutninger, havde adgang til information om projektet og mulighed for at påvirke processen fra projektets fødsel. Dermed blev projektet udviklet under hensyntagen til de lokalpolitiske forhold i de enkelte kommuner, forventninger blev løbende afstemt, udfordringer blev håndteret, og strategiske valg blev truffet på et oplyst grundlag. Den regionale styregruppe sikrede, at der blev koordineret og fremsendt enslydende sagsfremstillinger til byrådene i de øvrige 18 kommuner i de kritiske år op til udpegningen. Ved løbende at kunne henvise til beslutninger i de andre kommuner kunne embedsmændene etablere den fornødne politiske opbakning.

Ud over dialogen med egne embedsmænd blev lokalpolitikere også involveret direkte på flere niveauer, hvilket også havde positiv betydning for den stabile politiske opbakning til projektet. For det første blev der afholdt årlige 'politiske topmøder' mellem alle borgmestre og kulturudvalgsformænd, hvor der var fokus på at etablere en 'alle for en'-musketered og en bevidsthed om nødvendigheden af bred politisk opbakning. For det andet var kommunerne repræsenteret politisk i fondens bestyrelse – og derigennem fik de indflydelse på projektet på et overordnet niveau.

En sidste organisatorisk faktor, som også var fremmende for den politiske opbakning til projektet, var en høj grad af stabilitet på embedsmandsniveau på en række kritiske ledende poster – både i regionen, i Aarhus

¹⁸ Se temarapport nr. 4 "Aarhus 2017 fra borgernes perspektiv", rethinkIMFACTS 2017 (2018).

¹⁹ Flemming Knudsen (S) var kulturellederskab under de første politiske drøftelser af kulturhovedstadsprojektet i 2008 og 2009. Efter kommunalvalget i 2009 blev Jacob Bundsgaard (S) kulturellederskab, men allerede i 2010 overtog Marc Perera Christensen (K) kulturellederskabet indtil 2013, hvorefter Rabi Azad-Ahmad (R) sad på posten fra 2014. Borgmesterposten i Aarhus blev i perioden først varetaget af Nicolai Wammen (S), og i august 2011 tog Jacob Bundsgaard (S) over efter ham og sad som borgmester fra og med tildelingen af kulturhovedstadstitlen og gennem hele gennemførelsen af kulturhovedstadsprojektet.

Kommune og blandt toneangivende embedsmænd i den regionale styregruppe. Man undgik videnstab og sikrede dermed stabilitet og kontinuitet.

Den samskabende proces i forbindelse med ansøgningen

Kommunerne havde stor indflydelse på ansøgningens indhold og på, hvilke lokale projekter der skulle være en del af ansøgningen. Embedsmændene fra de enkelte kommuner var med i projektudviklingsfasen og havde dermed allerede på det tidspunkt mulighed for at sikre en strategisk sammenhæng mellem kulturhovedstadsprojektet og de lokalpolitiske prioriteringer. Vi vurderer, at denne indholdsmæssige indflydelse forankrede kulturhovedstadsprojektet lokalt og medvirkede til at sikre politisk opbakning gennem hele perioden.

Gennemsigtig finansieringsmodel

Allerede i 2009, da den første dialog med kommunerne og regionen blev etableret, påbegyndte daværende projektleder Trevor Davis forventningsafstemningen med kommunerne om medfinansiering.

Den finansieringsmodel, som Aarhus Byråd godkendte i 2011²⁰, og som alle øvrige 18 byråd tilsluttede sig

efterfølgende, var således blev drøftet og finpudset på en række møder i den administrative styregruppe og lokalt mellem embedsmænd og udvalgte politikere i de enkelte kommuner.

Det var lykkedes at formulere finansieringsprincipper, som var gennemskuelige og forståelige, samtidig med at man havde fået opbygget en gradueret model for kommunernes økonomiske tilskud, som var spiselig for politikerne i alle regionens øvrige 18 kommuner. Selvom modellen indebar, at en kommune skulle betale 6 mio. kr. i tilskud, mens andre slap med få hundrede tusinde kr., blev den opfattet som retfærdig.

Vi vurderer, at netop finansieringsmodellens opbygning og det forhold, at der på et meget tidligt tidspunkt i processen var klarhed og enighed om projektets finansiering, skabte politisk stabilitet og medvirkede til at sikre den nødvendige politiske opbakning til projektet.

Herudover var det afgørende – hvilket vores interview med kommunale embedsmænd også understreger – at fonden for det første efterlevede hensigtserklæringen om at sprede projektaktiviteterne geografisk proportionalt med kommunernes tilskud og for det andet formåede at dokumentere dette via ROI-modellen (jf. afsnit 2.4).

²⁰ "Valg af tema samt godkendelse af programstruktur og finansieringsprincipper for Aarhus 2017", byrådsindstilling, Aarhus Kommune (2011).

6 ORGANISTORISKE EFFEKTER

I dette kapitel undersøger vi, hvilke organisatoriske effekter Aarhus 2017 havde for de kommunale og regionale myndigheder:

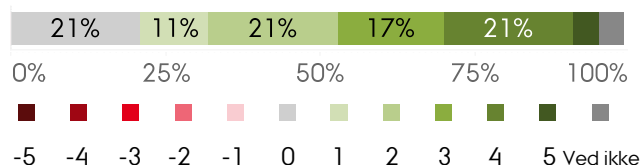
- Kulturhovedstadsprojektets effekter på tværfagligt samarbejde internt i kommunerne og på tværs af forvaltninger
- Organisatoriske effekter af tværkommunalt samarbejde
- Øvrige organisatoriske effekter som følge af Aarhus 2017.

6.1 Styrket tværfagligt samarbejde – internt i kommunerne

En af målsætningerne for kulturhovedstadsprojektet var at styrke det tværfaglige samarbejde. Eksempelvis på tværs af eksisterende kulturgenrer og på tværs af sektorer (offentlig/privat), men også internt i kommunerne på tværs af de forskellige forvaltningsmæssige områder.²¹ Vores undersøgelser viser da også, at det tværfaglige samarbejde mellem kulturområdet og de øvrige forvaltningsområder internt i kommunerne blev styrket i forlængelse af Aarhus 2017.

En meget stor andel (74%) af de kommunale embedsmænd på kulturområdet tilkendegav, at samarbejdet mellem kulturforvaltningen og de andre forvaltningsområder i deres egen kommune blev forandret og styrket direkte som følge af kulturhovedstadsprojektet (se Figur 6.1). Ingen pegede på at samarbejdet blev svækket, mens hver femte vurderede, at der ikke var sket forandringer.

Figur 6.1 Embedsmændenes vurdering af, om samarbejdet mellem kulturforvaltningen og de øvrige forvaltningsområder internt i kommunen er svækket eller styrket pga. Aarhus 2017

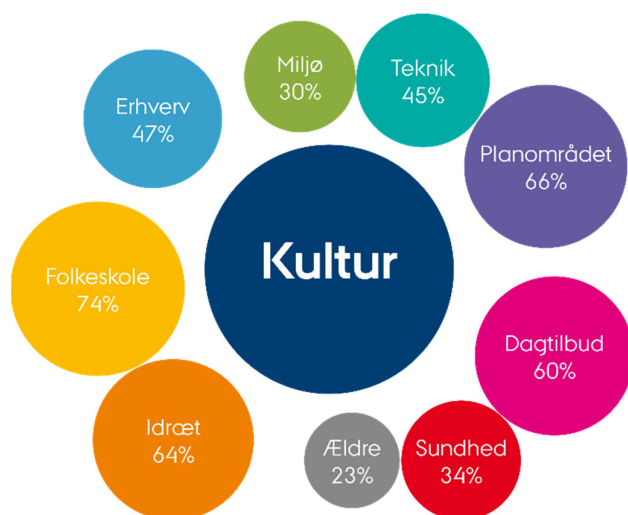


Spørgeskemaundersøgelse blandt kulturembedsmænd (2018). "Oplever du, at samarbejdet mellem kulturområdet og de øvrige forvaltningsområder internt i kommunen er blevet svækket eller styrket som følge af kulturhovedstadsprojektet Aarhus 2017?". Spørgsmålet besvares på en skala fra -5 til +5. Gennemsnit: 2,2. Antal besvarelser: 47.

²¹ Se også temarapport nr. 2 "Kulturinstitutionernes involvering i Aarhus 2017", rethinkIMFACTS 2017 (2018), temarapport nr. 6 "Erhvervslivets involvering i Aarhus 2017", rethinkIMFACTS 2017 (2018), og temarapport nr. 7 "Organiseringen af kulturhovedstadsprojektet Aarhus 2017", rethinkIMFACTS 2017 (2018).

Som et led i kulturhovedstadsprojektet samarbejde kulturforvaltningerne med en række forskellige forvaltningsområder. Folkeskoleområdet var det forvaltningsområde, som kulturforvaltningerne hyppigst samarbejdede med (Figur 6.2).

Figur 6.2 Forvaltningsområder, som kommunernes kulturforvaltninger har samarbejdet med i forbindelse med Aarhus 2017



Spørgeskemaundersøgelse blandt kulturembedsrådene (2018).
 "Hvilke forvaltningsområder uden for kulturområdet samarbejdede I med i relation til Aarhus 2017? Sæt gerne flere krydser, hvis relevant".
 Antal besvarelser: 47.

Det samlede billede indikerer, at det i særlig grad var et fokus på børn og unge, der foranledigede samarbejder på tværs af forvaltningsområderne: Folkeskoleområdet, dagtilbudsområdet og i nogen grad idrætsområdet har børn og unge som brugere, og det var også med disse områder, at de fleste tværfaglige samarbejder internt i kommunerne fandt sted.

Vi ser også, at samspillet mellem kultur og byudvikling ofte blev bragt i spil i forbindelse med Aarhus 2017. Både planområdet og teknik- og miljøområdet som samlet forvaltningsområde var i mange kommuner tænkt ind i kommunens arbejde med Aarhus 2017. En ny, forandret strategisk tilgang til byudvikling var også et mål i kulturhovedstadsprojektet.

En embedsmand fra en større kommune beskriver det interne samarbejde således:

Nogle af projekterne [i forbindelse med Aarhus 2017] involverer jo Børn- og Ungeforvaltningen, fordi vi skal have fat i skoler og daginstitutioner osv. Nogle projekter involverer vores planafdeling, fordi vi skal ud og lave nogle fysiske ændringer eller midlertidige ændringer. Noget involverer Trafik og Veje osv. Så der opstår nødvendig tværfaglighed i kraft af projekterne. Men I kan jo også se, når I besøger vores rådhus her: Der er jo ikke vægge mellem vores forskellige forvaltningsområder. [...] Man prøver at gøre de der barrierer – eller hegn – mellem forvaltningsområderne så lave som overhovedet muligt. Og derfor er der også en bevidsthed i de andre forvaltningsområder om, at nu er det altså Aarhus 2017, vi styrer hen imod på kulturområdet. Nu har vi nogle progressive events under opsejling, og nu er det nogle strategiske anlægsprojekter inden for kulturområdet, der er på vej. Og det hele skal ses i en sammenhæng (kommunal kulturchef, februar 2016).

Styrket tværfagligt samarbejde mellem forvaltningsområderne i Aarhus Kommune

På tværs af kommunerne ses altså en tendens, hvor det lykkedes at brede arbejdet med kulturhovedstadsprojektet ud i kommunens administration – ud over kulturforvaltningen. Det varierede dog på tværs af kommuner, hvor meget den tværfaglige dagsorden fyldte. Vi kan se, at der særligt i Aarhus Kommune blev gjort en stor indsats for at sikre og opbygge et tværfagligt samarbejde om kulturhovedstadsprojektet. Aarhus Kommune havde et særligt stort fokus på at forankre Aarhus 2017 i alle kommunens magistratsafdelinger. Ideen til kulturhovedstadsprojektet blev under ansøgningsprocessen drevet fra et projektsekretariat i kulturforvaltningen. Men projektlederens dagsorden var fra dag 1, at projektet skulle have tværfaglig genklang, og at succes afhang af opbakning og involvering fra samtlige forvaltningsområder.

Udfordringerne herved var store ved projektets start. Aarhus Kommune er – som følge af sit magistratsstyre – i høj grad præget af silotænkning i den daglige drift. Alligevel lykkedes det at udvikle og gennemføre en række projekter på tværs af magistratsafdelinger og

forvaltningsområder. Vores undersøgelser viser, at embedsmændene i Aarhus Kommunes kulturforvaltning i meget højere grad end kulturchefer og kulturkonsulenter i de øvrige 18 kommuner oplevede, at samarbejdet med de øvrige forvaltningsområder blev styrket. I hvor høj grad dette skyldtes, at det tværfaglige samarbejde i udgangspunktet var særligt svagt i Aarhus Kommune, kan vi ikke konkludere noget entydigt om ud fra vores undersøgelser. Det er dog tydeligt, at samarbejdet blev forandret, udviklet og styrket.

Daværende kulturchef i Aarhus Kommune, Ib Christensen, fortæller, at forandringen ikke skete uden modstand og hårdt arbejde:

Aarhus 2017 er jo hele kommunens projekt. Men bare fordi et byråd for en del år siden sagde "Nu går vi den her vej, og vi laver en meget bred kulturforståelse som ramme omkring projektet", så siver den [beslutning] ikke nødvendigvis direkte ind i de enkelte magistratsafdelinger [...] Vi er mange gange undervejs stødt på den der silotænkning, der kommer til udtryk ved: "Jamen det er jo jeres projekt – det er jo et kulturprojekt. Hvorfor kommer I og generer os med det?" (Aarhus Kommunes Kulturchef, Ib Christensen, januar 2016).

De interviewede embedsmænd tilskrev ikke kulturhovedstadsprojektet hele æren for forandringen i det tværfaglige samarbejde. Men der var bred enighed om, at Aarhus 2017-projekterne var et afgørende skridt på vejen – f.eks. skabte projekternes størrelse og natur et konkret behov for at samarbejde med planafdelingen om en række midlertidige fysiske ændringer i kommunen.

Aarhus 2017 forandrede og styrkede altså samarbejdsrelationerne på tværs af forvaltningsområder. Kulturhovedstadsprojektet formåede dermed – som det var formuleret i ét af de oprindelige seks strategiske mål – at "fungere som platform for tværfagligt samarbejde om bysamfundets udfordringer".²²

6.2 Styrket tværkommunalt samarbejde på flere niveauer

Nogle af de største og tydeligste organisatoriske effekter som følge af kulturhovedstadsprojektet finder vi i samarbejdet mellem de 19 kommuner og i samarbejdet mellem kommunerne og regionen. Her ses en række effekter, der var en direkte følge af Aarhus 2017.

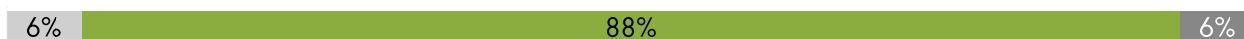
Øget samarbejde mellem kommunerne i forbindelse med kulturhovedstadsprojektet

Det tværkommunale samarbejde om kulturhovedstadsprojektet medførte helt naturligt, at kulturforvaltningerne i regionens 19 kommuner øgede deres samarbejde på tværs af kommunegrænserne. Ikke overraskende vurderede embedsmændene, at deres respektive kulturforvaltninger i løbet af kulturhovedstadsåret brugte flere ressourcer på tværkommunale projekter end tidligere, samarbejdede med flere forskellige kommuner end tidligere og deltog i flere tværkommunale projekter end tidligere (Figur 6.3).

²² "Aarhus 2017 Kandidat Europæisk Kulturhovedstad 2017 – Endelig ansøgning", Kulturforvaltningen, Aarhus Kommune (juni 2012), side 8.

Figur 6.3 Aarhus 2017s betydning for antallet og omfanget af tværkommunale samarbejder i løbet af kulturhovedstadsåret

Kulturforvaltningen brugte færre/flere ressourcer på tværkommunale samarbejdsprojekter i 2017



Kulturforvaltningen indgik i færre/flere forskellige tværkommunale samarbejdsprojekter i 2017



Kulturforvaltningen samarbejdede med færre/flere af de andre kommuner i regionen i 2017



■ Færre end før ■ Lige så mange som før ■ Flere end før ■ Ved ikke

Spørgeskemaundersøgelse blandt kulturembetsmænd (2018). "Har kulturhovedstadsprojektet foranlediget, at jeres kulturforvaltning ... a) brugte ..., b) indgik ..., c) samarbejdede ...?". Antal besvarelser: 48.

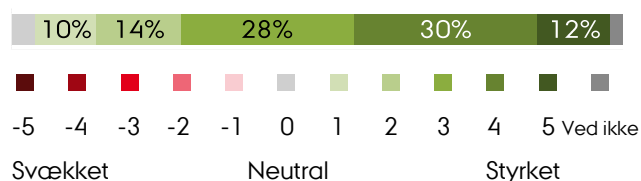
Ifølge vores undersøgelse fra 2016 havde kulturhovedstadsprojektet allerede på daværende tidspunkt påvirket antallet af samarbejder, antallet af projekter og ressourceforbruget i kommunernes kulturforvaltninger. Her angav ca. tre ud af fire embedsmænd, at Aarhus 2017 havde foranlediget samarbejde med flere kommuner om flere forskellige tværkommunale projekter. Andelen af embedsmænd, der oplevede effekter af Aarhus 2017 på kulturforvaltningens tværkommunale samarbejde, steg således yderligere i løbet af selve kulturhovedstadsåret (til op mod 88%).

Det var imidlertid ikke kun samarbejdets omfang og antallet af samarbejdsrelationer, der forandrede sig i forbindelse med kulturhovedstadsprojektet. 94% af embedsmændene vurderede samtidig, at det tværkommunale i regionen generelt blev styrket (Figur 6.4). Det var altså en positiv udvikling, som blev tilskrevet Aarhus 2017.

En embedsmand peger i et interview på, at samarbejdsrelationerne har fået en længere geografisk rækkevidde:

Det nye ved Aarhus 2017 og de samarbejder, der er kommet, er, at der er sket en sammenbinding af den østlige og den vestlige del af regionen. (Kommunal kulturchef, januar 2016)

Figur 6.4 Embedsmændenes vurdering af forandringer i det tværkommunale samarbejde i regionen som følge af Aarhus 2017



Spørgeskemaundersøgelse blandt kulturembetsmænd (2018). "Oplever du, at samarbejdet mellem de forskellige kommuner i Region Midtjylland generelt er blevet svækket eller styrket som følge af kulturhovedstadsprojektet Aarhus 2017?". Spørgsmålet besvares på en skala fra -5 til +5. Gennemsnit: 3,1. Antal besvarelser: 50.

Styrket tværkommunalt samarbejde – der omfattede mere end kulturhovedstadsprojektet

Etableringen af den regionale styregruppe var det vigtigste element i styrkelsen af det tværkommunale samarbejde. Selvom medlemmerne af den regionale styregruppe vurderede, at styregruppen ikke fungerede optimalt som rådgivende organ for fonden i årene 2013-2018 (jf. afsnit 4.3), havde gruppen stor betydning for samarbejdet mellem kommunerne.

Embedsmændene gav udtryk for, at der i styregruppen var stor, gensidig respekt i relationerne og en bred forståelse af, at de forskellige kommuner havde forskellige problematikker og dagsordner i forbindelse

med kulturhovedstadsprojektet, og at det var centralt at være forstående og imødekommende over for dette. En kulturkonsulent beskrev det således:

Det, der har været styrken i den regionale styregruppe, har været, at vi har formået at holde diskussionen internt i den regionale styregruppe og ikke ude i medierne, når der har været udfordringer, vi har haft behov for at diskutere. Nogle gange også lidt mere intenst. Det synes jeg, har været vigtigt og væsentligt (kommunal kulturkonsulent, maj 2018).

Den regionale styregruppes dagsordner var ofte stramme og handlede primært om selve kulturhovedstadsprojektet. Alligevel medvirkede møderne til at etablere et kollegialt netværk på tværs af kommunegrænser. Embedsmændene gav udtryk for, at styregruppemøderne medvirkede til, at kulturkonsulenterne og kulturcheferne fra de 19 kommuner lærte hinanden at kende, og at dette betyder, at embedsmændene nu bruger hinanden som sparringspartnere i forhold til lokal problemløsning på områder, der rækker ud over kulturhovedstadsprojektet. To af de embedsmænd, vi har interviewet, udtrykte det således:

[Den regionale styregruppe] har givet meget på det administrative niveau. Vi har fået ekstremt stort kendskab til hinanden. Det er let nu at tage knoglen og ringe til en kollega – og det er, uanset om det omhandler noget, der har relation til fonden, eller ej [...] Nu er det, som om samarbejdet om den kulturelle vækst og tænkning er vokset ud i hele regionen (kommunal kulturkonsulent, januar 2016).

I det her tiårsforløb har vi mødtes så utrolig mange gange [...]. Så er det klart, at man får et lidt andet forhold til hinanden. Det er lidt banalt, ikke? Men det er blevet naturligt at tage telefonen og ringe til en kollega i en anden kommune og spørge: "Hvad tager I for standpladser, når I holder events?" [...] Jo tættere man er på hinanden i dagligdagen, jo mere bruger man også hinanden. Så jo, der er ingen tvivl om, at vi bruger hinanden på en anden måde nu (kommunal kulturkonsulent, april 2018).

Generelt vurderede de interviewede embedsmænd, at styregruppen gjorde det tværkommunale samarbejde mere strukturbåret. De faste møder og repræsentationen betød, at samarbejdet rakte ud over de personbårne relationer.

Netværkseffekterne af styregruppens arbejde opstod, selvom egentlig netværksopbygning aldrig blev direkte faciliteret. Flere embedsmænd efterspurgte således også bedre muligheder for at dyrke det kollegiale fællesskab og udvikle netværket. En beskrev det således:

Der er ikke så meget tid til netværk på vores møder. Der har jo altid været en dagsorden [med punkter i tilknytning til kulturhovedstadsprojektet]. Så smalltalk om de projekter og opgaver, man i øvrigt sidder med, har der ikke været så meget tid til. Desuden har nogen af os også haft rigtig meget transporttid oven i møderne, så det har sjældent været muligt at blive hængende eller komme før. Man kunne godt have brugt noget mere tid på decideret netværk (kommunal kulturkonsulent, april 2018).

Samlet set kan vi konkludere, at den regionale styregruppe var en bærende faktor i udviklingen af de tværkommunale samarbejder i forbindelse med kulturhovedstadsprojektet. Gruppen foranledigede samtidig, at et nyt netværk blev etableret, og at konsulenter og kulturchefer på tværs af hele regionen nu bistår hinanden i den daglige lokale opgaveløsning.

Mindre forandringer internt i de eksisterende kulturregioner

Også i en anden organisatorisk sammenhæng på kulturområdet, nemlig kulturregionerne, ser vi effekter som følge af Aarhus 2017. Kulturregionerne (se faktaboks side 14) og de regionale kulturaftaler mellem kommunerne eksisterede, inden kulturhovedstadsprojektet blev søsat i 2007, og fungerede parallelt med projektet.

Kulturregionerne har i mange år været det vigtigste tværkommunale samarbejdsforum på kulturområdet for embedsmænd og kulturpolitikere. De regionale kulturaftaler blev da også, som tidligere nævnt, en vigtig indgang til at samle kommunerne i Region Midtjylland

om kulturhovedstadsprojektet, og finansieringsprincipperne tog udgangspunkt i netop de eksisterende kulturaftaler. Vi så i afsnit 3.2, at kommunerne i høj grad skelede til de øvrige kommuner inden for deres egen kulturregion, da de valgte at deltage i kulturhovedstadsprojektet. At eksisterende samarbejdspartnere i kulturregionen deltog, var en fremmede faktor i de enkelte kommuners beslutning om at deltage.

Efter 2017 er det stadigvæk inden for kulturregionerne, at kommunerne oplever den stærkeste tilknytning. Samarbejdet mellem kommunerne inden for kulturregionerne står således stadig stærkt. Det er vores indtryk fra vores interviews, at kulturhovedstadsprojektet ikke påvirkede relationerne inden for de eksisterende kulturregioner markant. Selvom Aarhus 2017 åbnede nye døre til kulturkonsulenter og kommuner over hele regionen, er det stadigvæk de politiske og administrative kollegaer inden for ens egen kulturregion, man samarbejder tættest og mest med. Det er ikke overraskende, eftersom kommunerne har en økonomisk og indholdsmæssig platform inden for en given kulturregion qua selve kulturaftalerne med Kulturministeriet. Desuden er det mangeårige samarbejde netop blevet opbygget omkring et fællesskab om udfordringer og/eller fælles løsninger. Det har gjort samarbejdsrelationerne inden for kulturregionerne permanente og langsigtede. En kulturembudsmand forklarer:

Den kulturaftale, vi hører til, er bygget på et ret nært samarbejde. Her er vi meget mere lige [sammenlignet med hele gruppen af kommuner i Region Midtjylland], og når vi gør noget, gør vi det sammen. Vi gør tingene på hver vores måde, og vi gør det samme i alle kommuner i en eller anden form. (kommunal kulturkonsulent, maj 2018)

Alt er dog ikke uforandret. To kommuner, der ikke tidligere var en del af en kulturaftale i Region Midtjylland, indgår nu i en. Skive Kommune indgik tidligere i en kulturaftale med kommuner i Region Nordjylland. Kommunen har siden 2013 været en del af Kulturregion Midt- og Vestjylland sammen med Herning, Holstebro, Ikast-Brandø, Lemvig, Ringkøbing-Skjern og Struer Kommuner. Denne ændrede organisatoriske samarbejdsrelation er en direkte effekt af kulturhovedstadsprojektet.

Hedensted Kommune var tidligere den kommune i Danmark, som brugte færrest penge på kultur pr. borger, og kommunen fravalgte i en årrække at være en del af en kulturaftale. Men fra 1. januar 2018 er Hedensted Kommune trådt ind i kulturaftalen Kulturring Østjylland. Dette er også et direkte resultat af det tværkommunale samarbejde, som Aarhus 2017 har foranlediget.

De mindre justeringer i de to kulturregioner er således bl.a. et udtryk for, at kultursamarbejdet i Region Midtjylland er styrket. Forandringer, der kan tilskrives kulturhovedstadsprojektet Aarhus 2017.

Kulturministeren har meddelt kommunerne, at hun ønsker at gentænke de eksisterende kulturaftaler med henblik på at indfase en ny kulturaftalemodel fra 2019. Flere eksisterende kulturregioner (Kulturring Østjylland, Kulturregion Aarhus og Kulturregion Østjysk Vækstbånd) fik således forlænget deres kulturaftaler indtil udgangen af 2018, hvor også den eksisterende kulturaftale med Kulturregion Midt- og Vestjylland udløber. Det er derfor p.t. (i efteråret 2018) uafklaret, hvad fremtiden bringer for de eksisterende tværkommunale samarbejdsrelationer internt i kulturregionerne.

Nyt tværregionalt samarbejde efter 2017: Europæisk Kulturregion

Mens der fortsat er uklarhed om det fremtidige tværkommunale samarbejde i de gamle kulturregioner, som er knyttet til de statslige kulturaftaler, er en ny organisatorisk struktur opstået i direkte forlængelse af Aarhus 2017: Europæisk Kulturregion.

Kulturhovedstadsprojektet skabte grobunden for det nye kultursamarbejde. Regionen og kommunerne ønskede at anvende erfaring, viden og nye kompetencer fra Aarhus 2017 til fortsat at styrke det kulturelle samarbejde på tværs af regionen. Regionen og kommunerne har således – uafhængigt af Kulturministeriet – taget ansvar for at videreføre en væsentlig del af arven efter Aarhus 2017 i form af et fortsat stærkt tværkommunalt samarbejde på kulturområdet. Det betyder bl.a., at den regionale styregruppe fortsætter i regi af Europæisk Kulturregion. I Europæisk Kulturregion er der fokus på borgerrettede arrangementer og projekter, der både dyrker samarbejdet, sikrer geografisk spredning og har internationalt perspektiv.

Europæisk Kulturregion

Europæisk Kulturregion er et toårigt projekt (2018-2019), der blev etableret i efteråret 2017 som en direkte udløber af det tværkommunale samarbejde om Aarhus 2017.

Projektet omfatter Region Midtjylland og samtlige 19 kommuner i regionen. Kommunerne bidrager med 1 kr. pr. indbygger pr. år, hvilket resulterer i en årlig pulje på 1,3 mio. kr. Herudover bidrager Region Midtjylland med et tilsvarende beløb. Det årlige budget for projektet er hermed 2,6 mio. kr.

Region Midtjylland bidrager desuden med to årsværk til et sekretariat. I efteråret 2019 evalueres samarbejdet, og der træffes beslutning om, hvorvidt det skal fortætte.

Europæisk Kulturregion skal sikre fælles udvikling af projekter og kulturaktiviteter samt samarbejde om internationale konferencer og events.

Kilde: Region Midtjylland.

De første aktiviteter er allerede blevet afviklet. I august 2018 deltog Europæisk Kulturregion med et internationalt program på Kulturmødet Mors. I juni 2019 afholder Europæisk Kulturregion en helt ny festival under temaet Genopdag. Festivalen skal fejre kreativiteten og fællesskabet og trækker tråde fra Aarhus 2017s tema om at gentænke. De første bevillinger på knap 3 mio. kr. til en række forskellige projekter blev uddelt i oktober 2018. Regionsrådet i Region Midtjylland har herudover besluttet at målrette størstedelen af regionens kulturbudget (ca. 5,8 mio. kr.) til projekter, der spiller sammen med eller styrker det nye samarbejde i Europæisk Kulturregion.

Europæisk Kulturregion er et institutionelt nybrud på kulturområdet og en manifestation af, hvorledes Aarhus 2017 sætter organisatoriske spor ind i fremtiden. Med regionen i spidsen har Aarhus 2017 givet kommunerne en anledning til at udvide de tværfaglige samarbejder.

Som følge af kommunalreformen var regionernes rolle relativt lille og udefineret på kulturområdet. Men efter at

Region Midtjylland satte sig i spidsen for den regionale styregruppe i 2009 og nu har indtaget en administrerende og koordinerende funktion i Europæisk Kulturregion, er regionens rolle i den lokale kulturpolitik i regionerne udvidet og styrket.²³

Udfordringer for det fremtidige samarbejde i Europæisk Kulturregion

Det er dog for tidligt at vurdere de langsigtede effekter af det nye organisatoriske setup. En række udfordringer synes også at true projektet. En af de store barrierer for samarbejdet i Europæisk Kulturregion er det administrative ressourcetræk i kulturforvaltningerne, som projektet forudsætter – ikke mindst i form af fortsatte møder i den regionale styregruppe.

Af vores spørgeskemaundersøgelser og interviews fremgår det, at ressourcespørgsmålet var en meget udbredt bekymring. Her følger citater fra to forskellige embedsmænd, der udtalte sig primo 2018:

Når vi går ind i et regionalt samarbejde, bliver der afsat afsindigt mange medarbejdertimer til at deltage i møderne [...] Når vi skulle holde styregruppemøde i Lemvig [i forbindelse med Aarhus 2017], syntes vi jo, at det var et dagsmøde at komme hele vejen derud og tilbage igen. Og det samme syntes dem fra Lemvig, når de skulle til de mange møder i Aarhus. Hvis man sætter sig ned [...] og tæller antallet af medarbejdere i lokalet [til styregruppemødet], tæller arbejdstiden og den gennemsnitlige transporttid og ganger dette med en timepris, så kan man godt blive forskrækket over, hvor meget det koster at holde et møde. Det synes jeg, nogle gange fortaber sig lidt – hvad vi faktisk investerer i det. Det er summer, vi normalt ikke sætter på bordet. Men da vi skulle ind og kigge på, hvordan vi skulle arbejde videre i Europæisk Kulturregion, var det en ganske stor bekymring, hvor mange medarbejderressourcer, vi skulle skyde ind i det. Fordi vi er en lille forvaltning i forvejen. (kommunal kulturkonsulent, maj 2018).

²³ "Den komplekse tilblivelse af kommunal kulturpolitik: en eksplorativ undersøgelse af kommunal kulturpolitik med udgangspunkt i Aarhus Europæisk Kulturhovedstad 2017", Andreas Riegels Vestergaard (2018).

Det kan lyde, som om jeg er negativ over for det her. Det er jeg ikke. Det er forholdsvis begrænsede [økonomiske] midler, vi investerer i projektet, og jeg synes, at vi får værdi for de penge, vi investerer. Min bekymring og min skepsis går på det bureaukrati, der bliver bygget op, og som vi jo bliver tvunget til at understøtte. Det er en reel bekymring. Og så går den [bekymringen] også på, at vores politikere har svært ved at se, hvad det er for en politisk indflydelse, der ligger for politikere, der kommer herudefra [fra den vestlige del af regionen]. Det er sikkert et udmærket projekt. Men vi skal prøve at få mest muligt ud af det (kommunal kulturchef, april 2018).

Ud over bekymringen om de mange møder og det administrative ressourceforbrug i forbindelse med Europæisk Kulturregion fremhævede flere bekymringen for reel politisk indflydelse i samarbejdet og bekymringen for, om det kan lykkes at blive enige om et fælles formål og opnå de ønskede effekter. Bekymringen blev begrundet i de store forskelle kommunerne imellem – politisk, størrelsesmæssigt, demografisk mv.

Vores undersøgelser viser en udbredt "nu må vi se, hvad der sker"-attitude blandt embedsmænd over hele regionen. Den skepsis, der kommer til udtryk, viser, at der – trods det knap ti år lange tværkommunale samarbejde om Aarhus 2017, trods den indgåede aftale om Europæisk Kulturregion og trods de dokumenterede resultater af Aarhus 2017 – kun i mindre grad er sket et mentalt skifte i troen på, at et stort regionalt samarbejde kan skabe reelle effekter, der modsvarer indsatsen og ressourcerne. Embedsmændenes skeptiske position bunder i de demografiske, størrelsesmæssige og politiske forskelle kommunerne imellem og synes uforandret i forhold til situationen i løbet af kulturhovedstadsåret.

Selvom etableringen af Europæisk Kulturregion er en stor organisatorisk effekt af Aarhus 2017, må fremtiden vise, om den bliver langvarig. Projektet har et budget på knap 3 mio. kr. årligt, hvilket er betydeligt mindre end Aarhus 2017s samlede budget på 461 mio. kr. Det er derfor indlysende, at de kulturelle aktiviteters omfang og rækkevidde må ventes at blive betydeligt mindre.

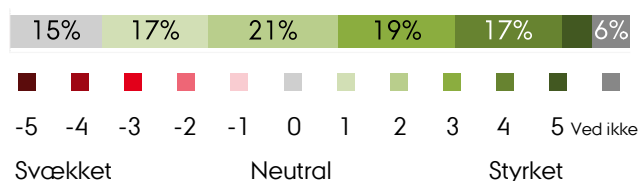
6.3 Andre organisatoriske effekter

Nogle af de største organisatoriske effekter af kulturhovedstadsprojektet var, som beskrevet ovenfor, et styrket samarbejde mellem kommunerne i regionen og et styrket samarbejde internt i kommunerne på tværs af forvaltningsområder. Men Aarhus 2017 foranledigede også andre potentielle organisatoriske effekter.

Samarbejdet mellem kommunerne og kulturinstitutionerne

Det overordnede indtryk fra både spørgeskemaundersøgelserne og interviewene er, at samarbejdet mellem den enkelte kulturforvaltning og kommunens kulturinstitutioner blev moderat forbedret som konsekvens af Aarhus 2017 (Figur 6.5). Når embedsmændene vurderede samarbejdet mellem kulturforvaltningen og kommunens kulturinstitutioner, angav de i gennemsnit 2,2 på en skala fra -5 til +5, hvor -5 var meget svækket, +5 var meget styrket og 0 var uændret.

Figur 6.5 Embedsmændenes oplevelse af, om samarbejdet med kulturinstitutioner i kommunen er svækket eller styrket som følge af Aarhus 2017



Spørgeskemaundersøgelse blandt kulturembedsmænd (2018). "Oplever du, at kulturforvaltningens samarbejde med kulturinstitutioner i kommunen er svækket eller styrket pga. Aarhus 2017?". Spørgsmålet besvares på en skala fra -5 til +5. Gennemsnit: 2,2. Antal besvarelser: 47.

Ingen af de adspurgte vurderede, at samarbejdet med kulturinstitutionerne blev forværret af Aarhus 2017. Om samarbejdsrelationen blev oplevet som uændret eller styrket, varierede meget fra kommune til kommune. Embedsmændene fra Aarhus Kommune vurderede f.eks. samarbejdet en smule højere end embedsmændene fra de andre kommuner.

Generelt handler den styrkede samarbejdsrelation om, at kulturforvaltningens embedsmænd og kulturinstitutionernes medarbejdere har fået mere kontakt til hinanden og har styrket deres personlige relationer. En af embedsmændene beskrev det således:

Især det, at man samarbejder om et fælles projekt, skaber noget. Vi lærer hinanden at kende, og det gør det jo også nemmere for os, når vi lige pludselig skal holde en reception i forbindelse med en festival eller sådan noget. Så ringer vi da til [navn på kulturinstitution]. Altså, vi bliver tættere forbundet, så vi er ikke så langt fra hinanden. Og det går begge veje. De skal også have noget sparring. Hvis de gerne vil række mere ud i kommunen, så kontakter de os (kommunal kulturkonsulent, maj 2018).

Et mindretal (28%) af embedsmændene angav, at der bliver samarbejdet med flere kulturinstitutioner end tidligere (Figur 6.6). Dermed har Aarhus 2017 kun i mindre omfang påvirket antallet af kulturinstitutioner, kommunerne samarbejder med. Dette er måske forventeligt, hvis man antager, at de respektive kulturforvaltninger allerede har et samarbejde med alle eller langt de fleste eksisterende kulturinstitutioner inden for kommunens grænse. Særligt i små kommuner vil det ofte være gældende.

Over halvdelen af embedsmændene oplevede til gengæld, at deres kommune indgik i flere samarbejdsprojekter med lokale kulturinstitutioner end tidligere, og seks ud af ti oplevede, at deres kommune brugte flere penge på samarbejdsprojekter med lokale kulturinstitutioner i 2017, end de gjorde tidligere.

Figur 6.6 Aarhus 2017's indvirkning på antallet af samarbejder, forskellige projekter og ressourceforbrug

Samarbejdede med færre/flere lokale kulturinstitutioner i 2017



Indgik færre/flere forskellige samarbejdsprojekter med lokale kulturinstitutioner i 2017



Brugte færre/flere ressourcer på samarbejdsprojekter med lokale kulturinstitutioner i 2017

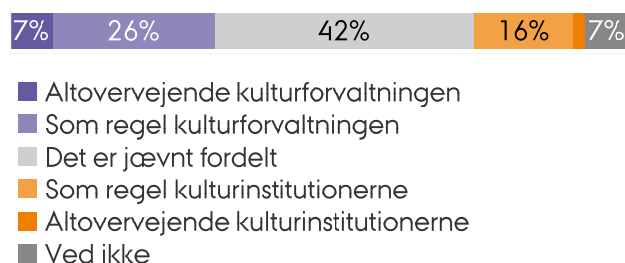


■ Færre end tidligere ■ Samme som tidligere ■ Flere end tidligere ■ Ved ikke

Spørgeskemaundersøgelse blandt kulturembedsmænd (2018). "Har kulturhovedstadsprojektet foranlediget, at jeres kulturforvaltning ... a) samarbejdede ..., b) indgik ..., c) brugte ...?". Antal besvarelser: 47.

Når det gælder initieringen af et samarbejde mellem kommuner og kulturinstitutioner, var det embedsmændenes oplevelse, at initiativet var nogenlunde jævnt fordelt mellem deres kommune og kulturinstitutionerne – i hvert fald da samarbejder om Aarhus 2017 skulle initieres og udvikles (Figur 6.7).

Figur 6.7 Initiering af Aarhus 2017-samarbejder mellem kommuner og kulturinstitutioner



Spørgeskemaundersøgelse blandt kulturembedsmænd (2016). "Er det kulturinstitutionerne eller kulturforvaltningen, der initierer udviklingen af 2017-samarbejder?". Antal besvarelser: 57.

Det er ikke overraskende eller påfaldende, at kulturforvaltningernes og kulturinstitutionernes relationer forblev status quo gennem hele kulturhovedstadsåret. Det var ikke en strategisk målsætning, at netop denne relation skulle gentænkes. I citatet herunder peger en af embedsmændene på, at der er opstået stærkere samarbejde mellem kulturinstitutionerne internt, men at forholdet mellem kulturforvaltningen og kulturinstitutionerne er lige så godt, som det var før.²⁴

Jeg er blevet spurgt: "Arbejder I så anderledes i dag med jeres kulturinstitutioner, end I gjorde før"? Jeg vil sige "Nej. Det synes jeg egentlig ikke". Vi har en tæt dialog med vores kulturinstitutioner – og det havde vi også før 2017. Og det vil vi også have efter 2017. Så der er ikke så meget egentlig. At der så måske er nogle af vores kulturinstitutioner, der internt har fået et lidt tættere forhold – og i hvert fald også til kulturinstitutioner uden for vores kommune – dét er ved hjælp af Aarhus 2017. Det er så en

anden snak (kommunal kulturkonsulent, april 2018).

Samarbejde mellem kommuner og øvrige aktører

Vores interviews med såvel embedsmænd som kommunalpolitikere peger på, at det ikke havde den højeste prioritet at styrke samarbejdet med private aktører, lokale foreninger eller internationale partnere. Dette bakkes op af spørgeskemaundersøgelsen, hvor gennemsnitsvurderingen af styrkelsen af de tre samarbejdstyper ligger mellem 1,7 og 2,2 på en skala fra -5 til +5 (

²⁴ En analyse af samarbejdsrelationerne set fra kulturinstitutionernes perspektiv findes i temarapport nr. 2 "Kulturinstitutionernes involvering i Aarhus 2017", rethinkIMPACTS 2017 (2018).

Figur 6.8). Det ses dog også, at ingen vurderede, at de tre samarbejdstyper var svækket efter 2017.

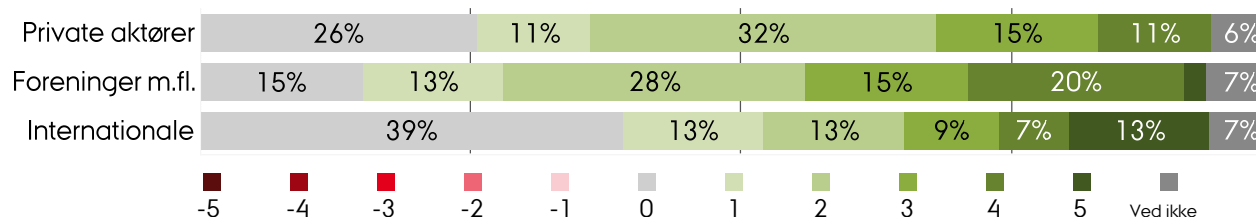
Kulturforvaltningernes eksterne samarbejder blev øget i omfang og intensitet, mens indholdet af samarbejderne eller måden, man samarbejdede på, ikke blev oplevet som gentænkt – og heller ikke de interne arbejdsgange i kulturforvaltningerne blev oplevet som ændrede. Her var det langt hen ad vejen 'business as usual' – bortset fra at det var et større og mere hektisk kulturår end vanligt.

Bag den samlet set moderate styrkelse af samarbejdet med private aktører ligger, at knap halvdelen af embedsmændene i vores spørgeskemaundersøgelse

oplevede, at kulturforvaltningerne i løbet af selve kulturhovedstadsåret samarbejdede med flere private aktører, at antallet af samarbejdsprojekter med private aktører samtidig steg, og at der generelt blev brugt flere ressourcer på samarbejder med private aktører som følge af Aarhus 2017.

Næsten den samme andel, ca. fire ud af ti embedsmænd, svarede, at deres kommune samarbejdede med flere internationale partnere, havde flere internationale samarbejdsprojekter og brugte flere ressourcer på samarbejder med internationale partnere som følge af Aarhus 2017.

Figur 6.8 Embedsmændenes oplevelse af, om samarbejdet med ... er svækket eller styrket som følge af Aarhus 2017



Spørgeskemaundersøgelse blandt kulturembetsmænd (2018). "Oplever du, at kulturforvaltningens samarbejde med ... er svækket eller styrket pga. Aarhus 2017?". Spørgsmålet besvares på en skala fra -5 til +5. Gennemsnit: 2,2.
Stikprøvestørrelser: private aktører (47 besvarelser), foreninger, frivillige, grupper af borgere m.m. (46 besvarelser), internationale partnere (46 besvarelser).

Mere borgerinddragende

Borgerinddragelse stod centralt som et strategisk mål for Aarhus 2017, og mere end seks ud af ti kulturembetsmænd vurderede, at man i de projekter, der var knyttet til Aarhus 2017, arbejdede mere med borgerinddragelse end i normale kulturprojekter, mens otte ud af ti oplevede, at Aarhus 2017-projekterne nåede ud til borgere, der ikke normalt deltager i kulturaktiviteter (Figur 6.9).

Mange steder vurderede embedsmændene således, at borgerinddragelsen lykkedes i forbindelse med udviklingen eller afviklingen af projekter.

Det har været varierende fra projekt til projekt. Og det er klart, at nogle projekter er mere oplagte til borgerinvolvering end andre. Men jeg synes faktisk, at de fleste af dem har arbejdet bevidst og målrettet med det og fået udbytte af det (kommunal kulturkonsulent, maj 2018).

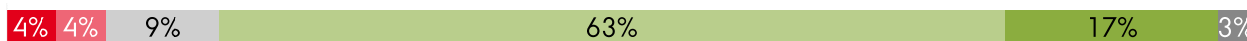
En væsentlig del af borgerinvolveringen handlede om at bruge frivillige til afvikling af events. Som eksempel anslås det, at 6.000 frivillige deltog i den officielle åbning af Aarhus 2017. Størstedelen af projekterne i løbet af kulturhovedstadsåret havde da også én eller flere frivillige tilknyttet.²⁵ 72% af projekterne angiver, at frivillige har været involveret i gennemførelse af projektet i 2017.

Figur 6.9 Oplevelse af borgerinddragelse og bred kulturdeltagelse i forbindelse med Aarhus 2017

Aarhus 2017-projekterne har inddraget borgerne aktivt i meget højere grad end normale kulturprojekter



Aarhus 2017-projekterne i høj grad nåede ud til borgere, der ikke normalt deltager i kulturaktiviteter



■ Helt uenig ■ Delvist uenig ■ Hverken/eller ■ Delvist enig ■ Helt enig ■ Ved ikke

Spørgeskemaundersøgelse blandt kulturembetsmænd (2018). "Hvor enig er du i følgende udsagn: Vi oplever, at Aarhus 2017-projekterne ...". Antal besvarelser: 46.

²⁵ I de projekter, hvor projekt ejere selv eller andre centrale personer i projektet var ulønnede, inkluderer opgørelsen også disse.

7 KULTURPOLITISKE EFFEKTER

I dette kapitel undersøger vi, hvilke kulturpolitiske effekter Aarhus 2017 havde i kommunerne og regionen – samt nationalt og internationalt.

- Effekten på de kommunale, regionale, nationale og internationale kulturpolitikker og -strategier
- I hvilken grad Aarhus 2017 formåede at løfte kulturen ind i de overordnede politiske diskussioner
- Den økonomiske prioritering af kulturområdet som følge af Aarhus 2017.

7.1 Kulturpolitikens samspil med andre politikområder

Kulturpolitiske forandringer – i kommunerne i Region Midtjylland

Flere af kommunernes kulturpolitikker er blevet bredere og berører i dag andre politikområder, end det var tilfældet før kulturhovedstadsprojektet (Figur 7.1).

I Aarhus Kommune vedtog byrådet en ny kulturpolitik i november 2016, der dækkede årene 2017-2020. Kommunen havde tidligere haft en række meget

sektorspecifikke politikker, og inden Kulturpolitik 2008-2011 var man i de flerårige kulturpolitikker meget fokuseret på den professionelle kunst- og kultursektor i kommunen. Indholdsmæssigt satte Aarhus 2017 tydelige spor i den nye politik:²⁶

Regionale og internationale samarbejdsrelationer og partnerskaber på tværs af kultur, erhverv, turisme, uddannelse og andre sektorer skal fastholdes og udbygges som en naturlig platform for den udvikling, der bidrager til en styrkelse af kulturlivet, økonomisk bæredygtighed og vækst. Kunst og kultur skal udfoldes i byrummet – både centralt og lokalt – og integreres i strategien for byudvikling med fokus på rum til udfoldelse og plads til det uorganiserede og spontane. Kulturen skal danne fællesskaber og bygge bro mellem mennesker og miljøer.

Politikken etablerede tydeligt koblinger til andre sektorområder, og man havde ikke længere et markant fokus på kunst og kultur af høj kvalitet, hvorimod turisme, byudvikling, økonomisk bæredygtighed og erhverv fremgik som strategiske satsningsområder i kulturpolitikken.

²⁶ "Kulturpolitik 2017-2020", Kultur og Borgerservice, Aarhus Kommune (2016), side 12.

Figur 7.1 Kulturembedsrådets vurdering af samspil med andre politikområder

Aarhus 2017 har medført, at andre politikområder i højere grad end tidligere indgår i kulturpolitikken



Spørgeskemaundersøgelse blandt kulturembedsråd (2018). "Hvor enig er du i følgende udsagn: Aarhus 2017 har medført, at andre politikområder i højere grad end tidligere indgår i kulturpolitikken?". Antal besvarelser: 46.

Forandringerne ses dog ikke i alle kommuner (jf. Figur 7.1). Eksempelvis viser en caseanalyse²⁷, at Viborg Kommunes nyeste kulturstrategi i højere grad er en videreførelse af en tidligere strategi end et produkt af de erfaringer, kommunen gjorde sig i forbindelse med kulturhovedstadsprojektet. Der er således ikke lavet store ændringer i den nyeste strategi, og Aarhus 2017 har ikke påvirket tilblivelsen af den nye strategi nævneværdigt.

Kulturpolitiske forandringer – i national og europæisk sammenhæng

På nationalt plan satte kulturhovedstadsprojektet ikke noget synderligt aftryk. Kulturministeriet besluttede meget sent i processen (i juni 2014), at staten ville bidrage med 129 mio. kr. Bidraget var betinget af nogle administrative rammer, men herudover engagerede ministeriet sig ikke i projektets indhold og forløb. Den begrænsede involvering kan være med til at forklare det sparsomme aftryk fra Aarhus 2017 på den nationale kulturpolitik.

Samarbejdspartnerens beslutning om at videreføre det regionale og tværkommunale samarbejde i Europæisk Kulturregion skete ligeledes uden statslig medvirken. Kulturministeriet kunne via de regionale kulturaftaler med kommune-fællesskaberne have valgt at engagere sig i opfølgningen på kulturhovedstadsprojektet, men aktuelt er det uvist, hvorvidt de regionale kulturaftaler mellem ministeriet og kommune-fællesskaberne videreføres. Kulturministeren er kommet med et udspil til at omstrukturere indsats og økonomi, men dette forslag er endnu til forhandling.

I europæisk sammenhæng var der en lidt tættere dialog mellem EU-Kommissionen og parterne omkring Aarhus 2017. Europæisk kulturhovedstad har (som navnet tydeligt signalerer) en europæisk ramme, og det er naturligt, at kommissionen følger og monitorerer de enkelte kulturhovedstadsprojekter. Gennem det nedsatte Overvågnings- og Rådgivningsudvalg følger EU-Kommissionen kulturhovedstadsprojekterne undervejs i processen og foretager også en opfølgende ex post-evaluering. Ligeledes fulgte den siddende direktør for kulturområdet, Michel Magnier²⁸, Aarhus 2017 løbende.

EU-Kommissionen er netop kommet med et nyt oplæg til en fremtidig kulturpolitik, der giver kulturen en større rolle i udviklingen af fremtidens Europa.²⁹ Her prioriteres mange af de indsatsområder, som Aarhus 2017 fokuserede på. I hvilket omfang Aarhus 2017 har haft direkte eller indirekte betydning for dette, er ikke muligt for os at konkludere. Men EU-direktøren fremhævede dog på Kulturmødet Mors i august 2018, at han var meget inspireret af den måde, Aarhus 2017 havde grebet kulturhovedstadsprojektet an på. Dette bekræftes af direktør for Central Denmark EU Office Lars Holte Nielsen, der udtrykker det således:³⁰

Når man læser den nye dagsorden for kultur, skulle man næsten tro, at EU har taget erfaringerne direkte fra Aarhus 2017. Sådan er det selvfølgelig ikke, men det er klart, at kulturen har bevist sit værd.

²⁷ "Den komplekse tilblivelse af kommunal kulturpolitik: en eksplorativ undersøgelse af kommunal kulturpolitik med udgangspunkt i Aarhus Europæisk Kulturhovedstad 2017", Andreas Riegels Vestergaard (2018).

²⁸ Director for Culture & Creativity.

²⁹ "A New European Agenda for Culture", EU-Kommissionen (2018), https://ec.europa.eu/culture/news/new-european-agenda-culture_en.

³⁰ <http://www.kulturregion.dk/nyheder/2018/ny-eu-agenda/>

Hertil kommer et lille europæisk aftryk i form af, at rethinkIMPAIRS 2017 og Center for Kulturevaluering er blevet opsøgt af europæiske kulturhovedstads-kandidater med henblik på at rådgive om tilrettelæggelsen af evalueringsindsatsen og mulighederne for at etablere samarbejde mellem by/kommune, det lokale forskningsmiljø og andre aktører.

Kulturens indflydelse på politikudvikling på andre områder i kommunerne

Det fremgår af de strategiske mål for kulturhovedstadsprojektet, at Aarhus 2017 skulle "fungere som platform for tværfagligt samarbejde om bysamfundets udfordringer".³¹ Kulturhovedstadsprojektet medførte i forskellige sammenhænge, at kultur i højere grad end tidligere blev anvendt strategisk på andre politik- og sektorområder. Et eksempel er Aarhus Kommune, hvor en embedsmand fortalte, hvordan kulturforvaltningen blev inddraget af en anden magistratsafdeling i forbindelse med udarbejdelsen af en handlingsplan:

Bare lige et lille eksempel fra nogle, vi ikke plejer at snakke ret meget med: Dem, der sidder i vores afdeling for sundhed, er ved at udarbejde en demenshandlingsplan. De beder os om at være med og spørger direkte: "Hvordan kan kultur spille ind i en demensdagsorden?" Det synes jeg, er det mest interessante, at man kan gentænke nogle udfordringer ved at spørge: "Hvordan kan kultur spille ind?" (kommunal kulturembedsmand, marts 2017).

Et andet eksempel på, at kultur tænkes ind på tværs af forvaltningsområder, er Aarhus Kommunes nyeste planstrategi³², der betoner Aarhus som et erhvervsmæssigt, uddannelsesmæssigt og kulturelt kraftcenter og lægger vægt på "mangfoldigt kulturliv" som potentiel vækstdriver.

Bredt set, på tværs af regionens kommuner, vurderede knap halvdelen af embedsmændene, at kultur i højere grad indgår i andre politikområder – som følge af kulturhovedstadsprojektet.

Figur 7.2 Aarhus 2017's betydning for kulturens samspil med andre politikområder

Aarhus 2017 har medført, at kultur i højere grad end tidligere indgår i andre politikområder



Spørgeskemaundersøgelse blandt kulturembedsmænd (2018). "Hvor enig er du i følgende udsagn: Aarhus 2017 har medført, at kultur i højere grad end tidligere indgår i andre politikområder/at andre politikområder i højere grad end tidligere indgår i kulturpolitikken?". Antal besvarelser: 46.

7.2 Kulturens status på den politiske dagsorden

I velfærdsstaten anser politikere og vælgere ofte sundhed, ældre, børn og uddannelse som kerneområder og særligt væsentlige politikområder. Kulturen derimod er ofte et område, der bliver negligeret. Men som følge af kulturhovedstadsprojektet har kultur generelt opnået

stor synlighed i medierne. Der har ikke bare været tale om en omfattende mediedækning, men langt hen ad vejen har omtalen også været ganske positiv. I mange tilfælde er kultur endda blevet en positiv identitetsmarkør for borgerne i forbindelse med Aarhus 2017. I en undersøgelse af brugen af Instagram i forbindelse med Aarhus 2017 fandt vi, at mange postede billeder fra kulturbegivenheder i et forsøg på at forme deres image ved netop at knytte sig til kulturelle

³¹ "Aarhus 2017 Kandidat Europæisk Kulturhovedstad 2017 – Endelig ansøgning", Kulturforvaltningen, Aarhus Kommune (juni 2012), side 8.

³² "Klog vækst frem mod 2050 – Planstrategi 2015", Kommuneplanafdelingen, Aarhus Kommune (2015)

begivenheder og artefakter.³³ Samtidig har borgerne i Aarhus Kommune udpeget kulturlivet som den væsentligste faktor for et godt liv i en undersøgelse foretaget af Epinion.

Epinion-undersøgelse: Aarhusmålene – temperaturmåling, marts 2018

Undersøgelsen undersøger, hvorvidt Aarhus opleves som en god by for alle. Adspurgte til, hvad der gør Aarhus til en god by, pegede 40% af borgerne på "kulturliv" i 2018 (en lille stigning fra 38% i 2016).

Ord relateret til "kulturliv" blev således oftere brugt end ord relateret til andre kategorier (såsom "natur og grønne områder", "størrelsen på byen" og "studieliv").

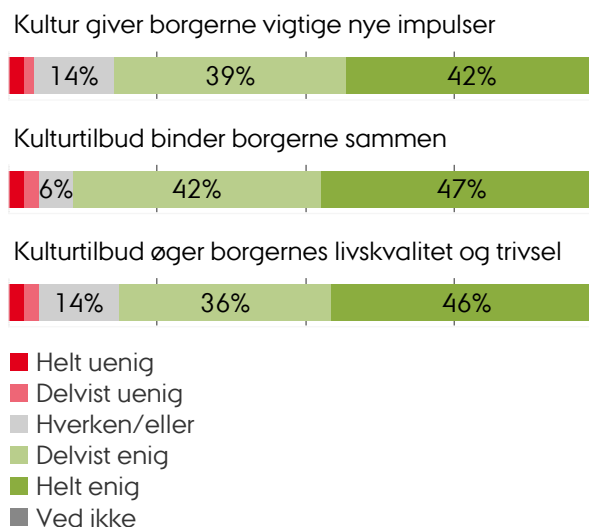
Kilde: Aarhus Kommune.

På den baggrund undersøger vi i det følgende, hvorvidt Aarhus 2017 påvirkede politikernes prioritering af kultur, og hvorvidt kulturhovedstadsprojektet flyttede kulturen fra periferien til centrum af de politiske diskussioner – som det oprindeligt var hensigten, jf. de strategiske mål for Aarhus 2017.

Politikerne: Kulturen er vigtig, men ...

Da vi spurgte kommunal- og regionsrådspolitikerne om kulturens rolle isoleret set, svarede langt de fleste, at kultur er vigtigt. Der var stor anerkendelse af, at kultur har betydning i mange aspekter af borgernes liv (Figur 7.3). Alle de kulturudvalgsformænd, vi interviewede, gav udtryk for, at der generelt set er politisk opbakning og tiltro til, at investering i kultur giver positive effekter i samfundet – særligt økonomisk, fordi øget kultur gør lokalsamfundet attraktivt turisme-, bosætnings- og erhvervsmæssigt. Nogle politikere gav også udtryk for, at kulturpolitikken generelt bliver vigtigere og vigtigere som redskab for 'blødere' værdier som at øge livskvaliteten, inspirere borgerne og skabe gode kulturelle oplevelser for borgerne.

Figur 7.3 Politikernes opfattelse af kulturens betydning for menneskers liv



Spørgeskemaundersøgelse blandt lokalpolitikere (december 2017)
 "Angiv, hvor enig du er i følgende udsagn". Antal besvarelser: 118
 (heraf 102 kommunalpolitikere og 16 regionsrådspolitikere).

Flere gav ligeledes udtryk for, at kultur i stigende grad er blevet et område, som vælgerne er opmærksomme på. Vores interviews i 2018 faldt et halvt år efter kommunalvalget, og her kommenterede en kulturudvalgsformand, at hun havde fået ros fra vælgere, der satte pris på hendes kamp for det lokale kulturliv, og at hun ikke glemte kulturen til fordel for kommunens kerneopgaver. Som hun sagde, er der "mange borgere, som jo faktisk går på arbejde hver dag og tjener deres løn, og som egentlig ikke har brug for nogen af de der kommunale skal-service-ting [f.eks. hjemmepleje, skole mv.]".

Særligt i Aarhus indtager kulturen en central plads. Embedsmænd argumenterede for, at kulturlivet i Aarhus har betydning for bosætningen. Her henvises til den Epinion-undersøgelse, der viser, at en stor del af befolkningen vurderede kultur som afgørende for, at "Aarhus er en god by at leve i".

Det kom jo som en stor øjenåbner for mange, da vi lavede den første Epinion-undersøgelse [...] Det satte helt klart fokus på [kultur]området. [...]

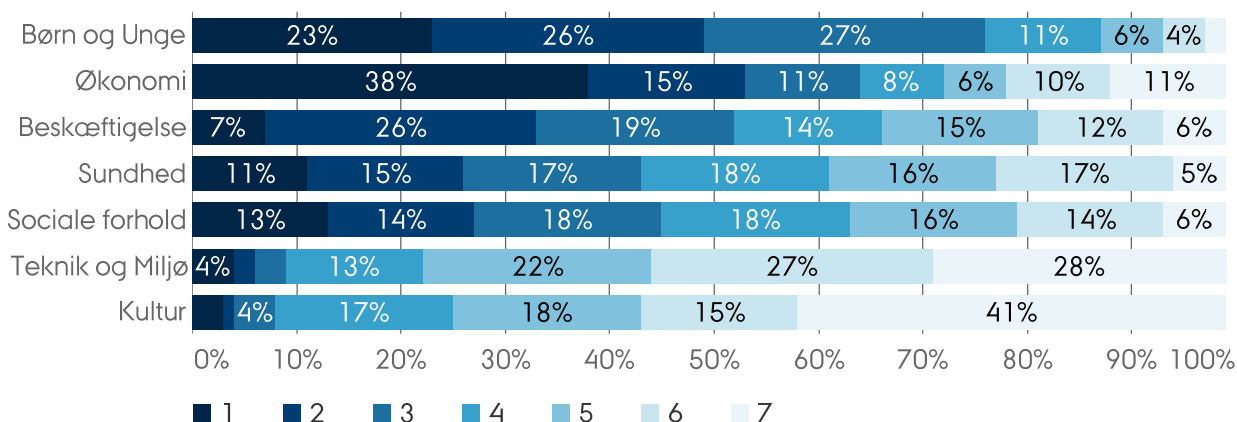
³³ Se temarapport nr. 5 "Aarhus 2017 i medierne", rethinkIMPACTS 2017 (2018).

Jeg tror, at selve den måling gav et rygstød til politikerne i forhold til den store satsning på det her [Aarhus 2017] (kommunal kulturembudsmand, maj 2018).

I den henseende tegner der sig altså et tydeligt billede af, at politikerne anser kulturen som et vigtigt politikområde – isoleret set. Men når vi beder

kommunalpolitikere prioritere kulturområdet i forhold til en række andre politikområder, ser billedet noget anderledes ud (Figur 7.4). 41% af politikerne placerede kultur lavest ud af syv mulige politikområder. Og hele 74% af politikerne placerede kultur som et af de tre lavest rangerede områder. Undersøgelsen blev gennemført umiddelbart efter kulturhovedstadsårets afslutningsevent.

Figur 7.4 Kommunalpolitikernes prioritering af de forskellige kommunale politikområder



Spørgeskemaundersøgelse blandt kommunalpolitikere (december 2017). "Rangér følgende politikområder, efter hvor højt de bør prioriteres i din kommune". 1 angiver den højeste prioritet, og 7 angiver den laveste prioritet. Rangordnet med den højeste prioritet øverst. Antal besvarelser: 99.

Aarhus 2017 formåede således ikke entydigt at flytte kulturen til et højt prioriteret kommunalpolitisk område. Selvom der i ord og gerninger (især ord) er eksempler på, hvordan kultur generelt og konkrete projekter og tiltag blev oplevet som opprioriteret, er der ikke grundlag for at konkludere, at Aarhus 2017 på et overordnet plan forandrede den politiske prioritering af kultur i forhold til andre politikområder.

7.3 Den økonomiske prioritering af kultur

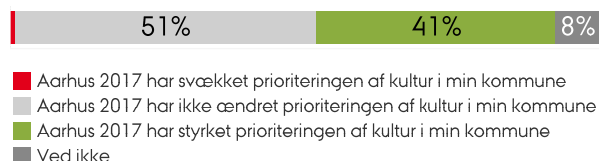
Mens vi ovenfor undersøgte kulturens rolle på den politiske dagsorden, og hvordan den prioriteres i forhold til andre politikområder, undersøger vi i dette afsnit politikernes reelle adfærd i forhold til at udmønte prioriteringen af kultur økonomisk – og om kulturhovedstadsprojektet medførte en ændring på dette punkt.

Politikernes oplevelse: Kulturområdet er blevet opprioriteret i mange kommuner

Politikerne deler sig i to næsten lige store grupper på spørgsmålet om, hvorvidt kultur prioriteres højere efter Aarhus 2017 (Figur 7.5). 41% af lokalpolitikere vurderede, at prioriteringen af kultur i deres egen kommune var styrket efter kulturhovedstadsåret. 51% oplevede, at Aarhus 2017 ikke ændrede på prioriteringen af kultur.

Ser vi på den geografiske fordeling, oplevede dobbelt så mange Aarhus-politikere som gennemsnittet, at Aarhus 2017 styrkede prioriteringen af kultur. Politikere fra de øvrige østlige kommuner i Region Midtjylland lå på gennemsnittet, mens politikerne fra de vestlige kommuner i Region Midtjylland lå under gennemsnittet.

Figur 7.5. Politikernes opfattelse af Aarhus 2017s indvirkning på prioriteringen af kultur i kommunen og regionen



Spørgeskemaundersøgelse blandt lokalpolitikere (december 2017): "Har Aarhus 2017 ændret, hvordan kultur prioriteres politisk i din kommune?". Antal besvarelser: 118 (heraf 102 kommunalpolitikere og 16 regionspolitikere).

Disse tal er udtryk for politikernes subjektive vurdering. Vi har også undersøgt udviklingen i kommunerne i Region Midtjyllands kulturudgifter i perioden 2013-2017.

Udviklingen i kommunernes økonomiske prioritering af kultur

På baggrund af Økonomi- og Indenrigsministeriets Kommunale Nøgletal³⁴ har vi undersøgt udviklingen i kommunernes kulturudgifter fra 2007 til 2018. I denne periode steg kommunerne i Region Midtjyllands kulturudgifter pr. indbygger samlet set med mindre end

4%.³⁵ Retorisk kan man hævde, at kultur dermed blev opprioriteret. Men til sammenligning steg kommunernes samlede nettodriftsudgifter i den samme periode med 13,5% pr. indbygger. Selvom kulturudgifterne pr. indbygger steg en smule, blev kulturen dermed samlet set alligevel nedprioriteret økonomisk i perioden. For at kommunerne kunne have fastholdt deres økonomiske prioritering af kultur i forhold til de øvrige udgiftsposter i de kommunale budgetter, skulle kulturudgifterne være steget med 13,5% ligesom kommunernes øvrige udgifter.

Den gennemsnitlige udvikling blandt regionens kommuner dækker dog over store udsving. I flere af de kommuner, der i 2007 brugte få kr. pr. indbygger på kultur, ses endda ganske store stigninger på helt op til 74% (Syddjurs Kommune), mens de store kommuner, som i forvejen brugte flere penge pr. indbygger på kultur, trækker ned (særligt Horsens og Silkeborg Kommuner). I den forstand har kommunerne i en vis grad nærmet sig hinanden en smule, når det gælder kulturudgifter pr. borger, om end der stadig bruges mere end fem gange så meget pr. indbygger i Holstebro Kommune³⁶ som i Hedensted Kommune³⁷. I halvdelen (9 ud af 19) af regionens kommuner ligger udviklingen i kulturudgifterne dog inden for et relativt snævert bånd mellem -5% og +10%.

³⁴ www.noegletal.dk.

³⁵ Heri indgår ikke udgifterne til folkebiblioteker, der gennemsnitligt faldt med næsten 20% i den samme periode. Tages disse med i betragtning, er kommunerne i Region Midtjyllands samlede kulturudgifter pr. indbygger således faldet med lige over 10% i perioden 2007-2018.

³⁶ Der blev brugt 883 kr. pr. indbygger i 2018, og kommunen er dermed den danske kommune, der har det fjerdehøjeste kulturbudget pr. indbygger.

³⁷ Der blev brugt 168 kr. pr. indbygger i 2018, og kommunen er dermed den danske kommune, der har det næstlaveste kulturbudget pr. indbygger.

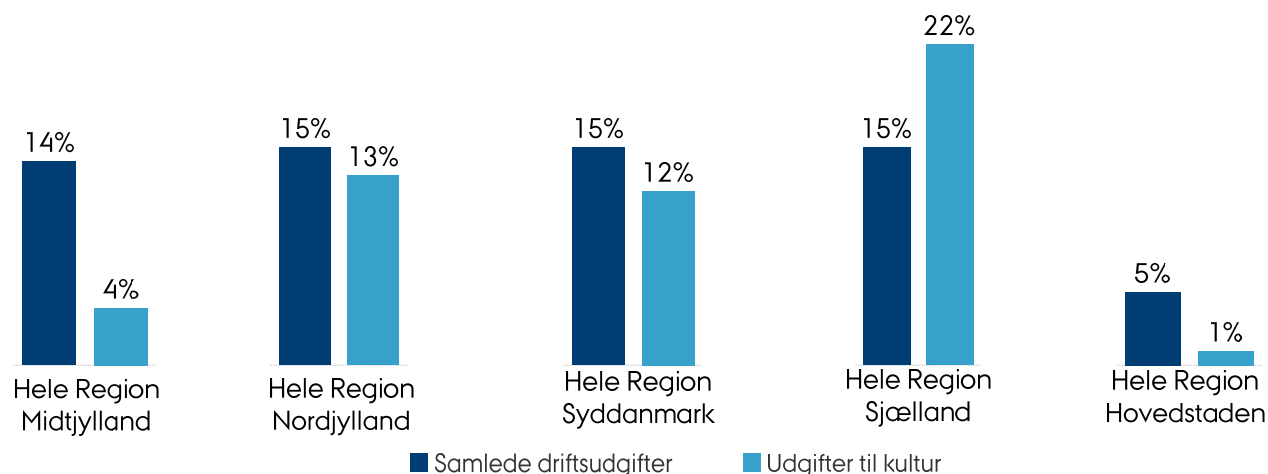
Tabel 7.1 Udviklingen i kommunernes kulturudgifter

Kommune	Kulturudgifter pr. indbygger i 2007	Kulturudgifter pr. indbygger i 2018	Udviklingen i kulturudgifter pr. indbygger (renset for inflation)
Horsens Kommune	680 kr.	566 kr.	-17%
Herning Kommune	695 kr.	741 kr.	7%
Holstebro Kommune	805 kr.	883 kr.	10%
Lemvig Kommune	257 kr.	392 kr.	53%
Struer Kommune	614 kr.	629 kr.	2%
Syddjurs Kommune	240 kr.	418 kr.	74%
Norddjurs Kommune	238 kr.	358 kr.	50%
Favrskov Kommune	265 kr.	253 kr.	-5%
Odder Kommune	201 kr.	216 kr.	7%
Randers Kommune	493 kr.	550 kr.	12%
Silkeborg Kommune	530 kr.	444 kr.	-16%
Samsø Kommune	357 kr.	510 kr.	43%
Skanderborg Kommune	245 kr.	374 kr.	53%
Aarhus Kommune	604 kr.	574 kr.	-5%
Ikast-Brande Kommune	252 kr.	267 kr.	6%
Ringkøbing-Skjern Kommune	299 kr.	324 kr.	8%
Hedensted Kommune	138 kr.	168 kr.	22%
Skive Kommune	404 kr.	527 kr.	30%
Viborg Kommune	484 kr.	467 kr.	-4%
Region Midtjylland, samlet	485 kr.	502 kr.	4%

Kilde: Økonomi- og Indenrigsministeriets Kommunale Nøgletal

Umiddelbart skulle man forvente, at regionens kommuner i perioden 2007-2018 som følge af deres involvering i den store kulturelle satsning, Aarhus 2017, var løbet fra resten af landet. Men sammenligner vi udviklingen i Region Midtjylland med landets øvrige regioner, viser det sig, at udviklingen i regionen

tværtimod halter efter. I Region Syddanmark, Region Nordjylland og Region Sjælland voksede de kommunale kulturudgifter pr. indbygger med 12%-22%. Kun Region Hovedstaden sakker bagud i forhold til Region Midtjylland med en vækst på blot 1%.

Figur 7.6 Udviklingen i de kommunale udgifter pr. indbygger i landets fem regioner (2007-2018).

Kilde: Økonomi- og Indenrigsministeriets Kommunale Nøgletal

På den baggrund kan man ikke sige, at Aarhus 2017 samlet set medførte en økonomisk opprioritering af kultur i regionens kommuner, om end det kan være tilfældet i nogle kommuner.

Selvom udviklingen i kulturudgifterne i Region Midtjyllands kommuner halter bagefter udviklingen i de fleste andre regioner, ligger Region Midtjyllands kommuner i 2018 dog stadig 'midt i feltet' med gennemsnitligt 502 kr. pr. borger til kultur – en stigning på 17 kr. (2018-priser) siden 2007.

Tabel 7.2 Kommunale udgifter til kultur i landets fem regioner i 2018.

Kommunale udgifter til kultur pr. indbygger	
Hele Region Midtjylland	502 kr.
Hele Region Nordjylland	547 kr.
Hele Region Syddanmark	572 kr.
Hele Region Sjælland	446 kr.
Hele Region Hovedstaden	422 kr.

Kilde: Økonomi- og Indenrigsministeriets Kommunale Nøgletal.

Da Aarhus Kommune var titelholder og hovedbidragyder til Aarhus 2017, kan det være værd at zoom

ind på udviklingen der. Faktisk var der også der en tilbagegang i kulturbudgetterne – målt pr. indbygger og i faste priser. De faldt med 5% fra 2007 til 2018. Det kan næsten virke paradoksalt, når kommunen bidrog med 116,4 mio. kr. til Aarhus 2017. Forklaringen er, at Aarhus Kommune tidligt besluttede, at kulturhovedstadsprojektet skulle finansieres gennem salg af kommunale ejendomme og lignende engangsindtægter.

Udviklingen i absolutte kulturudgifter

Ovenfor så vi den relative udvikling i de kommunale kulturudgifter – målt pr. indbygger. Med til billedet hører dog også, at befolkningen er vokset i den samme periode. I Aarhus Kommune alene er der kommet godt og vel 44.000 nye indbyggere i perioden 2007-2018, svarende til en vækst på 15%. Så selvom kulturudgifterne pr. indbygger i kommunen er faldet, så er den samlede sum dog steget. Byens kulturliv har dermed fået flere kommunale midler til at lave kultur til borgerne.

Et nogenlunde tilsvarende billede ses på tværs af Region Midtjylland. Her er befolkningstallet steget med 7%, samtidig med at kulturudgifterne på tværs af regionen som nævnt steg med knap 4%. Samlet set er de kommunale kulturbudgetter dermed steget med omkring 10%.

Samlet set må vi konkludere, at politikere og embedsmænd oplever, at kultur og kulturpolitik står

stærkere end før og prioriteres højere. Udviklingen i de kommunale udgifter generelt sammenholdt med kulturudgifterne specifikt understøtter dog ikke et billede af, at kultur er blevet opprioriteret økonomisk i forhold til

andre politikområder. Ikke desto mindre er der, bl.a. som følge af den generelle befolkningstilvækst, samlet set blevet tilført flere kommunale midler til kulturområdet gennem kulturhovedstadsprojektets samlede levetid.

8 KONKLUSION

Såvel de kommunale som de regionale myndigheder (både politikere og embedsmænd) spillede en afgørende rolle i kulturhovedstadsprojektet – både i ansøgningsfasen, i etablerings- og udviklingsfasen og i gennemførelsesfasen.

Aarhus Kommune gik forrest i de indledende faser og havde gennem hele projektet en nøglerolle, men man var samtidig på både politisk og administrativt niveau åben over for at indgå i et reelt og ligeværdigt samarbejde.

Også Region Midtjylland så tidligt i forløbet mulighederne i at brede kulturhovedstadsprojektet geografisk ud på tværs af regionen. Den til formålet etablerede regionale styregruppe viste sig at være en væsentlig del af fundamentet for den tværkommunale organisering og det politiske samarbejde. Ledende embedsmænd fra de involverede myndigheder sikrede herigennem vidensudveksling, forberedelse og forankring af beslutninger mv.

Regionens øvrige 18 kommuner kom med i projektet i lidt forskellige tempi, men at alle kom med og var engagerede ses som et positivt resultat på grundlag af godt politisk og administrativt arbejde på tværs af de traditionelle politiske og administrative skel. De regionale kulturaftaler – og de herigennem allerede eksisterende organisatoriske samarbejdskonstellationer – medvirkede

til at forme en række beslutninger, herunder beslutninger om at deltage, om finansieringsprincipper på tværs af kommuner og om udlån af medarbejdere.

Betingelsen for at deltage i kulturhovedstadsprojektet var for hovedparten af politikerne i de 18 kommuner (ud over Aarhus Kommune) sikkerhed for såkaldt 'Return On Investment'. Dette fokus flyttede sig gradvist i perioden, dels i takt med at betingelsen blev opfyldt, dels i takt med at de enkelte kommuner lykkedes med at skabe strategisk udbytte af projektet – bl.a. i tilknytning til de kommunale kultur- og bylivsstrategier.

Flertallet af både de kommunale og de regionale politikere var således positive over for deltagelsen i kulturhovedstadsprojektet. Især politikerne i Aarhus Byråd var positive i vurderingen af udbyttet af projektet, mens ca. halvdelen af politikerne i de øvrige kommuners byråd vurderede dette positivt.

Den politiske opbakning til Aarhus 2017 var stabil gennem hele perioden – også på tværs af de udskiftninger, som kommunalvalgene medførte.

Det tværgående samarbejde udviklede sig til at være en af de absolut største og mest positive effekter af kulturhovedstadsprojektet.³⁸ Mange nye relationer og netværk blev opbygget og udbygget – ikke mindst på embedsmandsniveau, men også på tværs af de

³⁸ Også i flere af de øvrige temarapporter markerer samarbejdet sig som en af de største effekter af Aarhus 2017. Se temarapport nr. 2 "Kulturinstitutionernes involvering i Aarhus 2017", temarapport nr. 6 "Erhvervslivets involvering i Aarhus 2017" samt temarapport nr. 7 "Organiseringen af kulturhovedstadsprojektet Aarhus 2017"

forskellige byråd og de involverede politikere rundtom i regionen. Kulturhovedstadsprojektet skabte en ny samarbejdsdynamik på tværs af geografi, forvaltningsområder og øvrige traditionelle grænser. Konkret blev det styrkede tværfaglige samarbejde mellem forvaltningsområderne i Aarhus Kommune fremhævet.

Overordnet set har kulturhovedstadsprojektet bevirket, at 'kultur' tillægges mere værdi som politikområde og som et vigtigt indsatsområde i forhold til borgernes livskvalitet. Dette kommer dog ikke til udtryk, når vi ser på prioriteringen af kultur i forhold til andre områder på de kommunale budgetter.

Samarbejdet mellem regionen/kommunerne på den ene side og Fonden Aarhus 2017 på den anden side var det tema, der medførte de mest polariserede holdninger blandt de interviewede. Oplevelsen af, hvordan samarbejdet med Fonden Aarhus 2017 fungerede, varierede betydeligt fra kommune til kommune og fra person til person. Polariseringen knyttede sig især til samarbejdet med fondens ledelse, som modtog både stor ros fra nogen og stærk kritik fra andre. Oplevelsen af samarbejdet med fondens menige medarbejdere var langt mindre polariseret. Medarbejderne blev generelt beskrevet som stabile, dygtige og effektive.

APPENDIKS 1: METODE

Datagrundlaget og metoden, der er anvendt til dataindsamling og databearbejdning, beskrives mere uddybende i dette appendiks 1. Spørgeskemaer og interviewguider anvendt i undersøgelserne fremgår af appendiks 2 og 3.

Overordnet forskningsdesign

Rapporten bygger på både kvalitative og kvantitative data blandt både regionsrådspolitikere, kommunalpolitikere og embedsmænd i kulturforvaltningerne i regionens 19 kommuner og selve Region Midtjylland. Således anvendes et mixed methods-design, med en kombination af kvantitative og kvalitative data, for at kunne analysere de brede tendenser i den samlede population af politikere og embedsmænd og samtidig få et dybere indblik i de enkelte politiske aktørers oplevelse af Aarhus 2017 og et mere nuanceret billede af de politiske og samarbejds-mæssige effekter af Aarhus 2017.

Vi gennemførte interview- og spørgeskemaundersøgelser både før og efter kulturhovedstadsåret for at kunne analysere udviklinger over tid og få belyst flere interessante aspekter – f.eks. en analyse af motivationen for at indgå i Aarhus 2017 og en vurdering af kulturhovedstadsprojektets effekter – set fra de politiske aktørers vinkel, når de står på bagkanten af året og ser tilbage på, hvordan det gik. Samtidig ses der også fremad, og varige spor og aftryk vurderes. Således behandles hele perioden *før, under og efter* kulturhovedstadsåret.

Begge spørgeskemaundersøgelser var populationsundersøgelser, hvor vi henvendte os til alle politikere og kulturembdsmænd i regionen. Især for politikerundersøgelserne var svarprocenterne lave. Forbehold for dette behandles senere i dette appendiks, i afsnittet, der særskilt omhandler undersøgelsen blandt politikere.

Nedenfor ses et overblik over de data, vi har indsamlet som grundlag for denne rapport om det politiske system (Tabel A1.1).

Tabel A1.1 Overblik over data fra embedsmænds- og politikerundersøgelserne

	Type af undersøgelse	Indsamlings-tidspunkt	Respondenter/informanter	Gennemførelses-procent
Embedsmænd	Spørgeskema før	December 2016 – januar 2017	57 embedsmænd	69%
	Spørgeskema efter	April-maj 2018	46 embedsmænd	62%
	Interviews før	Januar-februar 2016	5 embedsmænd samt Ib Christensen (kulturchef i Aarhus Kommune)	
	Interviews efter	April-maj 2018	10 embedsmænd	
Politikere	Spørgeskema før	Januar 2017 (inden den officielle åbning af kultur-hovedstadsåret)	125 kommunalpolitikere 22 regionsrådspolitikere	Byråd: 25% Regionsråd: 54%
	Spørgeskema efter	December 2017 (efter den afsluttende event)	95 kommunalpolitikere 16 regionsrådspolitikere	Byråd: 19% Regionsråd: 39%
	Interviews før	Oktober-november 2016	5 kommunalpolitikere samt Jacob Bundsgaard (borgmester i Aarhus Kommune) og Bent Hansen (regionsrådsformand i Region Midtjylland)	
	Interviews efter	April 2018	5 kommunalpolitikere	

De tre helt centrale evalueringskriterier, som behandles i denne rapport, er følgende:

EC40: How has Aarhus 2017 stimulated regional coherence through cross-municipal and cross-institutional collaboration?

- *Hvor mange og hvilke typer nye samarbejder med andre kommuner opstod der pga. Aarhus 2017?*
- *Opstod der nye samarbejder internt i kommunerne på tværs af forvaltningsområder i forbindelse med Aarhus 2017?*
- *Hvordan førte det tværkommunale samarbejde i regi af Aarhus 2017 til samarbejder ud over Aarhus 2017?*

EC3: How important is arts and culture to the region?

- *Politikernes vurdering af kulturens vigtighed sammenlignet med andre politikområder før og efter Aarhus 2017.*
- *Investeringer i kultur: andelen af de kommunale budgetter allokert til kultur. Var der en udvikling i dette i forbindelse med Aarhus 2017?*

EC1: How strong is the cultural sector?

- *Politikeres og embedsmænds vurdering af kulturens styrke. Hvor stærk er den kulturelle sektor i deres kommune/regionen? Har Aarhus 2017 haft indvirkning på dette?*
- *Har Aarhus 2017 styrket kulturlivet i bredere forstand?*

- *Har kulturen fået en ny rolle i det politiske system pga. Aarhus 2017?*

I de følgende to afsnit beskrives den anvendte metode til undersøgelsen af hhv. embedsmænd og politikere.

Embedsmænd

De kvalitative data blandt embedsmænd består af to runder med indsamling af interviewdata gennemført hhv. før og efter kulturhovedstadsåret. Ved udvælgelsen af interviewpersonerne tog vi udgangspunkt i den opdeling af kommuner (i hhv. størrelse og placering), som også blev brugt i vores øvrige undersøgelser blandt politikere og kulturinstitutioner.³⁹ Samplingen af de udvalgte kommuner var baseret på et ønske om variation i forhold til geografi, kommunernes størrelse målt ud fra befolkningstal (over/under 50.000) og styrken af kommunernes kulturelle infrastruktur/forholdet til kultur. To kommuner fra den vestlige del af regionen og to kommuner fra den østlige del af regionen blev udvalgt. Herudover blev der gennemført interviews i Aarhus Kommune, da det var den største aktør blandt kommunerne. Således blev der gennemført interviews med embedsmænd fra fem forskellige kommuner (én fra hver kvadrant, jf. Tabel A1.2) ud over Aarhus Kommune.

Alle interviewede embedsmænd var ansat i de respektive kommuners kulturforvaltning, og i de fleste tilfælde var det chefen for kulturforvaltningen og/eller en udvalgt kulturkonsulent, der blev interviewet (den interviewedes titel og arbejdsopgaver varierede dog fra kommune til kommune, ligesom der var forskel på, hvor længe de interviewede havde været involveret i kulturhovedstadsprojektet). Udvalgelsen af både kulturchefen (eller en med en anden ledertitel) og en kulturkonsulent skete med henblik på at opnå et nuanceret indblik i forskellige organisatoriske niveauer i kulturforvaltningerne. I de kommuner, som beskæftigede mere end én kulturkonsulent, udvalgte vi den kulturkonsulent, som i størst omfang havde arbejdsopgaver i relation til kulturhovedstadsprojektet. Denne ekspertviden og konkrete erfaring med udviklingen og gennemførelsen af Aarhus 2017 gav stor værdi til evalueringen. Det har derfor været en

udfordring at få den nødvendige indsigt i de kommuner, hvor der var stor udskiftning på posterne, således at medarbejderne ikke var ansat i kommunen i forbindelse med udviklingsfasen af Aarhus 2017.

Tabel A1.2 Kategorisering af alle kommuner i Region Midtjylland (ekskl. Aarhus Kommune)

	Vest	Øst
Stor	Herning	Horsens
	Holstebro	Randers
	Viborg	Silkeborg
		Skanderborg
Lille	Ikast-Brande	Favrskov
	Lemvig	Hedensted
	Ringkøbing-Skjern	Norddjurs
	Skive	Odder
	Struer	Samsø
		Syddjurs

I 2016 blev undersøgelsen gennemført i samarbejde med analyse- og managementrådgivningsvirksomheden Pluss, som var med til at udarbejde interviewguiden og gennemføre interviews med embedsmænd. Pluss udarbejdede bagefter en afrapportering, som kan ses i appendiks 4. I designfasen bidrog forskerne Anne Mette Kjeldsen og Martin Bækgaard fra Institut for Statskundskab ved Aarhus Universitet også – både i 2016 og i 2018.

Inddragelsen af Pluss som ekstern partner i selve gennemførelsen af interviews var medvirkende til, at der i 2016 var flere forskellige personer, som interviewede. Dels var der to forskellige interviewere fra Pluss, og dels var der en repræsentant fra rethinkIMPACTS 2017-teamet ved de fleste interviews. Derfor var måden, embedsmændene blev interviewet på i 2016, mindre ensartet. I 2018 blev alle interviews gennemført af nye interviewere, men den samme person fra rethinkIMPACTS 2017-teamet var dog med ved alle interviews for at sikre ensartethed. I 2018 foretog Andreas Riegels Vestergaard, specialestuderende ved Institut for Statskundskab ved Aarhus Universitet, fire af interviewene i samarbejde med rethinkIMPACTS 2017.

³⁹ Se temarapport nr. 2 "Kulturinstitutionernes involvering i Aarhus 2017", rethinkIMPACTS 2017 (2018).

Det kan potentielt have betydning for sammenligneligheden af data både mellem interviewpersonerne i de enkelte interviewrunder og mellem år. Sidstnævnte er i lavere grad problematisk, da der også var fokus på andre (og nye) temaer og perspektiver i den interviewundersøgelse, der blev gennemført i 2018. Dermed var hovedformålet ikke at lave en replikation af interviewene fra 2016.

En anden forskel mellem 2016 og 2018 var, at der i nogle kommuner sad nye personer i jobbene som hhv. kulturchef og kulturkonsulent. Fire ud af seks interviewpersoner fra 2016 til 2018 var gengangere, mens to stillinger var besat af andre personer. Herudover havde vi i 2018-interviewene yderligere fire nye embedsmænd, idet der blev medtaget en ekstra kommune i den runde af interviews. I 2016 blev der ikke gennemført interviews i en stor østlig kommune, hvorfor vi kun har 2018-data fra denne kommune. Derudover blev der i 2018 gennemført to interviews frem for ét i hhv. Aarhus Kommune og den i forvejen samlede lille østlige kommune. Dermed blev datagrundlaget i 2018 udvidet til at omfatte en kommune fra hver gruppe i Tabel A.2 og også udvidet på en sådan måde, at der i alle fem kommuner (inkl. Aarhus Kommune) blev gennemført to interviews hvert sted – typisk med hhv. en kulturchef og en kulturkonsulent.

I nærværende rapport har vi så vidt muligt anonymiseret de interviewede, hvorfor vi har valgt ikke at angive, i hvilke specifikke kommuner vi har gennemført interviews. Hvis en interviewperson ikke kunne anonymiseres grundet citatets kontekst, er vedkommende blevet orienteret om brugen af citatet.

De kvantitative data blev indsamlet gennem to spørgeskemaundersøgelser. Spørgeskemaerne blev udsendt i hhv. december 2016 og april 2018 til alle embedsmænd (kulturchefer, kulturkonsulenter etc.) i de 19 kommuners kulturforvaltninger. Der er derfor tale om en populationsundersøgelse og ikke en stikprøveundersøgelse. Dette betyder dog også, at eftersom der er stor forskel på, hvor mange ansatte de respektive kommuner har i deres respektive kulturforvaltninger, så er kommunerne ikke ligeligt repræsenteret i spørgeskemaundersøgelserne.

Ved undersøgelsen i 2016 udsendte vi spørgeskemaet til 83 embedsmænd, hvoraf 57 udfyldte det (svarende til en svarprocent på 69%). Denne population blev kortlagt på ny i april 2018, idet der i mellemtiden var blevet oprettet/nedlagt stillinger rundtom i de kommunale forvaltninger eller havde været anden form for personaleomsætning. Ved undersøgelsen i 2018 udsendte vi spørgeskemaet til 74 embedsmænd, hvoraf 46 udfyldte det (svarende til en svarprocent på 62%).

I begge undersøgelser var der derudover enkelte respondenter, som kun besvarede spørgeskemaet delvist. Disse besvarelser har vi valgt at tage med i analysen, hvilket betyder, at antallet af respondenter varierer fra spørgsmål til spørgsmål. Ved hver figur i nærværende rapport opgiver vi i figurnoten antallet af besvarelser på det konkrete spørgsmål.

Tabel A1.3 Antal respondenter i spørgeskemaundersøgelserne blandt embedsmænd

	2016	2018
Gennemført	57	46
Nogle svar	7	4
Ingen svar	19	24
I alt	83	74

Frafaldet i spørgeskemaundersøgelsen er problematisk, i den forstand at Samsø Kommune slet ikke var repræsenteret i 2016 (se Tabel A1.4), mens Silkeborg og Ikast-Brandø Kommuner ikke var repræsenteret i 2018 (se Tabel A1.5), da ingen kulturkonsulenter eller -chefer fra disse kommuner havde besvaret spørgeskemaet. Den største kommunale kulturforvaltning, i Aarhus Kommune, var til gengæld repræsenteret med nogenlunde den samme andel af respondenter som den andel, embedsmændene i Aarhus Kommune udgør af den samlede population af embedsmænd i regionen. Dermed var der ikke en overvægt af aarhusianske embedsmænds holdningstilkendegivelser, på trods af at de var hovedaktørerne bag Aarhus 2017 og dermed muligvis kunne forventes at have relativt større interesse i at besvare sådan et spørgeskema.

Tabel A1.4 Frafald fordelt på kommuner i 2016

Kommune	Population (antal)	Population (andel)	Respondenter (antal)	Respondenter (andel)
Aarhus Kommune	13	15,7%	9	15,8%
Favrskov Kommune	5	6,0%	3	5,3%
Hedensted Kommune	4	4,8%	4	7,0%
Herning Kommune	3	3,6%	2	3,5%
Holstebro Kommune	4	4,8%	4	7,0%
Horsens Kommune	5	6,0%	3	5,3%
Ikast-Brande Kommune	2	2,4%	2	3,5%
Lemvig Kommune	3	3,6%	2	3,5%
Norddjurs Kommune	4	4,8%	4	7,0%
Odder Kommune	3	3,6%	2	3,5%
Randers Kommune	4	4,8%	4	7,0%
Ringkjøbing-Skjern Kommune	5	6,0%	3	5,3%
Samsø Kommune	1	1,2%	0	0,0%
Silkeborg Kommune	5	6,0%	1	1,8%
Skanderborg Kommune	4	4,8%	3	5,3%
Skive Kommune	3	3,6%	3	5,3%
Struer Kommune	4	4,8%	2	3,5%
Syddjurs Kommune	6	7,2%	4	7,0%
Viborg Kommune	5	6,0%	2	3,5%
I alt	83	100,0%	57	100,0%

Tabel A1.5 Frafald fordelt på kommuner i 2018

Kommune	Population (antal)	Population (andel)	Respondenter (antal)	Respondenter (andel)
Aarhus Kommune	11	14,9%	7	15,2%
Favrskov Kommune	5	6,8%	3	6,5%
Hedensted Kommune	4	5,4%	4	8,7%
Herning Kommune	3	4,1%	1	2,2%
Holstebro Kommune	3	4,1%	2	4,3%
Horsens Kommune	4	5,4%	3	6,5%
Ikast-Brande Kommune	2	2,7%	0	0,0%
Lemvig Kommune	2	2,7%	1	2,2%
Norddjurs Kommune	3	4,1%	3	6,5%
Odder Kommune	3	4,1%	2	4,3%
Randers Kommune	4	5,4%	4	8,7%
Ringkjøbing-Skjern Kommune	5	6,8%	5	10,9%
Samsø Kommune	1	1,4%	1	2,2%
Silkeborg Kommune	5	6,8%	0	0,0%
Skanderborg Kommune	4	5,4%	2	4,3%
Skive Kommune	2	2,7%	1	2,2%
Struer Kommune	4	5,4%	3	6,5%
Syddjurs Kommune	4	5,4%	2	4,3%
Viborg Kommune	5	6,8%	2	4,3%
I alt	74	100,0%	46	100,0%

Politikere

De kvalitative data blandt politikere består ligesom blandt embedsmændene af to runder af interviews gennemført hhv. før og efter kulturhovedstadsåret, og der blev ligeledes gennemført interviews med kommunalpolitikere fra fire forskellige kommuner (én fra hver kvadrant, jf. Tabel A1.2) – dog var alle fire kommuner nogle andre kommuner end dem i embedsmandsundersøgelsen, så flest mulige kommuner blev repræsenteret samlet set. Den valgte politiker var i alle tilfælde formanden for den respektive kommunes kulturudvalg. Politikernes partifarve varierede, om end partiforhold i sig selv ikke var et udvælgelseskriterium. Endelig var der grundet kommunalvalget i november 2017 kommet ny kulturudvalgsformand i to af de fire kommuner i tiden mellem vores to interviewrunder.

Foruden de fire interviews blev der gennemført to interviews med rådmænd for Kultur og Borgerservice i Aarhus Kommune Rabih Azad-Ahmad, ét interview med borgmester i Aarhus Kommune (og formand for Fonden

Aarhus 2017s bestyrelse) Jacob Bundsgaard samt ét interview med daværende regionsrådsformand i Region Midtjylland (og medlem af Fonden Aarhus 2017s bestyrelse), Bent Hansen.

De kvantitative data består – ligesom i embedsmandsundersøgelsen – af to spørgeskemaundersøgelser, der blev udsendt i hhv. januar 2017 (før den officielle åbning) og december 2017 (efter den officielle afslutning den 9. december). Udsendelsen af før-spørgeskemaet var planlagt til ultimo 2016, men blev af logistiske årsager udskudt til lige efter nytår. Efter-spørgeskemaet blev dog udsendt før nytår, da der ellers ville have været store udskiftninger i byrådene hen over nytår pga. kommunalvalget i november.

I begge runder blev spørgeskemaet udsendt til samtlige 497 byrådsmedlemmer i alle regionens 19 kommuner samt til de 41 regionsrådsmedlemmer i Region Midtjylland. Der blev udarbejdet særskilte spørgeskemaer til hhv. byrådsmedlemmer og regionsrådsmedlemmer med de samme spørgsmål, men med enkelte sproglige justeringer (f.eks. "Har Aarhus 2017 ændret hvordan

kultur prioriteres politisk i din kommune" over for "Har Aarhus 2017 ændret hvordan kultur prioriteres politisk i Region Midtjylland"). Enkelte spørgsmål havde kun relevans for kommunalpolitikere, og de blev derfor udeladt fra spørgeskemaet til regionsrådspolitikerne.

Svarprocenten for kommunalpolitikere var relativt lav og faldt desuden fra 25% i 2016 til 19% i 2018 (Tabel A1.6), mens den for regionsrådspolitikerne faldt fra 54% til 39%. Igen – som i embedsmandsundersøgelsen – var der enkelte respondenter, som kun besvarede spørgeskemaet delvist. Disse svar har vi valgt – også i lyset af den lave svarprocent – at tage med i analysen. Dette betyder, at antallet af respondenter varierer fra spørgsmål til spørgsmål. Ved hver figur i nærværende rapport angiver vi i figurnoten antallet af besvarelser på det konkrete spørgsmål.

I de fleste figurer i rapporten har vi valgt at slå kommunal- og regionsrådspolitikerne sammen til én gruppe. Men hvis de to grupper har markant forskellige holdninger, eller hvis det af andre grunde er relevant at anskue de to grupper særskilt, har vi naturligvis delt figurene op.

Tabel A1.6 Antal respondenter i spørgeskemaundersøgelserne blandt politikere

	Byråd		Regionsråd	
	2016	2018	2016	2018
Gennemført	125	96	22	16
Nogle svar	27	6	2	0
Ingen svar	345	395	17	25
I alt	497	497	41	41

Frafaldet var som nævnt stort i både 2016 og 2018. Vi har tjekket, om det i overvejende grad var politikere, som var medlem af kulturudvalg, der svarede, da betydningen af Aarhus 2017 muligvis blev vurderet højere af dem, der var medlem af kulturudvalg, end dem, der ikke var. Dermed kan en overrepræsentation af kulturudvalgsmedlemmer skabe bias. Vi ser i tabel A1.7, at der var en lille overrepræsentation af kulturudvalgsmedlemmer, men det var generelt kun små forskelle både for byrådsmedlemmerne og for regionsrådsmedlemmerne (se Tabel A1.8). Bemærk, at for regionsrådsmedlemmerne ses der på andelen, som var medlem af udvalget for Regional Udvikling, da kulturområdet lå herunder. Samlet set betragter vi ikke

frafaldet som en problematisk skævvridning af data, da forskellene mellem de forskellige grupper ligger på et lavt og dermed acceptabelt niveau. Det samme gælder, når vi sammenligner fordelingen af partifarve blandt kommunalpolitikere i populationen og i gruppen af besvarelser. Dog ses der en større andel af kommunalpolitikere fra Aarhus Kommune sammenlignet med de øvrige kommuner i *besvarelserne* end i den *faktiske* fordeling i populationen.

Tabel A1.7 Kommunalpolitikere fordelt på udvalg i hhv. populationen og de gennemførte besvarelser

	Population	Besvarelser
Kulturudvalg	25%	30%
Økonomiudvalg	28%	29%
Børn- og ungeudvalg	25%	23%
Social- og ældreudvalg	26%	24%
Sundhedsudvalg	23%	21%
Teknikudvalg	26%	24%
Miljøudvalg	25%	23%
Beskæftigelsesudvalg	22%	18%

Tabel A1.8 Andelen af regionsrådspolitikerne, som var medlem af udvalget for Regional Udvikling i hhv. populationen og de gennemførte besvarelser

	Population	Besvarelser
Medlem af udvalget for Regional Udvikling	22%	19%

Geografisk opdeling

I analysen af de forskellige resultater opdeler vi flere steder resultaterne geografisk. Tabellerne nedenfor viser opsplitningen i hhv. Aarhus, den øvrige østlige del af regionen og den vestlige del af regionen, samt hvor mange respondenter blandt hhv. embedsmænd og politikere der var i hver gruppe i spørgeskemaundersøgelserne. Grupperne af aarhusianske politikere og embedsmænd var relativt små, men alligevel ser vi os nødsaget til at analysere dem særskilt, da Aarhus Kommune spillede en helt anden rolle end de øvrige kommuner i kulturhovedstadsprojektet.

Tabel A1.9 Geografisk inddeling af kommunerne i Aarhus Kommune, øvrige østlige kommuner i regionen og vestlige kommuner i regionen. Antal respondenter i embedsmandssurvey i 2018

	Respondenter
Aarhus Kommune	8
Øvrige østlige kommuner i regionen (Hedensted, Horsens, Odder, Samsø, Skanderborg, Favrskov, Randers, Norddjurs og Syddjurs Kommuner)	26
Vestlige kommuner i regionen (Viborg, Herning, Ringkøbing-Skjern, Holstebro, Lemvig, Struer og Skive Kommuner)	16

Tabel A1.10 Geografisk inddeling af kommunerne i Aarhus Kommune, øvrige østlige kommuner i regionen og vestlige kommuner i regionen. Antal respondenter i kommunalpolitikersurvey i december 2017

	Respondenter
Aarhus Kommune	11
Øvrige østlige kommuner i regionen (Hedensted, Horsens, Odder, Samsø, Skanderborg, Silkeborg, Favrskov, Randers, Norddjurs og Syddjurs Kommuner)	60
Vestlige kommuner i regionen (Viborg, Ikast-Brande, Herning, Ringkøbing-Skjern, Holstebro, Lemvig, Struer og Skive Kommuner)	31

APPENDIKS 2 – SPØRGESKEMAER

Spørgeskema før kulturhovedstadsåret – embedsmænd

Evaluerings af Aarhus som Europæisk Kulturhovedstad 2017

Formålet er at undersøge, hvordan kulturhovedstadsprojektet Aarhus 2017 har påvirket samarbejdet i den enkelte kommune såvel som mellem kommunerne i Region Midtjylland.

Spørgeskemaet er sendt ud til alle embedsmænd i regionen, der arbejder med kulturområdet, **og det er afgørende for kvaliteten af undersøgelsen, at vi får netop din personlige besvarelse.**

Besvarelserne behandles fortroligt, og resultaterne afrapporteres i anonymiseret form. Spørgsmål om undersøgelsen og dens anvendelse kan rettes til projektleder [udeladt]

Spørgeskemaet tager ca. 15-20 minutter at besvare.

Mange tak for din tid.

Undersøgelsen gennemføres af rethinkIMFACTS 2017 i samarbejde med [udeladt], lektorer ved Institut for Statskundskab på Aarhus Universitet.

De første spørgsmål handler om samarbejdet mellem kommunerne i Region Midtjylland

Oplever du, at samarbejdet mellem de forskellige kommuner i Region Midtjylland er svækket eller styrket pga. kulturhovedstadsprojektet Aarhus 2017?

Spørgsmålet besvares på en skala fra -5 (meget svækket) til +5 (meget styrket).

- | | | |
|------|--------------------------|------------------|
| (1) | ☐ | -5 Meget svækket |
| (2) | ☐ | -4 |
| (3) | ☐ | -3 |
| (4) | ☐ | -2 |
| (5) | ☐ | -1 |
| (6) | ☐ | 0 |
| (7) | ☐ | 1 |
| (8) | ☐ | 2 |
| (9) | ☐ | 3 |
| (10) | ☐ | 4 |
| (11) | ☐ | 5 Meget styrket |
| (99) | ☐ | Ved ikke |

Har kulturhovedstadsprojektet foranlediget, at kulturforvaltningen...

- | | Færre end
tidligere | Samme omfang
som tidligere | Flere end
tidligere | Ved ikke |
|---|------------------------------|-------------------------------|------------------------------|-------------------------------|
| a) ... samarbejder med færre/flere kommuner i regionen | (1) ☐ | (2) ☐ | (3) ☐ | (99) ☐ |
| b) ... indgår i færre/flere tværkommunale samarbejdsprojekter | (1) ☐ | (2) ☐ | (3) ☐ | (99) ☐ |
| c) ... bruger færre/flere ressourcer på tværkommunale samarbejdsprojekter | (1) ☐ | (2) ☐ | (3) ☐ | (99) ☐ |

Når I samarbejder med de andre kommuner om Aarhus 2017, omhandler det så de samme eller helt andre målsætninger, end når I ellers har tværkommunale samarbejder på kulturområdet?

- | | | |
|------|--------------------------|--|
| (1) | ☐ | Altovervejende de samme emner/målsætninger |
| (2) | ☐ | Som regel de samme emner/målsætninger |
| (3) | ☐ | Det er jævnt fordelt |
| (4) | ☐ | Som regel andre emner/målsætninger |
| (5) | ☐ | Altovervejende andre emner/målsætninger |
| (99) | ☐ | Ved ikke |

I hvilken grad virker følgende faktorer som barrierer for, om I indgår i samarbejder med andre kommuner i Region Midtjylland i forbindelse med kulturhovedstadsprojektet?

I hvilken grad mener du, at faktoren er en BARRIERE?

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I væsentlig grad	I meget høj grad	Ved ikke
Vores kommunes geografiske afstand til potentielle samarbejdskommuner	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐
Vores kommunes manglende ressourcer (tid, økonomi, mandskab mm.) til at indgå i samarbejder	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐
Manglende attraktivitet af potentielle samarbejdskommuner (f.eks. økonomisk eller værdimæssigt)	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐
Vores kommunes manglende politiske velvilje overfor tværkommunalt samarbejde	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐
Kommunernes forskellige forventninger til udbyttet af samarbejdet	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐

Hvad vurderer du som den væsentligste barriere for at indgå tværkommunale samarbejder? Begrund venligst dit svar.

I hvilken grad kendetegner nedenstående forhold jeres samarbejde med andre kommuner i Region Midtjylland på kulturområdet?

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I væsentlig grad	I meget høj grad	Ved ikke
Tillid	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐
God dialog	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐
Fælles ejerskab til samarbejdet	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐
Fokus på fælles udbytte	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐
Gensidig anerkendelse	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐
Fælles forståelse af hvad målet er	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐
Fælles værdier	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐
Strategisk planlægning	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐

De næste spørgsmål handler om samarbejdet internt i kommunen

Oplever du, at samarbejdet mellem kulturområdet og de øvrige forvaltningsområder internt i kommunen er svækket eller styrket pga. Aarhus 2017?

- | | | |
|------|--------------------------|------------------|
| (1) | ☐ | -5 Meget svækket |
| (2) | ☐ | -4 |
| (3) | ☐ | -3 |
| (4) | ☐ | -2 |
| (5) | ☐ | -1 |
| (6) | ☐ | 0 |
| (7) | ☐ | 1 |
| (8) | ☐ | 2 |
| (9) | ☐ | 3 |
| (10) | ☐ | 4 |
| (11) | ☐ | 5 Meget styrket |
| (99) | ☐ | Ved ikke |

Hvilke forvaltningsområder uden for kulturområdet samarbejder I med i relation til Aarhus 2017?

Sæt gerne flere krydser, hvis relevant.

- | | | |
|------|--------------------------|-------------------------------|
| (1) | ☐ | Ældreområdet |
| (2) | ☐ | Handicap- og psykiatriområdet |
| (3) | ☐ | Folkeskoleområdet |
| (4) | ☐ | Dagtilbudsområdet (børn) |
| (5) | ☐ | Teknikområdet |
| (6) | ☐ | Miljøområdet |
| (7) | ☐ | Planområdet |
| (8) | ☐ | Erhvervsfremme |
| (9) | ☐ | Sundhedsområdet |
| (10) | ☐ | Idrætsområdet |
| (97) | ☐ | Andet _____ |
| (98) | ☐ | Ingen af ovenstående |
| (99) | ☐ | Ved ikke |

De næste spørgsmål handler om samarbejdet med kulturinstitutionerne beliggende i kommunen

Oplever du, at kulturforvaltningens samarbejde med kulturinstitutioner i kommunen er svækket eller styrket pga. Aarhus 2017?

- | | | |
|------|--------------------------|------------------|
| (1) | ☐ | -5 Meget svækket |
| (2) | ☐ | -4 |
| (3) | ☐ | -3 |
| (4) | ☐ | -2 |
| (5) | ☐ | -1 |
| (6) | ☐ | 0 |
| (7) | ☐ | 1 |
| (8) | ☐ | 2 |
| (9) | ☐ | 3 |
| (10) | ☐ | 4 |
| (11) | ☐ | 5 Meget styrket |
| (99) | ☐ | Ved ikke |

Har kulturhovedstadsprojektet foranlediget, at kulturforvaltningen...

- | | Færre end
tidligere | Samme omfang
som tidligere | Flere end
tidligere | Ved ikke |
|--|------------------------------|-------------------------------|------------------------------|-------------------------------|
| a) ... samarbejder med færre/flere forskellige lokale kulturinstitutioner | (1) ☐ | (2) ☐ | (3) ☐ | (99) ☐ |
| b) ... indgår i færre/flere samarbejdsprojekter med lokale kulturinstitutioner | (1) ☐ | (2) ☐ | (3) ☐ | (99) ☐ |
| c) ... bruger færre/flere ressourcer på samarbejdsprojekter med lokale kulturinstitutioner | (1) ☐ | (2) ☐ | (3) ☐ | (99) ☐ |

Er det kulturinstitutionerne eller kulturforvaltningen, der initierer udviklingen af 2017-samarbejder?

- | | | |
|------|--------------------------|--------------------------------------|
| (1) | ☐ | Altovervejende kulturinstitutionerne |
| (2) | ☐ | Som regel kulturinstitutionerne |
| (3) | ☐ | Det er jævnt fordelt |
| (4) | ☐ | Som regel kulturforvaltningen |
| (5) | ☐ | Altovervejende kulturforvaltningen |
| (99) | ☐ | Ved ikke |

Er der forskel på, i hvilken grad kommunens kulturpolitiske målsætninger præger kulturinstitutionernes 2017-projekter i forhold til deres øvrige kulturprojekter?

- | | | |
|------|--------------------------|---|
| (1) | ☐ | Kulturhovedstadsprojekterne præges meget mere |
| (2) | ☐ | Kulturhovedstadsprojekterne præges lidt mere |
| (3) | ☐ | Der er ingen forskel |
| (4) | ☐ | Øvrige kulturprojekter præges lidt mere |
| (5) | ☐ | Øvrige kulturprojekter præges meget mere |
| (99) | ☐ | Ved ikke |

De næste spørgsmål handler om samarbejdet med private aktører.**Oplever du, at kulturforvaltningens samarbejde med private aktører er svækket eller styrket pga. Aarhus 2017?**

- | | | |
|------|--------------------------|------------------|
| (1) | ☐ | -5 Meget svækket |
| (2) | ☐ | -4 |
| (3) | ☐ | -3 |
| (4) | ☐ | -2 |
| (5) | ☐ | -1 |
| (6) | ☐ | 0 |
| (7) | ☐ | 1 |
| (8) | ☐ | 2 |
| (9) | ☐ | 3 |
| (10) | ☐ | 4 |
| (11) | ☐ | 5 Meget styrket |
| (99) | ☐ | Ved ikke |

Har kulturhovedstadsprojektet foranlediget, at kulturforvaltningen...

	Færre end tidligere	Samme omfang som tidligere	Flere end tidligere	Ved ikke
a) ... samarbejder med færre/flere private aktører	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(99) ☐
b) ... indgår i færre/flere samarbejdsprojekter med private aktører	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(99) ☐
c) ... bruger færre/flere ressourcer på samarbejdsprojekter med private aktører	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(99) ☐

Når I samarbejder med private aktører om Aarhus 2017, omhandler det så de samme eller helt andre målsætninger, end når I ellers samarbejder med private aktører på kulturområdet?

- | | | |
|------|--------------------------|--|
| (1) | ☐ | Altovervejende de samme emner/målsætninger |
| (2) | ☐ | Som regel de samme emner/målsætninger |
| (3) | ☐ | Det er jævnt fordelt |
| (4) | ☐ | Som regel andre emner/målsætninger |
| (5) | ☐ | Altovervejende andre emner/målsætninger |
| (99) | ☐ | Ved ikke |

De næste spørgsmål handler om inddragelse af borgere og samarbejdet med civilsamfundet i kommunen

Oplever du, at kulturforvaltningens samarbejde med foreninger, frivillige, grupper af borgere m.m. er svækket eller styrket pga. Aarhus 2017?

- | | | |
|------|--------------------------|------------------|
| (1) | ☐ | -5 Meget svækket |
| (2) | ☐ | -4 |
| (3) | ☐ | -3 |
| (4) | ☐ | -2 |
| (5) | ☐ | -1 |
| (6) | ☐ | 0 |
| (7) | ☐ | 1 |
| (8) | ☐ | 2 |
| (9) | ☐ | 3 |
| (10) | ☐ | 4 |
| (11) | ☐ | 5 Meget styrket |
| (99) | ☐ | Ved ikke |

Hvor enig/uenig er du i følgende udsagn?

- | | Helt enig | Delvist enig | Hverken enig eller uenig | Delvist uenig | Helt uenig | Ved ikke |
|--|------------------------------|------------------------------|------------------------------|------------------------------|------------------------------|-------------------------------|
| Vi forventer, at Aarhus 2017-projekterne i stor udstrækning når ud til borgere, der ikke normalt deltager i kulturaktiviteter. | (1) ☐ | (2) ☐ | (3) ☐ | (4) ☐ | (5) ☐ | (99) ☐ |
| Vi har i højere grad end normalt inddraget borgerne i udvikling af 2017-projekter. | (1) ☐ | (2) ☐ | (3) ☐ | (4) ☐ | (5) ☐ | (99) ☐ |

De næste spørgsmål handler om internationalt samarbejde

Oplever du, at kulturforvaltningens samarbejde med internationale partnere er svækket eller styrket pga. Aarhus 2017?

- | | | |
|------|--------------------------|------------------|
| (1) | ☐ | -5 Meget svækket |
| (2) | ☐ | -4 |
| (3) | ☐ | -3 |
| (4) | ☐ | -2 |
| (5) | ☐ | -1 |
| (6) | ☐ | 0 |
| (7) | ☐ | 1 |
| (8) | ☐ | 2 |
| (9) | ☐ | 3 |
| (10) | ☐ | 4 |
| (11) | ☐ | 5 Meget styrket |
| (99) | ☐ | Ved ikke |

Har kulturhovedstadsprojektet Aarhus 2017 foranlediget, at kulturforvaltningen...

- | | Færre end
tidligere | Samme omfang
som tidligere | Flere end
tidligere | Ved ikke |
|---|------------------------------|-------------------------------|------------------------------|-------------------------------|
| a) ... samarbejder med færre/flere internationale partnere | (1) ☐ | (2) ☐ | (3) ☐ | (99) ☐ |
| b) ... indgår i færre/flere samarbejdsprojekter med internationale partnere | (1) ☐ | (2) ☐ | (3) ☐ | (99) ☐ |
| c) ... bruger færre/flere ressourcer på internationale samarbejdsprojekter | (1) ☐ | (2) ☐ | (3) ☐ | (99) ☐ |

De sidste spørgsmål handler om kulturens politiske betydning

Hvor enig/uenig er du i følgende udsagn?

	Helt enig	Delvist enig	Hverken enig eller uenig	Delvist uenig	Helt uenig	Ved ikke
Aarhus 2017 har medført, at kultur i højere grad end tidligere indgår i andre politikområder.	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐
Aarhus 2017 har medført, at andre politikområder i højere grad end tidligere indgår i kulturpolitikken.	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐

Vurderer du, at kulturens politiske betydning i din kommune er styrket eller svækket i forbindelse med kulturhovedstadsprojektet?

(1)	☐	-5 Meget svækket
(2)	☐	-4
(3)	☐	-3
(4)	☐	-2
(5)	☐	-1
(6)	☐	0
(7)	☐	1
(8)	☐	2
(9)	☐	3
(10)	☐	4
(11)	☐	5 Meget styrket
(99)	☐	Ved ikke

Til allersidst har vi et enkelt baggrundsspørgsmål.

Hvor længe har du været ansat i din nuværende stilling?

Angiv nærmeste antal hele år: _____

Du har nu fuldført besvarelsen af spørgeskemaet.

Husk at trykke på knappen "Afslut" nedenfor, så gemmes din besvarelse automatisk.

Tusind tak for din tid!

Vi sætter stor pris på din besvarelse.

Venlig hilsen

rethinkMPACTS 2017

Spørgeskema efter kulturhovedstadsåret – embedsmænd

Evaluerings af Aarhus og Region Midtjylland som Europæisk Kulturhovedstad 2017

Spørgeskemaet omhandler kulturforvaltningens samarbejde med forskellige aktører, og hvordan Aarhus 2017 har påvirket disse samarbejder, samt kulturens rolle i kommunen.

Spørgeskemaet er sendt ud til alle embedsmænd i regionens kommuner, der arbejder med kulturområdet, og **det er afgørende for kvaliteten af undersøgelsen, at vi får netop din personlige besvarelse.**

Besvarelserne behandles fortroligt, og resultaterne afrapporteres i anonymiseret form.

Spørgeskemaet tager ca. 15-20 minutter at besvare.

Mange tak for din tid.

Undersøgelsen gennemføres af rethinkIMPACTS 2017 i samarbejde med [udeladt], lektorer ved Institut for Statskundskab på Aarhus Universitet.

Se mere på <http://projects.au.dk/aarhus2017/>

De første spørgsmål handler om samarbejdet mellem kommunerne i Region Midtjylland

Oplever du, at samarbejdet mellem de forskellige kommuner i Region Midtjylland generelt er blevet svækket eller styrket som følge af kulturhovedstadsprojektet Aarhus 2017?

Spørgsmålet besvares på en skala fra -5 (meget svækket) til +5 (meget styrket).

- | | | |
|------|--------------------------|------------------|
| (1) | ☐ | -5 Meget svækket |
| (2) | ☐ | -4 |
| (3) | ☐ | -3 |
| (4) | ☐ | -2 |
| (5) | ☐ | -1 |
| (6) | ☐ | 0 |
| (7) | ☐ | 1 |
| (8) | ☐ | 2 |
| (9) | ☐ | 3 |
| (10) | ☐ | 4 |
| (11) | ☐ | 5 Meget styrket |
| (99) | ☐ | Ved ikke |

Har kulturhovedstadsprojektet foranlediget, at jeres kulturforvaltning i 2017...

	Færre end tidligere	Samme omfang som tidligere	Flere end tidligere	Ved ikke
a) ... samarbejdede med færre/flere af de andre kommuner i regionen	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(99) ☐
b) ... indgik i færre/flere forskellige tværkommunale samarbejdsprojekter	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(99) ☐
c) ... brugte færre/flere ressourcer på tværkommunale samarbejdsprojekter	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(99) ☐

Aarhus 2017 har foranlediget forskellige typer tværkommunale samarbejder. Fx var alle kommuner (sammen med regionen) del af det overordnede kulturhovedstadsprojekt, Aarhus 2017. Derudover kan de enkelte kommuner have deltaget i forskellige andre tværkommunale samarbejder (fx events eller projekter)

Når jeres kulturforvaltning samarbejdede med de andre kommuner om Aarhus 2017, omhandlede det så de samme eller helt andre målsætninger, end når I ellers har tværkommunale samarbejder på kulturområdet?

(1)	☐	Altovervejende de samme emner/målsætninger
(2)	☐	Som regel de samme emner/målsætninger
(3)	☐	Det er jævnt fordelt
(4)	☐	Som regel andre emner/målsætninger
(5)	☐	Altovervejende andre emner/målsætninger
(99)	☐	Ved ikke

'Europæisk Kulturregion' er et nyt projekt, der bygger videre på det tværkommunale samarbejde fra 'Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017'. 'Europæisk Kulturregion' er dannet i samarbejde mellem Region Midtjylland og de 19 kommuner i regionen, og formålet er at udvikle kulturlivet på tværs af kommunegrænserne.

I hvilken grad virker følgende faktorer som barrierer for, om jeres kulturforvaltning indgår i samarbejder med andre kommuner i Region Midtjylland i forbindelse med Europæisk Kulturregion?

I hvilken grad mener du, at faktoren er en BARRIERE?

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I væsentlig grad	I meget høj grad	Ved ikke
Vores kommunes geografiske afstand til potentielle samarbejdskommuner	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐
Vores kommunes manglende ressourcer (tid, økonomi, mandskab mm.) til at indgå i samarbejder	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐
Manglende attraktivitet ved potentielle samarbejdskommuner (f.eks. økonomisk eller værdimæssigt)	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐
Vores kommunes manglende politiske velvilje overfor tværkommunalt samarbejde	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐
Kommunernes forskellige forventninger til udbyttet af samarbejdet	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐

Hvad vurderer du som den væsentligste barriere for at indgå tværkommunale samarbejder? Begrund venligst dit svar.

(Dette spørgsmål er valgfrit)

I hvilken grad kendetegner nedenstående forhold jeres samarbejde med andre kommuner i Region Midtjylland på kulturområdet?

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I væsentlig grad	I meget høj grad	Ved ikke
Tillid	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐
God dialog	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐
Fælles ejerskab til samarbejdet	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐
Fokus på fælles udbytte	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐
Gensidig anerkendelse	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐
Fælles forståelse af hvad målet er	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐
Fælles værdier	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐
Strategisk planlægning	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐

De næste spørgsmål handler om samarbejdet internt i kommunen

Oplever du, at samarbejdet mellem kulturområdet og de øvrige forvaltningsområder internt i kommunen er svækket eller styrket pga. Aarhus 2017?

- | | | |
|------|--------------------------|------------------|
| (1) | ☐ | -5 Meget svækket |
| (2) | ☐ | -4 |
| (3) | ☐ | -3 |
| (4) | ☐ | -2 |
| (5) | ☐ | -1 |
| (6) | ☐ | 0 |
| (7) | ☐ | 1 |
| (8) | ☐ | 2 |
| (9) | ☐ | 3 |
| (10) | ☐ | 4 |
| (11) | ☐ | 5 Meget styrket |
| (99) | ☐ | Ved ikke |

Hvilke forvaltningsområder uden for kulturområdet samarbejdede I med i relation til Aarhus 2017?
Sæt gerne flere krydser, hvis relevant.

- | | | |
|------|--------------------------|-------------------------------|
| (1) | ☐ | Ældreområdet |
| (2) | ☐ | Handicap- og psykiatriområdet |
| (3) | ☐ | Folkeskoleområdet |
| (4) | ☐ | Dagtilbudsområdet (børn) |
| (5) | ☐ | Teknikområdet |
| (6) | ☐ | Miljøområdet |
| (7) | ☐ | Planområdet |
| (8) | ☐ | Erhvervsfremme |
| (9) | ☐ | Sundhedsområdet |
| (10) | ☐ | Idrætsområdet |
| (97) | ☐ | Andet _____ |
| (98) | ☐ | Ingen af ovenstående |
| (99) | ☐ | Ved ikke |

De næste spørgsmål handler om samarbejdet med kulturinstitutionerne beliggende i kommunen

Oplever du, at kulturforvaltningens samarbejde med kulturinstitutioner i kommunen er svækket eller styrket pga. Aarhus 2017?

- | | | |
|------|--------------------------|------------------|
| (1) | ☐ | -5 Meget svækket |
| (2) | ☐ | -4 |
| (3) | ☐ | -3 |
| (4) | ☐ | -2 |
| (5) | ☐ | -1 |
| (6) | ☐ | 0 |
| (7) | ☐ | 1 |
| (8) | ☐ | 2 |
| (9) | ☐ | 3 |
| (10) | ☐ | 4 |
| (11) | ☐ | 5 Meget styrket |
| (99) | ☐ | Ved ikke |

Har kulturhovedstadsprojektet foranlediget, at kulturforvaltningen i 2017...

- | | Færre end
tidligere | Samme omfang
som tidligere | Flere end
tidligere | Ved ikke |
|--|------------------------------|-------------------------------|------------------------------|-------------------------------|
| a) ... samarbejdede med færre/flere lokale kulturinstitutioner | (1) ☐ | (2) ☐ | (3) ☐ | (99) ☐ |
| b) ... indgik i færre/flere forskellige samarbejdsprojekter med lokale kulturinstitutioner | (1) ☐ | (2) ☐ | (3) ☐ | (99) ☐ |
| c) ... brugte færre/flere ressourcer på samarbejdsprojekter med lokale kulturinstitutioner | (1) ☐ | (2) ☐ | (3) ☐ | (99) ☐ |

Bar kulturinstitutionernes 2017-projekter i højere/mindre grad præg af kommunernes kulturpolitiske målsætninger, end deres øvrige projekter normalt gør?

Kulturinstitutionernes 2017-projekter var...

- | | | |
|------|--------------------------|--|
| (1) | ☐ | ... i meget højere grad præget af kommunenes kulturpolitiske målsætninger |
| (2) | ☐ | ... i lidt højere grad præget af kommunenes kulturpolitiske målsætninger |
| (3) | ☐ | ... i samme grad præget af kommunenes kulturpolitiske målsætninger |
| (4) | ☐ | ... i lidt mindre grad præget af kommunenes kulturpolitiske målsætninger |
| (5) | ☐ | ... i meget mindre grad præget af kommunenes kulturpolitiske målsætninger |
| (99) | ☐ | Ved ikke / Kommunen har ingen kulturpolitiske målsætninger |

De næste spørgsmål handler om samarbejdet med private aktører

Oplever du, at kulturforvaltningens samarbejde med private aktører er svækket eller styrket pga. Aarhus 2017?

- | | | |
|------|--------------------------|------------------|
| (1) | ☐ | -5 Meget svækket |
| (2) | ☐ | -4 |
| (3) | ☐ | -3 |
| (4) | ☐ | -2 |
| (5) | ☐ | -1 |
| (6) | ☐ | 0 |
| (7) | ☐ | 1 |
| (8) | ☐ | 2 |
| (9) | ☐ | 3 |
| (10) | ☐ | 4 |
| (11) | ☐ | 5 Meget styrket |
| (99) | ☐ | Ved ikke |

Har kulturhovedstadsprojektet foranlediget, at kulturforvaltningen i 2017...

	Færre end tidligere	Samme omfang som tidligere	Flere end tidligere	Ved ikke
a) ... samarbejdede med færre/flere private aktører	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(99) ☐
b) ... indgik i færre/flere forskellige samarbejdsprojekter med private aktører	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(99) ☐
c) ... brugte færre/flere ressourcer på samarbejdsprojekter med private aktører	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(99) ☐

Når I samarbejdede med private aktører om Aarhus 2017, omhandlede det så de samme eller helt andre målsætninger, end når I ellers samarbejder med private aktører på kulturområdet?

- | | | |
|------|--------------------------|--|
| (1) | ☐ | Altovervejende de samme emner/målsætninger |
| (2) | ☐ | Som regel de samme emner/målsætninger |
| (3) | ☐ | Det er jævnt fordelt |
| (4) | ☐ | Som regel andre emner/målsætninger |
| (5) | ☐ | Altovervejende andre emner/målsætninger |
| (99) | ☐ | Ved ikke |

De næste spørgsmål handler om inddragelse af borgere og samarbejdet med civilsamfundet i kommunen

Oplever du, at kulturforvaltningens samarbejde med foreninger, frivillige, grupper af borgere m.m. er svækket eller styrket pga. Aarhus 2017?

- | | | |
|------|--------------------------|------------------|
| (1) | ☐ | -5 Meget svækket |
| (2) | ☐ | -4 |
| (3) | ☐ | -3 |
| (4) | ☐ | -2 |
| (5) | ☐ | -1 |
| (6) | ☐ | 0 |
| (7) | ☐ | 1 |
| (8) | ☐ | 2 |
| (9) | ☐ | 3 |
| (10) | ☐ | 4 |
| (11) | ☐ | 5 Meget styrket |
| (99) | ☐ | Ved ikke |

Hvor enig/uenig er du i følgende udsagn?

- | | Helt enig | Delvist enig | Hverken enig eller uenig | Delvist uenig | Helt uenig | Ved ikke |
|---|------------------------------|------------------------------|------------------------------|------------------------------|------------------------------|-------------------------------|
| Vi oplever, at Aarhus 2017-projekterne i meget højere grad end normale kulturprojekter har inddraget borgerne aktivt. | (1) ☐ | (2) ☐ | (3) ☐ | (4) ☐ | (5) ☐ | (99) ☐ |
| Vi oplever, at Aarhus 2017-projekterne i stor udstrækning nåede ud til borgere, der ikke normalt deltager i kulturaktiviteter.. | (1) ☐ | (2) ☐ | (3) ☐ | (4) ☐ | (5) ☐ | (99) ☐ |

De næste spørgsmål handler om internationalt samarbejde

Oplever du, at kulturforvaltningens samarbejde med internationale partnere er svækket eller styrket pga. Aarhus 2017?

- | | | |
|------|--------------------------|------------------|
| (1) | ☐ | -5 Meget svækket |
| (2) | ☐ | -4 |
| (3) | ☐ | -3 |
| (4) | ☐ | -2 |
| (5) | ☐ | -1 |
| (6) | ☐ | 0 |
| (7) | ☐ | 1 |
| (8) | ☐ | 2 |
| (9) | ☐ | 3 |
| (10) | ☐ | 4 |
| (11) | ☐ | 5 Meget styrket |
| (99) | ☐ | Ved ikke |

Har kulturhovedstadsprojektet Aarhus 2017 foranlediget, at kulturforvaltningen i 2017...

- | | Færre end
tidligere | Samme omfang
som tidligere | Flere end
tidligere | Ved ikke |
|---|------------------------------|-------------------------------|------------------------------|-------------------------------|
| a) ... samarbejdede med færre/flere internationale partnere | (1) ☐ | (2) ☐ | (3) ☐ | (99) ☐ |
| b) ... indgik i færre/flere forskellige samarbejdsprojekter med internationale partnere | (1) ☐ | (2) ☐ | (3) ☐ | (99) ☐ |
| c) ... brugte færre/flere ressourcer på internationale samarbejdsprojekter | (1) ☐ | (2) ☐ | (3) ☐ | (99) ☐ |

De næste spørgsmål handler om kulturens politiske betydning.

Vurderer du, at kulturens politiske betydning i din kommune er styrket eller svækket i forbindelse med kulturhovedstadsprojektet?

- | | | |
|------|--------------------------|------------------|
| (1) | ☐ | -5 Meget svækket |
| (2) | ☐ | -4 |
| (3) | ☐ | -3 |
| (4) | ☐ | -2 |
| (5) | ☐ | -1 |
| (6) | ☐ | 0 |
| (7) | ☐ | 1 |
| (8) | ☐ | 2 |
| (9) | ☐ | 3 |
| (10) | ☐ | 4 |
| (11) | ☐ | 5 Meget styrket |
| (99) | ☐ | Ved ikke |

Hvor enig/uenig er du i følgende udsagn?

- | | Helt enig | Delvist enig | Hverken enig eller uenig | Delvist uenig | Helt uenig | Ved ikke |
|---|------------------------------|------------------------------|------------------------------|------------------------------|------------------------------|-------------------------------|
| Aarhus 2017 har medført, at kultur i højere grad end tidligere indgår i andre politikområder. | (1) ☐ | (2) ☐ | (3) ☐ | (4) ☐ | (5) ☐ | (99) ☐ |

- | | | | | | | |
|---|------------------------------|------------------------------|------------------------------|------------------------------|------------------------------|-------------------------------|
| Aarhus 2017 har medført, at andre politikområder i højere grad end tidligere indgår i kulturpolitikken. | (1) ☐ | (2) ☐ | (3) ☐ | (4) ☐ | (5) ☐ | (99) ☐ |
|---|------------------------------|------------------------------|------------------------------|------------------------------|------------------------------|-------------------------------|

Disse spørgsmål handler om synligheden af kulturhovedstadsprojektet i din kommune

I hvilken grad oplever du, at de lokale Aarhus 2017-aktiviteter var synlige for kommunens borgere?

- | | | |
|------|--------------------------|------------------|
| (1) | ☐ | Slet ikke |
| (2) | ☐ | I ringe grad |
| (3) | ☐ | I nogen grad |
| (4) | ☐ | I væsentlig grad |
| (5) | ☐ | I meget høj grad |
| (99) | ☐ | Ved ikke |

I hvilken grad oplever du, at din kommune aktivt har lavet tiltag for at synliggøre kommunens deltagelse i Aarhus 2017?

- | | | |
|------|--------------------------|------------------|
| (1) | ☐ | Slet ikke |
| (2) | ☐ | I ringe grad |
| (3) | ☐ | I nogen grad |
| (4) | ☐ | I væsentlig grad |
| (5) | ☐ | I meget høj grad |
| (99) | ☐ | Ved ikke |

Disse spørgsmål handler om udbyttet af kulturhovedstadsprojektet

Hvilke områder i Region Midtjylland, mener du, har fået noget ud af kulturhovedstadsprojektet Aarhus 2017?
Du kan vælge flere svarmuligheder samtidig.

- | | | |
|------|--------------------------|---------------------------------------|
| (1) | ☐ | Aarhus |
| (2) | ☐ | De større byer i Region Midtjylland |
| (3) | ☐ | De mindre byer i Region Midtjylland |
| (4) | ☐ | Landdistrikterne i Region Midtjylland |
| (98) | ☐ | Ingen af ovenstående |
| (99) | ☐ | Ved ikke |

Hvilket udbytte oplever du, at din kommune har fået af kulturhovedstadsprojektet Aarhus 2017?
(Dette spørgsmål er valgfrit)

Til sidst har vi et enkelt baggrundsspørgsmål.

Hvor længe har du været ansat i din nuværende stilling?

Angiv nærmeste antal hele år.

Du har nu fuldført besvarelsen af spørgeskemaet.

Husk at trykke på knappen "Afslut" nedenfor, så gemmes din besvarelse automatisk.

Tusind tak for din tid!

Vi sætter stor pris på din besvarelse.

Venlig hilsen

rethinkIMPACTS 2017

Spørgeskema før kulturhovedstadsåret – politikere

Spørgeskemaet handler om, hvilke forventninger du som byrådspolitiker i XX Kommune har til kulturhovedstadsprojektet, Aarhus 2017.

Prioritering af kultur

Angiv hvor enig du er i følgende udsagn:

	Helt uenig	Delvist uenig	Hverken uenig eller enig	Delvist enig	Helt enig	Ved ikke
Det er vigtigt, at min kommune prioriterer kultur højt.	(1) ☐	(3) ☐	(2) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐
Jeg taler ofte om Aarhus 2017 med mine byrådskollegaer.	(1) ☐	(3) ☐	(2) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐

Har Aarhus 2017 ændret, hvordan kultur prioriteres politisk i din kommune?

- (1) ☐ Aarhus 2017 har svækket prioriteringen af kultur i min kommune.
 (4) ☐ Aarhus 2017 har ikke ændret prioriteringen af kultur i min kommune.
 (2) ☐ Aarhus 2017 har styrket prioriteringen af kultur i min kommune.
 (3) ☐ Ved ikke

Sammenhæng mellem politikområder

Angiv hvor enig du er i følgende udsagn:

	Helt uenig	Delvist uenig	Hverken uenig eller enig	Delvist enig	Helt enig	Ved ikke
Aarhus 2017 har betydet et øget fokus på sammenhæng mellem kulturområdet og andre politikområder.	(1) ☐	(3) ☐	(2) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐
Aarhus 2017 har betydet, at vi i højere grad anvender kultur som element i byudvikling.	(1) ☐	(3) ☐	(2) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐

Rethink og kerneværdier**I hvilken grad har Aarhus 2017's tema "Rethink"/"Gentænk" påvirket din kommunes kulturpolitik?**

- (1) ☐ Slet ikke
- (2) ☐ I ringe grad
- (3) ☐ I nogen grad
- (4) ☐ I væsentlig grad
- (5) ☐ I meget høj grad
- (6) ☐ Ved ikke

Nedenfor er listet en række værdier. Hvilke af dem mener du at kunne genkende som de 3 kerneværdier i Aarhus 2017?

- (1) ☐ Ansvarlighed
- (2) ☐ Bæredygtighed
- (3) ☐ Demokrati
- (4) ☐ Engagement
- (5) ☐ Frihed
- (6) ☐ Mangfoldighed
- (7) ☐ Innovation
- (8) ☐ Kvalitet
- (9) ☐ Provokation

De officielle kerneværdier for Aarhus 2017 er demokrati, bæredygtighed og mangfoldighed. Hvor tydeligt oplever du, at Aarhus 2017 har kommunikeret de tre kerneværdier?

- (1) ☐ 1 Slet ikke tydeligt
- (2) ☐ 2
- (3) ☐ 3
- (4) ☐ 4
- (5) ☐ 5
- (6) ☐ 6
- (7) ☐ 7 Meget tydeligt

Kommunens deltagelse i Aarhus 2017

Angiv hvor enig du er i følgende udsagn:

	Helt uenig	Delvist uenig	Hverken uenig eller enig	Delvist enig	Helt enig	Ved ikke
Det er en god beslutning af vores kommune at være med i kulturhovedstadsprojektet.	(1) ☐	(3) ☐	(2) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐
Min kommunes økonomiske investering i Aarhus 2017 kunne vi selv have brugt bedre på lokale kulturprojekter.	(1) ☐	(3) ☐	(2) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐
Aarhus 2017 er lydhør overfor min kommunes ideer og ønsker.	(1) ☐	(3) ☐	(2) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐

I hvilken grad er nedenstående faktorer vigtige for din kommunes deltagelse i Aarhus 2017?

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I væsentlig grad	meget høj grad	Ved ikke
At de øvrige kommuner i regionen deltager	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
At Region Midtjylland deltager	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
At min kommune er lovet 1:1 return on investment	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐

Hvor vigtigt er det, at Aarhus 2017 bidrager til nedenstående mål?

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I væsentlig grad	meget høj grad	Ved ikke
At flere borgere i min kommune deltager i kulturlivet	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
At styrke borgernes tilhørsforhold til Region Midtjylland	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
At styrke borgernes tilhørsforhold til Europa	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
At vise borgerne i min kommune europæisk kulturs mangfoldighed	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐

At gøre min kommune synlig i Europa (1) ☐ (2) ☐ (3) ☐ (4) ☐ (5) ☐ (6) ☐

At gøre min kommune synlig i Danmark (1) ☐ (2) ☐ (3) ☐ (4) ☐ (5) ☐ (6) ☐

Aarhus 2017's betydning

Hvilke områder forventer du, at Aarhus 2017 kommer til at gavne?
(Sæt gerne flere kryds)

- (1) ☐ Aarhus
- (2) ☐ De større byer i Region Midtjylland
- (3) ☐ De mindre byer i Region Midtjylland
- (4) ☐ Landdistrikterne i Region Midtjylland
- (5) ☐ Resten af Danmark
- (6) ☐ Ingen af delene
- (7) ☐ Ved ikke

Samarbejde i regionen

På kulturområdet betragter vi de øvrige kommuner i regionen som...

- (1) ☐ ... altovervejende konkurrenter
- (2) ☐ ... mere konkurrenter end samarbejdspartnere
- (3) ☐ ... lige meget konkurrenter og samarbejdspartnere
- (4) ☐ ... mere samarbejdspartnere end konkurrenter
- (5) ☐ ... altovervejende samarbejdspartnere
- (6) ☐ Ved ikke

Angiv hvor enig du er i følgende udsagn:

	Helt uenig	Delvist uenig	Hverken uenig eller enig	Delvist enig	Helt enig	Ved ikke
Indtil nu har Aarhus 2017 styrket samarbejdet på tværs af de midtjyske kommuner.	(1) ☐	(3) ☐	(2) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐
Indtil nu har Aarhus 2017 styrket samarbejdet med Region Midtjylland.	(1) ☐	(3) ☐	(2) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐

Kulturens styrkeAngiv hvor enig du er i følgende udsagn:

	Helt uenig	Delvist uenig	Hverken uenig eller enig	Delvist enig	Helt enig	Ved ikke
I min kommune er kulturlivet stærkt.	(1) ☐	(3) ☐	(2) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐
I min kommune er der et varieret kulturudbud.	(1) ☐	(3) ☐	(2) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐

Aarhus 2017's virkningerHvad er din vurdering af følgende?

	Meget negativt	Negativt	Hverken negativt eller positivt	Positivt	Meget positivt	Ved ikke
Indtil nu har Aarhus 2017 påvirket styrken af kulturlivet i min kommune:	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
I år vil Aarhus 2017 påvirke styrken af kulturlivet i min kommune:	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
På længere sigt vil Aarhus 2017 påvirke styrken af kulturlivet i min kommune:	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
Indtil nu har Aarhus 2017 påvirket variationen i kulturudbuddet i min kommune:	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
I år vil Aarhus 2017 påvirke variationen i kulturudbuddet i min kommune:	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
På længere sigt vil Aarhus 2017 påvirke variationen i kulturudbuddet i min kommune:	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐

Prioritering af kultur

Nogle gange er det nødvendigt at prioritere mellem politikområder.

Derfor vil vi afslutningsvist gerne høre din holdning til, hvad der generelt er kulturpolitikens vigtigste formål, og hvordan kultur bør prioriteres ift. andre politikområder.

Hvad bør kulturpolitikken især bidrage til i din kommune?

(Træk-og-slip så du placerer nedenstående udsagn i den rækkefølge, du ønsker. 1 angiver den højeste prioritet, og 5 angiver den laveste prioritet)

	1	2	3	4	5
Tiltrække turister	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Tiltrække nye borgere	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Skabe sammenhængskraft	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Øge borgernes livskvalitet	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Fremme erhvervsudviklingen	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐

Rangér følgende politikområder efter, hvor højt de bør prioriteres i din kommune.

(Træk-og-slip så du placerer nedenstående politikområder i den rækkefølge, du ønsker. 1 angiver den højeste prioritet, og 7 angiver den laveste prioritet)

	1	2	3	4	5	6	7
Beskæftigelse	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Sociale forhold	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Kultur	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Børn og Unge	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Sundhed	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Teknik og Miljø	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Økonomi	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐

Baggrundsvariabel**Har du siddet i byrådet ud over indeværende valgperiode (2014-2017)?**

- (1) ☐ Ja, i perioden 2006-2009.
- (3) ☐ Ja, i perioden 2010-2013.
- (4) ☐ Ja, i tidligere valgperioder.
- (2) ☐ Nej

Afsluttende kommentarer?

Hvis du har kommentarer eller holdninger, som ikke er kommet frem i spørgeskemaet, er du velkommen til at skrive dem her.

Spørgeskema efter kulturhovedstadsåret – politikere

Kulturhovedstadsåret er ved at være overstået. Derfor er det nu tid til at undersøge, hvordan Aarhus 2017 og de umiddelbare effekter af kulturhovedstadsåret vurderes fra politisk side, lokalt og regionalt i det midtjyske.

Kulturens betydning

Angiv hvor enig du er i følgende udsagn:

	Helt uenig	Delvist uenig	Hverken uenig eller enig	Delvist enig	Helt enig	Ved ikke
Det er vigtigt, at min kommune prioriterer kultur højt.	(1) ☐	(3) ☐	(2) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐
Kulturtilbud binder borgerne sammen.	(1) ☐	(3) ☐	(2) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐
Kultur giver borgerne vigtige, nye impulser.	(1) ☐	(3) ☐	(2) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐
Kulturtilbud øger borgernes livskvalitet og trivsel.	(1) ☐	(3) ☐	(2) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐

Prioritering af kultur

Har Aarhus 2017 ændret, hvordan kultur prioriteres politisk i din kommune?

- | | | |
|-----|--------------------------|---|
| (1) | ☐ | Aarhus 2017 har svækket prioriteringen af kultur i min kommune. |
| (4) | ☐ | Aarhus 2017 har ikke ændret prioriteringen af kultur i min kommune. |
| (2) | ☐ | Aarhus 2017 har styrket prioriteringen af kultur i min kommune. |
| (3) | ☐ | Ved ikke |

Sammenhæng mellem politikområderAngiv hvor enig du er i følgende udsagn:

	Helt uenig	Delvist uenig	Hverken uenig eller enig	Delvist enig	Helt enig	Ved ikke
Aarhus 2017 har betydet et øget fokus på sammenhæng mellem kulturområdet og andre politikområder.	(1) ☐	(3) ☐	(2) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐
Aarhus 2017 har betydet, at vi i højere grad anvender kultur som element i byudvikling.	(1) ☐	(3) ☐	(2) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐

Kommunens deltagelse i Aarhus 2017Angiv hvor enig du er i følgende udsagn:

	Helt uenig	Delvist uenig	Hverken uenig eller enig	Delvist enig	Helt enig	Ved ikke
Jeg taler ofte om Aarhus 2017 med mine byrådskollegaer.	(1) ☐	(3) ☐	(2) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐
Det har været en god beslutning af vores kommune at være med i kulturhovedstadsprojektet.	(1) ☐	(3) ☐	(2) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐
Min kommunes økonomiske investering i Aarhus 2017 kunne vi selv have brugt bedre på lokale kulturprojekter.	(1) ☐	(3) ☐	(2) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐
Aarhus 2017 har været lydhør overfor min kommunes ideer og ønsker.	(1) ☐	(3) ☐	(2) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐

Aarhus 2017's betydning

Hvilke områder oplever du, har haft gavn af Aarhus 2017?

(Sæt gerne flere kryds)

- | | | |
|-----|--------------------------|---------------------------------------|
| (1) | ☐ | Aarhus |
| (2) | ☐ | De større byer i Region Midtjylland |
| (3) | ☐ | De mindre byer i Region Midtjylland |
| (4) | ☐ | Landdistrikterne i Region Midtjylland |
| (5) | ☐ | Resten af Danmark |
| (6) | ☐ | Ingen af delene |
| (7) | ☐ | Ved ikke |

Generel vurdering af Aarhus 2017

Hvordan er din generelle holdning til Aarhus 2017?

- | | | |
|-----|--------------------------|-----------------|
| (1) | ☐ | Meget negativ |
| (2) | ☐ | Delvist negativ |
| (3) | ☐ | Neutral |
| (4) | ☐ | Delvist positiv |
| (5) | ☐ | Meget positiv |
| (6) | ☐ | Ved ikke |

Vurdering af kulturhovedstadsåretHvor enig er du i følgende udsagn?

	Helt uenig	Delvist uenig	Hverken uenig eller enig	Delvist enig	Helt enig	Ved ikke
Udbuddet af aktiviteter i kulturhovedstadsprogrammet har været godt.	(1) ☐	(3) ☐	(2) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐
Min egen kommune har ikke fået nok ud af vores deltagelse i Aarhus 2017.	(1) ☐	(3) ☐	(2) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐
De andre kommuner har fokuseret for meget på deres eget udbytte af Aarhus 2017.	(1) ☐	(3) ☐	(2) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐

Samarbejde i regionen

På kulturområdet betragter vi de øvrige kommuner i regionen som...

- | | | |
|-----|--------------------------|---|
| (1) | ☐ | ... altovervejende konkurrenter |
| (2) | ☐ | ... mere konkurrenter end samarbejdspartnere |
| (3) | ☐ | ... lige meget konkurrenter og samarbejdspartnere |
| (4) | ☐ | ... mere samarbejdspartnere end konkurrenter |
| (5) | ☐ | ... altovervejende samarbejdspartnere |
| (6) | ☐ | Ved ikke |

Angiv hvor enig du er i følgende udsagn:

	Helt uenig	Delvist uenig	Hverken uenig eller enig	Delvist enig	Helt enig	Ved ikke
Aarhus 2017 har styrket samarbejdet mellem de midtjyske kommuner på kulturområdet.	(1) ☐	(3) ☐	(2) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐
Aarhus 2017 har generelt styrket samarbejdet mellem de midtjyske kommuner.	(1) ☐	(3) ☐	(2) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐
Aarhus 2017 har styrket Region Midtjyllands samarbejde med kommunerne på kulturområdet.	(1) ☐	(3) ☐	(2) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐
Aarhus 2017 har generelt styrket Region Midtjyllands samarbejde med kommunerne.	(1) ☐	(3) ☐	(2) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐

Kulturens styrkeAngiv hvor enig du er i følgende udsagn:

	Helt uenig	Delvist uenig	Hverken uenig eller enig	Delvist enig	Helt enig	Ved ikke
I min kommune er kulturlivet stærkt.	(1) ☐	(3) ☐	(2) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐
I min kommune er der et varieret kulturudbud.	(1) ☐	(3) ☐	(2) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(99) ☐

Aarhus 2017's virkningerHvad er din vurdering af følgende?

	Meget negativt	Negativt	Hverken negativt eller positivt	Positivt	Meget positivt	Ved ikke
Aarhus 2017 har påvirket styrken af kulturlivet i min kommune:	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
På længere sigt vil Aarhus 2017 påvirke styrken af kulturlivet i min kommune:	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
Aarhus 2017 har påvirket variationen i kulturudbuddet i min kommune:	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
På længere sigt vil Aarhus 2017 påvirke variationen i kulturudbuddet i min kommune:	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐

Prioritering af kultur

Nogle gange er det nødvendigt at prioritere mellem politikområder.

Derfor vil vi gerne høre din holdning til, hvordan kultur bør prioriteres ift. andre politikområder.

Rangér følgende politikområder efter, hvor højt de bør prioriteres i din kommune.

(Træk-og-slip så du placerer nedenstående politikområder i den rækkefølge, du ønsker. 1 angiver den højeste prioritet, og 7 angiver den laveste prioritet)

	1	2	3	4	5	6	7
Beskæftigelse	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Sociale forhold	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Kultur	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Børn og Unge	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Sundhed	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Teknik og Miljø	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Økonomi	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐

Har du andre kommentarer til prioriteringen af kultur?

Rethink

I hvilken grad har Aarhus 2017's tema "Rethink"/"Gentænk" påvirket din kommunes kulturpolitik?

- | | | |
|-----|--------------------------|------------------|
| (1) | ☐ | Slet ikke |
| (2) | ☐ | I ringe grad |
| (3) | ☐ | I nogen grad |
| (4) | ☐ | I væsentlig grad |
| (5) | ☐ | I meget høj grad |
| (6) | ☐ | Ved ikke |

Kerneværdierne

Nedenfor er listet en række værdier. Hvilke af dem mener du at kunne genkende som de 3 kerneværdier i Aarhus 2017?

- | | | |
|-----|--------------------------|---------------|
| (1) | ☐ | Ansvarlighed |
| (2) | ☐ | Bæredygtighed |
| (3) | ☐ | Demokrati |
| (4) | ☐ | Engagement |
| (5) | ☐ | Frihed |
| (6) | ☐ | Mangfoldighed |
| (7) | ☐ | Innovation |
| (8) | ☐ | Kvalitet |
| (9) | ☐ | Provokation |

Har du siddet i byrådet ud over indeværende valgperiode (2014-2017)?

- | | | |
|-----|--------------------------|-------------------------------|
| (1) | ☐ | Ja, i perioden 2006-2009. |
| (3) | ☐ | Ja, i perioden 2010-2013. |
| (4) | ☐ | Ja, i tidligere valgperioder. |
| (2) | ☐ | Nej |

Afsluttende kommentarer?

Hvis du har kommentarer eller holdninger, som ikke er kommet frem i spørgeskemaet, er du velkommen til at skrive dem her.

APPENDIKS 3 – INTERVIEWGUIDES

Interviewguide – embedsmænd i 2016

1. Indledning

Kort introduktion til interviewet

- Tak for din deltagelse
 - Præsentation af interviewer
 - Præsentation af emne og formål
 - Det er en del af evalueringen af Aarhus 2017 at se på de organisatoriske effekter af kulturhovedstadsprojektet. Et særligt aspekt ved 2017 er det samarbejde, mellem kommunerne, der blev etableret allerede under ansøgningsprocessen. Det er både det samarbejde og de nuværende samarbejder, som kommer i fokus i den evaluering, der igangsættes nu.
- Fokus er ikke på selve Aarhus 2017, men de foreløbige organisatoriske effekter.
- De formelle og etiske rammer:
 - Vi laver skriftligt referat – men det rundsendes ikke
 - Derudover optages interviewet. Er der noget som efterfølgende ikke skal medtages i evalueringen, eller skal klippes ud, skal IP blot gøres opmærksom på det.

2. Baggrund

- På hvilken måde, er du involveret i Aarhus 2017?
- Hvor længe har du været [kulturchef] i kommunen?
- Hvor mange ansatte er der i kulturforvaltningen?
- Hvordan fordeles kulturmidlerne i kommunen?
 - Er det overvejende kulturinstitutionerne som tegner kommunens kulturaktiviteter eller er det ovevejende kommunens kultursekretariat, som former de kulturelle aktiviteter?
- De penge I som kommune bidrager med til 2017, er det ekstra midler, eller er det midler, som er fundet på det eksisterende kulturbudget?

3. Forståelse af samarbejde

- Indledningsvist vil vi tale lidt om samarbejde. Hvad forstår du med et samarbejde?
- Hvornår er det ikke et samarbejde?
 - Kan du give et konkret eksempel?

En måde at kategorisere samarbejde på, er henholdsvis formelle og uformelle samarbejder:

- Hvad forstår du ved formelle samarbejder?
 - Kan du give et konkret eksempel?
 - Hvad er det i relationen, som gør det til et formelt samarbejde?
- Hvad forstår du ved uformelle samarbejder?
 - Kan du give et konkret eksempel?

4. Projekter og samarbejde

- Hvordan samarbejder I?
- Hvad betyder de forskellige samarbejder?
- Hvordan er de forskellige samarbejder blevet etableret?
- Er der noget nyt i måden i samarbejder?
- Hvilken indflydelse, vurderer du, de forskellige samarbejder har på hhv.
 - Det interne samarbejde
 - Arbejdsgange internt
 - Øvrige samarbejdsrelationer
 - Andet?
- Hvad betyder de forskellige samarbejder for dit/jeres arbejde etc.

5. Mapping af samarbejder i tilknytning til Aarhus 2017

Formelle samarbejder

- Hvilke formelle samarbejder har I med:
 - Andre kommuner?
 - Virksomheder
 - Kulturinstitutioner?
 - Internt i kommunen?
 - Kulturforvaltningen?
 - Erhvervsafdelingen?
 - Andre aktører?

Uformelle samarbejder

- Hvilke uformelle samarbejder har I med:
 - Andre kommuner?
 - Virksomheder
 - Kulturinstitutioner?
 - Internt i kommunen?
 - Kulturforvaltningen?
 - Erhvervsafdelingen?
 - Andre aktører?

6. Uddybning af 2-3 igangværende samarbejder

- Hvem er samarbejdet med?
- Hvem er involveret i samarbejdet?
- Hvad er jeres rolle i samarbejdet?
- Hvordan fungerer samarbejdet?
- Hvad får I ud af samarbejdet?

7. 2017 som ramme

- Temaet for kulturby 2017 er gentænk. Hvordan vil du definere gentænk?
 - Hvad er forskellen mellem gentænk og innovation? (hvis innovation nævnes)
- Er der noget, der gør samarbejde i 2017-regi anderledes end samarbejde i andre sammenhænge?
- Er der nogle særlige forpligtelser i skal leve op til ift. et 2017-samarbejde?
 - Hvordan sikrer I jer, at I lever op til 2017-forpligtelserne?
 - Hvordan oplever I koblingen mellem Rethink og samarbejde?
- Hvordan har Aarhus 2017 fungeret som politisk ramme for samarbejdet?
- Return on Investment-modellen hvor kommunerne får aktivitetsmidler retur får de penge de bevilger til Aarhus 2017, skaber en ramme for det kommunale engagement i 2017. Hvordan synes du den model virker? Har den medvirket til at øge samarbejdet, eller har den fastholdt perspektivet på eget udbytte frem for det fælles?
- Hvordan oplever du de eksisterende samarbejder påvirker kulturens rolle i kommunen?
 - Oplever du, at kultur er kommet højere op på den politiske dagsorden i kommunen, siden Aarhus og Region Midtjylland blev udnævnt til kulturhovedstad i 2017?

8. Afslutning

- Er der nogle temaer vi ikke har været omkring, som du synes skal med?
- Tak for din hjælp. Du har bidraget med mange værdifulde input.

Interviewguide – embedsmænd i 2018

Undersøgelsesinteresse	Interviewspørgsmål
Kort introduktion af IP	Interviewperson bedes <i>helt kort</i> præsentere sig selv: Navn, funktion i kommunen, og hvor længe han/hun har været ansat der.
Baggrund: Forvaltningens organisering Kommunens kulturmidler Involvering i Aarhus 2017	- Hvordan er kulturforvaltningen organiseret? - Hvor mange ansatte er der i alt på kulturområdet? - Er den organiseret sammen med andre områder? - Hvordan fordeles kulturmidlerne i kommunen? - Er det overvejende kulturinstitutionerne som tegner kommunens kulturaktiviteter, eller er det overvejende kommunens kultursekretariat, som former de kulturelle aktiviteter? - På hvilken måde har du været involveret i Aarhus 2017?
Samarbejde: Mapping af samarbejder i tilknytning til Aarhus 2017 Udbytte af samarbejde	- Hvem har I samarbejdet med i forbindelse med Aarhus 2017? - Andre kommuner, virksomheder, kulturinstitutioner, internt i kommunen (andre forvaltninger), andre aktører (fx non-profit, turismeorganisationer, uddannelsesinstitutioner mv.) - Hvordan er de forskellige samarbejder blevet etableret? - Hvornår blev de etableret? - Primært i opstartsfasen, inden kulturhovedstadsårets begyndelse – eller også i løbet af selve 2017? - Hvordan har I samarbejdet i regi af Aarhus 2017? - Er der noget nyt i måden I samarbejder på nu, hvis du sammenligner med før kulturhovedstadsårets begyndelse? - Hvilken indflydelse, vurderer du, de forskellige eksterne samarbejder i forbindelse med Aarhus 2017 har haft på det interne samarbejde i kulturforvaltningen?
Det tværkommunale og regionale perspektiv	- Hvad betyder de tværkommunale samarbejder for kommunen? - Hvad er lykkedes godt/mindre godt i forhold til det tværkommunale samarbejde i forbindelse med Aarhus 2017? - Hvordan ser du på forholdet til nabokommunerne? - Er de øvrige kommuner samarbejdspartnere eller konkurrenter? - Har kulturhovedstadsprojektet påvirket denne relation? - I forbindelse med Aarhus 2017, har du da oplevet en geografisk forskel på tværs af regionen – eksempelvis by vs. land eller øst vs. vest? - Oplever du, at alle kommuner har fået lige meget udbytte af deltagelse i Aarhus 2017? Hvilke forskelle ser du? - Det tværkommune samarbejde fortsætter nu i Europæisk Kulturregion. - Hvad er det vigtigste formål med dette samarbejde set fra jeres kommunes synspunkt? - Betragter I det som et vigtigt samarbejde? Hvorfor?

Kulturens rolle i kommunen Politisk dagsorden Kultur i forhold til andre forvaltningsområder	- Oplever du, at kultur er kommet højere op på den politiske dagsorden i kommunen, siden Aarhus og Region Midtjylland blev udnævnt til kulturhovedstad i 2017? - Er kulturområdet blevet vigtigere politisk/mere synligt/mere prestigefyldt som resultat af Aarhus 2017? - Er der forvaltningsområder, hvor kulturen indtænkes i større grad end tidligere? Indtænkes andre områder mere ind i jeres arbejde i kulturforvaltningen? Hvordan/på hvilken måde (konkret)? - Er der sammenhæng mellem kulturområdet og byudvikling?
Aarhus 2017 som ramme: Temaet Gentænk Samarbejdet med fonden Aarhus 2017	- Temaet for kulturhovedstadsprojektet Aarhus 2017 er Gentænk. Hvad synes du om temaet? Har temaet haft nogen effekt? - Er der noget, der gør samarbejde i 2017-regi anderledes end samarbejde i andre sammenhænge? - Har I gentænkt samarbejder? - Hvordan oplever I koblingen mellem gentænk og samarbejde? - Hvordan oplever du kommunens forhold til fonden Aarhus 2017? - Hvordan har samarbejdet fungeret? - Hvilke konkrete udbytter er der kommet af samarbejdet med fonden?
Økonomi Return on Investment Økonomisk påvirkning i kommunen	- Return on Investment-modellen, hvor kommunerne får aktivitetsmidler retur for de penge, de bevilger til Aarhus 2017, har skabt en ramme for det kommunale engagement i Aarhus 2017. - Hvordan synes du den model har virket? - Har den medvirket til at øge samarbejdet, eller har den fastholdt perspektivet på eget udbytte frem for det fælles? - Har jeres kommune opnået et tilfredsstillende økonomisk udbytte af Aarhus 2017? Har I fået det for pengene, I havde håbet? - Hvilken økonomisk påvirkning har Aarhus 2017 haft på økonomi og vækst i kommunen? - Kulturinstitutioner - Turisme - Øvrigt erhvervsliv
Udbytte af deltagelse i Aarhus 2017	- Hvilke udbytter – ud over de rent økonomiske – har kommunen fået af at deltage i kulturhovedstadsprojektet? - Positiv kulturel dannelse af borgerne? - Positiv demokratisk dannelse af borgerne? - Højne kulturforbruget blandt borgerne? - Har kulturaktiviteterne i forbindelse med Aarhus 2017 i højere grad involveret borgerne end normalt (øvrige kulturaktiviteter)?
De lokale projekter	- Hvad er din oplevelse af de lokale bidrag til Aarhus 2017-programmet fra jeres kommune (herunder kommunens kulturinstitutioner)? - Høj/mangfoldig deltagelse? Stolthed? Kunstnerisk kvalitet?

Lokal synlighed	• Hvad er din oplevelse af synligheden af de lokale Aarhus 2017 aktiviteter? ○ Har det været let for borgerne at få information om events? ○ Er I som kommune lykkedes med at synliggøre jeres egne aktiviteter – også i forhold til det samlede program for Aarhus 2017? • Har I lavet en aktiv indsats for at synliggøre kommunens deltagelse i Aarhus 2017? Hvordan? Hvilke tiltag/indsatser? ○ Har disse tiltag været virkningsfulde? ○ Kunne I have gjort mere/andet for at øge synligheden af kulturhovedstadsprojektet Aarhus 2017 lokalt?
Legacy	• Hvis du skal kigge fremad og se på <u>årene efter</u> Aarhus 2017, tror du så, at kulturhovedstadsprojektet kommer til at sætte sig spor lokalt? ○ Hvorfor/hvorfor ikke? ○ Hvilke spor? • Er der sat specifikke legacy-processer i gang i din kommune? ○ Hvilke processer?
Afslutning	• Er der nogle temaer vi ikke har været omkring, som du synes skal med? Tak for din hjælp. Du har bidraget med mange værdifulde input.

Interviewguide – kulturudvalgsformænd i 2016

Introduktion:

Formålet med interviewet er at få et indblik i, hvad det at være europæisk kulturhovedstad har af betydning set fra et kommunalpolitisk perspektiv. Det er jo for regionen en ekstraordinær stor kulturpolitisk satsning, og dermed er det også interessant at undersøge, hvilken betydning Aarhus 2017 mere bredt har for, hvilken politisk rolle kulturen spiller i de enkelte kommuner.

Vi vil meget gerne have dit perspektiv på Aarhus 2017 – vi er ikke ude efter bestemte, 'korrekte' svar, men efter din oplevelse af, hvad Aarhus 2017 har og kan have af betydning for jeres kommune og kulturpolitikken i jeres kommune.

Undersøgelsesinteresse	Interviewspørgsmål
Baggrund, kendskab til informanten	Hvor mange år har du været i kommunalpolitik Og hvor mange år har du siddet i udvalget? Hvor kommer din interesse for området fra?
Baggrund, kendskab til kommunen	Hvilken rolle spiller kulturen i kommunen (helt overordnet og meget kort)? Hvordan ser du kulturen i forhold til et bredere kommunalpolitisk perspektiv?
Kommunens engagement i Aarhus 2017	Hvordan vil du beskrive kommunens engagement i Aarhus 2017 Hvorfor har I valgt at engagere jer i Aarhus 2017 Hvordan er I som politikerne involveret i Aarhus 2017/inddraget i projektet? Har I allerede fået noget ud af det? Hvad er forventningerne til et udbytte?/Hvad er det vigtigste, I gerne skulle få ud af at være europæisk kulturhovedstad?
Politisk opmærksomhed	Hvor meget har Aarhus 2017 fyldt på den politiske dagsorden? Hvordan? Hvordan er opbakningen til at være en del af Aarhus 2017? Har der været begivenheder eller forhold, der har gjort opbakningen mindre? Har der været begivenheder eller forhold, der har gjort opbakningen større?
Oplevelsen af samarbejdet med fonden Aarhus 2017	Hvordan oplever du kommunens forhold til fonden Aarhus 2017, som står for gennemførelsen af Aarhus 2017?

Gentænk	Aarhus 2017 har gentænk som tema. Hvordan forstår du dette tema? Er det et tema, I også arbejder aktivt med? Er det et tema, der har en bredere genklang end lige Aarhus 2017-projektet/påvirker det/stemmer det overens med, hvordan I arbejder i andre sammenhænge?
Kulturens rolle i kommunen og 2017's betydning herfor	Hvilken betydning har Aarhus 2017 for kulturpolitikken i kommunen? Har den præget kulturpolitikken? På hvilke måder? Er kulturområdet blevet vigtigere/mere synligt/mere prestigefyldt som resultat af Aarhus 2017? Tror du, at det bliver det?
Hvilken rolle spiller kulturpolitikken ift andre politikområder	Har det også har betydning for andre politikområder eller for, hvordan kulturen indtænkes i en større sammenhæng/i sammenhæng med andre politikområder? Et af de områder, der konkret arbejdes med i 2017, er byudvikling – altså hvordan kulturen spiller en rolle i byrummet. Er det et område, I har arbejdet med? Er der andre politikområder, hvor I har brugt Aarhus 2017 som en anledning til at inddrage et kulturaspekt? Kan du nævne dem og også gerne fortælle konkret om, hvad I har gjort
Det tværkommunale samarbejde og det regionale perspektiv	Det er særligt for Aarhus 2017 at samtlige kommuner i regionen står bag projektet. Hvordan ser du på dette samarbejde? Hvad er værdien heraf? Hvordan ser du på forholdet til nabokommunerne – er I samarbejdspartnere eller konkurrenter? Har Aarhus 2017 påvirket denne relation? Hvordan betragter du Aarhus' rolle i regionen? Og har 2017 haft en betydning for dette?
Den europæiske dimension	Hvad betyder det for dig, at det er en <u>europæisk</u> kulturhovedstad? Er det noget, der også er tydeligt på lokalt plan?
De lokale projekter	En stor del af Aarhus 2017-programmet leveres af forskellige lokale kulturaktører, der står for de konkrete projekter (nogle af disse projekter er forankret kommunalt). Kender du til de lokale projekter? Er der et eller flere, du gerne vil fremhæve, og hvorfor? Er der et særligt fokus ift de lokale projekter? Hvordan er de lokale projekter opstået og prioriteret (det ved de muligvis ikke!)

Legacy	Hvis du skal kigge fremad og se på årene efter Aarhus 2017, tror du så, at kulturhovedstadsprojektet kommer til at sætte sig spor lokalt? Hvorfor/hvorfor ikke? Hvilke spor?
Afrunding	Det var alt, jeg havde at spørge om, har du noget at tilføje? Tak for hjælpen

Interviewguide – kulturudvalgsformænd i 2018

Introduktion: Formålet med interviewet er at få et indblik i, hvad det at være europæisk kulturhovedstad har af betydning set fra et kommunalpolitisk perspektiv. Det er for regionen en ekstraordinær stor kulturpolitisk satsning, og dermed er det også interessant at undersøge Aarhus 2017s effekt og betydning for, hvilken politisk rolle kulturen spiller i de enkelte kommuner. Vi vil meget gerne have dit perspektiv på Aarhus 2017 – vi er ikke ude efter bestemte, 'korrekte' svar, men efter din oplevelse af, hvad Aarhus 2017 har og kan have af betydning for jeres kommune og kulturpolitikken i jeres kommune. Nærværende interviewguide er således kun en ramme for en samtale, og vil ikke nødvendigvis afspejle en-til-en de spørgsmål, som der vil blive stillet.

Undersøgelsesinteresse	Interviewspørgsmål
Baggrund, kendskab til informanten	- Hvor mange år har du været i kommunalpolitik? - Og hvor mange år har du siddet i udvalget?
Politik: Generel politisk opmærksomhed i byrådet	- Hvor meget har Aarhus 2017 fyldt på den politiske dagsorden? Hvordan? - Hvordan har opbakningen været til Aarhus 2017? Har der været begivenheder eller forhold, der har gjort opbakningen mindre? Har der været begivenheder eller forhold, der har gjort opbakningen større?
Politik: Udbytte af Aarhus 2017	- Hvordan vil du beskrive kommunens engagement i Aarhus 2017? - Har du oplevet et udbytte af Aarhus 2017 set fra kommunenes perspektiv? Er det tilfredsstillende? - Hvad er din oplevelse: Har I fået det for pengene, I havde håbet?
Politik: Værdimæssig gevinst	- Har Aarhus 2017 været med til at skabe en positiv kulturel dannelse af borgerne? - Har Aarhus 2017 været med til at skabe en positiv demokratisk dannelse af borgerne? - Har Aarhus 2017 været med til at højne kulturforbruget blandt borgerne? - Har kulturaktiviteterne i højere grad involveret borgerne som følge af Aarhus 2017?
Politik: Kulturens rolle i kommunen og 2017s betydning herfor	- Hvilken rolle spiller kulturen i kommunen (helt overordnet og meget kort)? - Hvordan ser du kulturen i forhold til et bredere kommunalpolitisk perspektiv? - Hvilken betydning har Aarhus 2017 for kulturpolitikken i kommunen? Har den præget kulturpolitikken? På hvilke måder? - Er kulturområdet blevet vigtigere/mere synligt/mere prestigefyldt som resultat af Aarhus 2017? Tror du, at det bliver det?
Politik:	- Er der politikområder, hvor kulturen indtænkes i en større sammenhæng/i sammenhæng med andre politikområder? - Er der sammenhæng mellem Aarhus 2017 (eller bare kulturområdet) og byudvikling i jeres kommune?

Kulturpolitik i forhold til andre politikområder	• Er der andre politikområder, hvor I har brugt Aarhus 2017 som en anledning til at inddrage et kulturaspekt? Kan du nævne dem og også gerne fortælle konkret om, hvad I har gjort?
Det tværkommunale samarbejde og det regionale perspektiv	• Hvordan har du oplevet samarbejdet på tværs af regionen i forbindelse med Aarhus 2017? • Hvordan ser du på forholdet til nabokommunerne – er I samarbejdspartnere eller konkurrenter? Har Aarhus 2017 påvirket denne relation? • Hvordan betragter du Aarhus' rolle i regionen? Og har 2017 haft en betydning for dette? • I forbindelse med Aarhus 2017, har du da oplevet en geografisk forskel på tværs af regionen: fx by vs land / øst vs vest? • Legacy: Hvordan ser det kommende tværregionale samarbejde (inkl. Europæisk Kulturregion) ud, set fra dit perspektiv? • Har det tværregionale samarbejde styrket en evt. midtjysk identitet?
Den europæiske dimension	• Hvad betyder det for dig, at det er en europæisk kulturhovedstad? Er det noget, der også er tydeligt på lokalt plan?
Samarbejdet med fonden	• Hvordan oplever du kommunens forhold til fonden Aarhus 2017?
De lokale projekter	• Hvad er din oplevelse af de lokale bidrag til Aarhus 2017-programmet fra jeres kommune (herunder jeres kommunes kulturinstitutioner)?
Gentænk	• Aarhus 2017 har gentænk som tema. Hvad synes du om temaet? Har det haft nogen effekt?
Legacy	• Hvis du skal kigge fremad og se på årene efter Aarhus 2017, tror du så, at kulturhovedstadsprojektet kommer til at sætte sig spor lokalt? Hvorfor/hvorfor ikke? • Hvilke spor? • Er der sat specifikke legacy-processer i gang i din kommune?
Afrunding	• Har du noget at tilføje?